MĖNESINIS MOKSLEIVIŲ ŽURNALAS

1927 M. GEGUŽĖS—BIRŽELIO M. Nr. 5—6

TURINYS.

		psl.
1.	*Salomėja Nėris*: Saulei (eil.)	257
2.	*Šešuolė*: Kur mano kelias? (eil.)	258
3.	*Žagaras*: Į Palangą!	259
4.	*Vincas Lanauskas*: Stabas	260
5.	*Algimantas*: Žaibavo, trenkė	264
6.	*Š. S.*: Per audrą	266
7.	*A. Tylenis*: Tuoj išmuš valanda	270
8.	*Stud. J. Pankauskas*: Kritikos pasaulėžiūros pagrindai	272
9.	*Juozas Eretas:* Beethoveno jaunystė	280
10.	*K. P.*: Gyvybė ir mokslas	285
11.	*J. Žaliūkas*: Du pavoju	290
12.	*„Ateities" Redakcija:* Mes žengsim į priekį	292
13.	*St.*: Studijos prieš akis	293
14.	Komiškas sportas	294
15.	*Antanas*: Važiuojam atostogų	299
16.	*Krikščionas Graf'as*: Mocarto jaunystė	300
17.	Apžvalga	302
18.	Ateitininkų gyvenimo kronika	309
19.	Pranešimai	318

„Ateities" Redakcija: Kaunas, Laisvės Aleja 61 III a. Telef. 345
„Ateities" Administracija: Kaunas, Laisvės Aleja 3. Telef. 1580

„Ateities kaina: Lietuvoje metams . . . . . 15 lt. —
Užsieniuose metams . . . . . 20 lt. —
Atskiras numeris . . . . . 1 lt. 50ct.
Moksleiviams imant kuopose . . 1 lt. —

Spaudos paroda.

Į mūsų prašymą spaudos parodos reikalu (žiūr. š. m. „Ateities" 4 Nr. 249 psl.) atsiliepė palyginti nedidelis kuopų skaičius. Todel dabar pakartotinai prašome nepranešusių. Kuopų ligi š. m. birželio m. 20 d. pranešti ar dalyvaus su savo leidiniais parodoje. Kuopos savo leidinius vežasi į Palangą ir palieka juos registracijos biure. Ligi birželio 20 d. nieko nepranešusias kuopas laikysime parodoje nedalyvaujančias.

„Ateities" Redakcija.

Daugelis kuopų dar vis, neatsižvelgdamos į jokių mūsų prašymus, visiškai neatsiteisia už šį pusmetį. Prašome nors kartą atsiteisti, jei nenorite turėt nemalonumo Palangoje. Nedelskite!

Ateities" Administracija

Padėkos.

1. Reiškiame širdingos padėkos mūsų kuopos globėjui kun. A. Grigaliūnui už paaukotus kuopos reikalams 45 litus.

Linkuvos ateitininkų kuopa,

2. Mūsų Rajono garbės nariui p-lei mok. T. Prapuolenytei už paaukotus Rajono knygynui laikraščius ir knygas tariame nuoširdų dėkū.

Mariampolės at-kų Rajono Valdyba.

Salomeja Nėris

Saulei

Jau suklaupė kalnai
Ir baltas galvas nulenkė
Ir drebančias rankas į saulę ištiesė.

Nakties šešėliai bėga, kniumba
Ir skęsta raistuose drėgnuos.

Sukilo kloniai ir šaltiniai
Ir saulei smilkalus smilkina.

Žaliu šilku nuklotos pievos,
Laukuose žalia ir skambu.
Paleisiu savo skrajų sielą
Su vyturiais padangėj žaisti lig nakties.

Laukuose laisvė neribota,
Ji lenkiasi tik nakčiai temstančiai,
Ji klaupiasi ir meldžiasi
Tik saulei degančiai.

O saule, tavimi pražydo visos gėlės
Tegul tavim pražysta visos mano dienos.

Nr. 5—6 1927 m. gegužės—birželio mėn. XVII

Sešuolė

Kur mano kelias?

Gęsta laužas — suliepsnojo
Amžių aukure sudėtos
Mano rytmečio lelijos.

Krinta žaros, o rytojus
Gal užgims naujuoju šypsniu —
Ką jis žada — nieks nežino.
Gal sūpuos gėlėtą žemę
Maldyklos varpų gaudimai,
Linksmai juoksis ryto žaros.

Ir pasauliui naują giesmę
Varpai skambins sutartinę —
Mano sieloj skausmo marios.

Mano rūmai — aukšto kalno
Tik snieguotoji viršūnė
Ir šaltieji niaurūs sostai.

Kur man žengti — į padanges?
Gal palikt prie juodos žemės? —
Klausiu kryžkely sustojus.

Bet nė balso. Melsvi skliautai
Lyg ko ilgis užsimąstę,
Lūkesio vien sapną audžia.

Žemė tyli. Tiktai varpas
Gaudžia, gaudžia nuolatinę
Vakaro bangų dainužę.

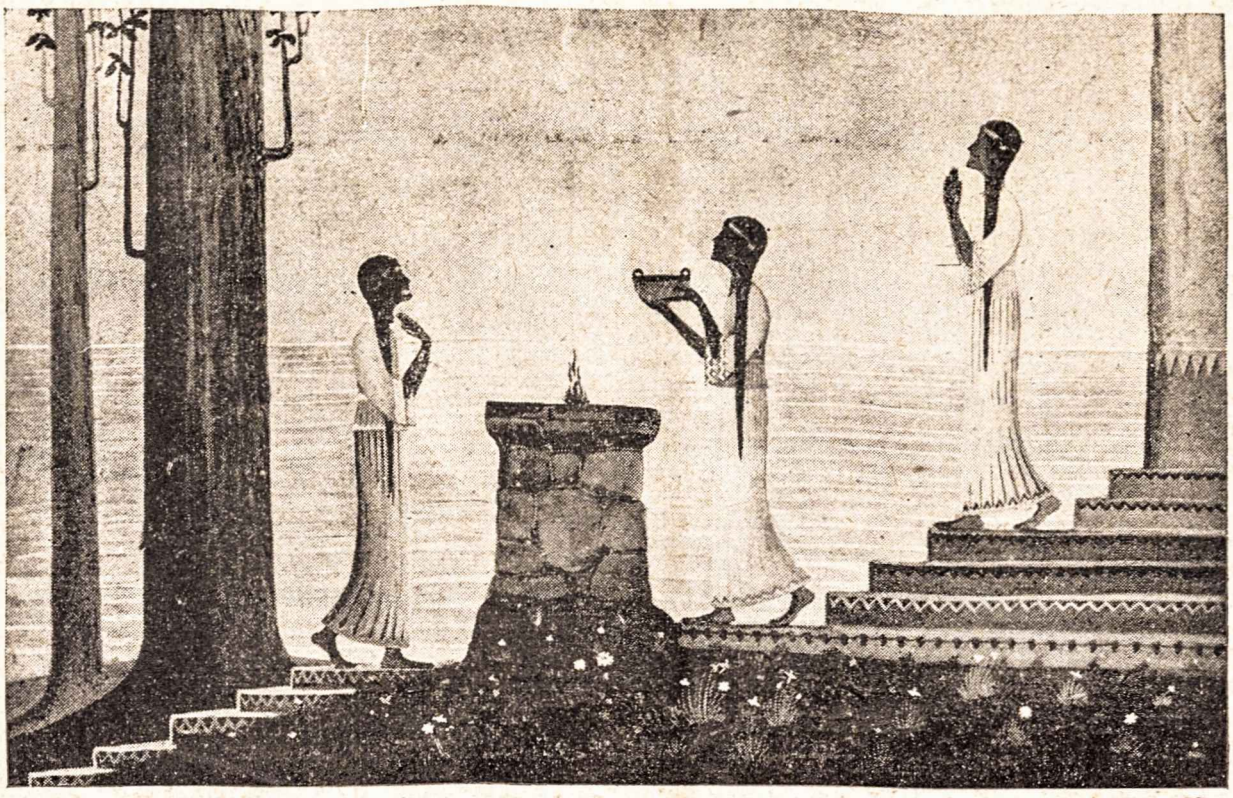

K. Šimonis Vaidilutės

Į Palangą!

Visi į jūrą — Ateities šventė, visi į Palangą — vasaros vaišės. Su gyvybės daina, su jaunystės gėlėmis, su trimitais, su fakelais — vienu džiaugsmu užtvinsime visą Žemaičių kraštą.

Į vakarus vėliavos linksta, į Palangą plakasi širdys. Važiuosim visi bangų oro, pušų kvapo, jūros smėlio, liepos saulės...

Važiuosim į Palangą, kur amžius degė šventoji Lietuvos ugnis, kur Birutė pamilo Žemaičių valdovą; pasiklausysim pajūry amžinųjų gyvybės ir mirties raudų, o pušyne slėpiningų praeities pasakų.

Jūros simfonija suburs mus visus į vieną didelį ratą apie Birutės kalną, susies visas širdis į vieną meilės židinį, į vieną milžinišką džiaugsmą, kuris pratruks Ateities himnu, šventės dainomis ir nuaidės toli toli.

Senojoj šventovėj sukrausim naują Amžinosios Gyvybės aukūrą, užkursim naują skaidrią Ateities ugnį, kad jos liepsnos iškiltų ligi dangaus, kad apšviestų visą šalį, kad uždegtų visas širdis.

Į Palangą, broliai, sesutės! Į Palangą vyksim visi. Prie naujai sukurto laužo pašventinsim vėliavas, iš Birutės kalno nuties m kelius į visą Lietuvą, į visus jos kampelius, į visas širdis. Grįždami tais keliais nešime žmonėms gyvybės, meilės ir ugnies.

Žagaras.

Vincas Lanauskas

Stabas

Išblyškęs kaip marmuras.

Nusileidžianti saulė pro langą auksuoja jo plaukus.

Sunėręs baltas liesas rankas, jis veizi į savo kūrinį, o jo žvilgsny — alkanas pasiilgimas to, kuo kvėpuoja atgijęs marmuras, — kuo didingas jo kūrinys.

Jis pabėgo nuo pasaulio. Du kartu pasuko savo durų raktą ir užsidarė nuo minios. Kaip atsiskyrėlis — dienas naktis laukti didžios valandos.

Ir štai atėjo toji valanda saulei tekant. Saulei tekant jis išgirdo savy Dievo Žodį. Saulės šviesa nušvito jo protas ir karštos kibirkštys skrido iš jo širdies.

Tada pakėlė jis ranką ir sužeidė kietą akmenį, o į jo žaizdą įspaudė pirmąją kibirkštį.

Nuo tos valandos šaltas marmuras jau nebe akmuo.

Jis kūrė lyg sapnuodamas.

Ir lyg sapnas buvo visa tai: galingo jo kvėpimo šildomas, šaltas akmuo atgijo.

Ir štai sėdi jis prieš savo kūrinį ir pasiilgimo pilnom akim veizi į jį. Ilgisi to, ką turėjo tik vieną valandą ir ką lyg per sapną įspaudė į šaltą akmenį kartu su savo sielos dalele.

Dar viena stebuklo valanda, dar vienas smūgis, žaizda akmeny dar viena, ir bus jo — Žmogaus Didybė — gyva amžinai.

Nusileidžianti saulė pro langą vainikuoja jo galvą spindulių karūna.

...ateis laikas, ir jo nebebus, o akmuo, į kurį jis įspaudė kibirkštį, nakties glūdumoj vienu didžiu troškimu paveržtą iš dangaus, — akmuo — gyvens amžinai...

Plaukia balti debesėliai, kažin kur toli gaudžia vakaro varpas.

O jis sėdi ir tyli.

Išblyškęs kaip marmuras.

Šaltas kaip marmuras.

Skulptorius išėjo. Nemigo naktų nukamuotas, jis išėjo gatvėn atsikvėpti. Ėjo už miesto, į kalną, vienas sau parymoti ir pasigėrėti nusileidžiančia saule.

Jis ėjo lyg sunkią naštą nešdamas — palinkęs ir tylus.

Gatvėj jį aplenkė jaunos mergaitės. Jos čiauškėjo ir juokėsi, nes buvo pavasaris, sprogo rausvi pumpurai, o iš kiekvienos žaizdos medžio žievėj sunkėsi saldžios sultys.

Užė automobiliai.

Miestas ruošėsi rytojaus šventei. Vainikai — vėliavos — žaliom raudonom lempom nukarstytos rūmų sienos.

Kažkoks praeivis nusilenkė jam. Skulptorius pažiūrėjo į jį šaltai — jis nepažino to žmogaus, tik jo akyse išskaitė tuščią pasididžiavimą: „štai ir aš pažįstu šį garsų žmogų.“

Nusilenkė praeivis ir vėl dingo minioj, besigėrinčioj margom gatvės lempom.

Nenorom žvilgtelėjo senas skulptorius į tą minią ir staiga jam atėjo mintis: „Kas bus, kai aš pabaigsiu savo kūrinį? Kur tie, kurie ateis ir supras?“

O visi čia buvo kaip vienas, kaip tas praeivis — smulkūs ir menki.

Ir nuėjo senas skulptorius toliau, vienas sau su savo didžiu rūpesčiu.

Toje siauroje ir tamsioje gatvėje, prie plačių vartų jis pamatė būrį bedarbių. Skylėti rūbai dengė jų kūnus. Išbalę melsvi veidai. Išsigandusios pilkos akys, beviltiškai įsmeigtos į akmeninį fabriko kiemą. Sušvilpė sirenos ir visa minia krūptelėjo. Sušvilpė sirenos ir minia sujudo: skverbėsi pro vienas kitą ir žiūrėjo į einančius iš darbo — į suodinus ir prakaituotus veidus. Ir pavydėjo ta minia iš fabriko išeinantiems — suodžių ant veidų, o į prakaito lašus žiūrėjo, kaip žiūri gatvės mergaitė į perlus ant turtingos ponios kaklo.

Fabriko vartai užsidarė. Minia ėmė skirstytis. Tik vienas prisiglaudė prie aukštos fabriko sienos ir ilgai stovėjo ten nuleidęs galvą, bijodamas pasijudinti: ten, miesto pakrašty, požemio urve, laukia jo serganti žmona ir alkanas kūdikis.

Pajutęs ką einant pro jį, žmogus pabudo ir staiga pirmą kartą gyvenime — ištiesė ranką. Bet netikėtai žvilgtelėjęs į pono veidą, jis sumišo. Jo ranka bailiai sudrebėjo ir bejėgiška atsirėmė į stulpą.

Senas skulptorius pažiūrėjo į tą žmogų ir palingavo galva.

„Ach, pilnos gatvės šių žmonių...

Nereikalingų, vergų!

Jie tiesia rankas ir tuo parduoda save. Nėra juose Žmogaus Didybės. Jų širdys — juoda tuštuma, o jų vardas — tuščias žodis.

Jie neverti regėti saulės, nes nežino jos, nes nei valandėlei neužmiršta purvinos žemės. Ir del to — jie šiukšlės teršiančios pasaulį“.

Ir nuėjo jis — vienas sau, išdidus ir šaltas.

Saulei tekant, iš tamsaus urvo išėjo darbininkas ir sulinkęs nedrąsiai ėmė lipti laiptais aukštyn. Jis ėjo ieškoti pagelbos savo sergančiai žmonai. Jis žinojo, kad antram aukšte gyvena ponas, ir del to atsargiai pabeldė į jo duris.

O kai praskleidė juodas portjeras

į tą paslaptingą kambarį, apie kurį jis tiek daug nepaprastų dalykų buvo girdėjęs, —

prieš baltą akmenį klūpojo išbalęs žmogus.

Tekanti saulė visą kambarį pripildė raudonos šviesos, o po statulos kojom ištiesė aukso juostą.

Žmogus buvo suvargęs ir pailsęs. Pamatęs jį, darbininkas nedrįso... Tai buvo tas pats, kurį jis vakar vakare sutiko prie fabriko vartų.

Skulptorius priėjo. Jis žiūrėjo į darbininką išvargusiomis akimis.

„Kaip tamsta čia įėjai?

Tamsta trukdai.“

Darbininko mėlynos lūpos kažką tarė, bet skulptorius jo nesuprato. Išgirdo tik vieną žodį — duonos.

Jis nusisuko ir vėl įsmeigė akis į savo kūrinį. O jis buvo baltas ir nuogas raudonoj šviesoj.

Lyg paslėpti jį norėdamas, skulptorius iškėlė rankas ir vėl užskleidė juodas portjeras, bet darbininko akis tuo tarpu skaudžiai užgavo krūvelė sidabro, kuri ten žibėjo ant stalo.

Jis nuleido galvą ir išėjo.

Paskui jis matė — kažkas įėjo pas skulptorių, pasakė — „marmuras“ — ir grįždamas išsinešė sidabrą.

„Tai buvo sidabras naujam akmeniui pirkti.“

Skulptorius mirė. Gyveno, kūrė ir mirė. Prie jo buto prisegė lakštelį: „Išnuomojamas kambarys“.

Įėjo darbininkas, šeimininko pasiųstas šį tą pataisyti. Jis buvo lėtas ir liūdnas, nes nesenai buvo mirusi jo žmona.

Kai jis pravėrė duris, tai pamatė baltą nuogą akmeninį žmogų. Jis stovėjo vis toj pačioj vietoj, žiūrėjo tolybėn ir nematė jo.

Darbininkas nuleido galvą. Jis atsiminė tą šaltą, kaip akmenį, tą su ilgais plaukais — baltais, kaip sidabras, kur gulėjo ant šito stalo...

Atsiminė savo mirusią žmoną... ir ligi kraujų sukando lūpas, kad nesuriktų iš skausmo. Sukando lūpas, ir beprotiško nusiminimo ir pykčio apimtas, staiga pakelė ranką ir sunkiu kūju sutrupino akmeninį žmogų į gabalėlius.

Nuleido rankas ir sudrebėjo: akmens skeliaudrų bildėjime jis išgirdo bildėjimą tų sunkių velėnų, kurios krito į duobę ant žmonos karsto.

Atėjo šeimininkas ir naujas gyventojas — jaunas poetas.

ŠEIMINIKAS

Beproti, ką tu padarei?

DARBININKAS

Nežinau...

NAUJAS GYVENTOJAS (Ilgai žiūri į jį. Ramiai)

Jis sunaikino stabą.

ŠEIMININKAS

?

NAUJAS GYVENTOJAS

Nepykite ant jo. Aš pažįstu šitą žmogų ir pažinau tą, kuris mirė. (Rodydamas į statulos skeliaudras) Tai buvo nenusisekęs kūrinys.

ŠEIMININKAS

Nenusisekęs kūrinys! Ko gi jam trūko?

NAUJAS GYVENTOJAS

Širdies.

ŠEIMININKAS nenoroms juokiasi.

NAUJAS GYVENTOJAS

Taip!

ŠEIMININKAS

Betgi Dieve mano, jis galėjo čia stovėt genijaus atminimui. Ir visumet mums priminti jo vardą, kad mes ištartume jį su pagarba ir meile.

NAUJAS GYVENTOJAS

Akmuo nekalba.

VISI tyli.

NAUJAS GYVENTOJAS

Taip. O aš buvau prie jo kapo ir mačiau — visi vanikai suvytę. (Susimąstęs, tyliai) Ir nemačiau tenai nei vienos ašaros...

ŠEIMININKAS

O kaip jums šitas kambarys atrodo?

NAUJAS GYVENTOJAS

Gerai, aš čia apsigyvensiu. Iš čia toli matyti.

ŠEIMININKAS

O šitas juodas portjeras ar palikti?

NAUJAS GYVENTOJAS

Ne, nuimkite jas.

Juodu išeina. Kambary girdėti galingi sunkaus kūjo smūgiai.

1927.

Algimantas

Žaibavo, trenkė...

Kai mažas buvau, nieko taip nebijojau, kaip perkūnijos.

Kai, būdavo, vakarą pradeda rūsčiai niauktis dangus, tviksėti kryžiški žaibai ir dundėti perkūno tolimi griausmai, — siaubo perimtas, drebančia širdimi puldavau ant kelių ir su ašaromis maldaudavau Dievą, kad atitolintų audrą ir perkūną. Kartais, būdavo, Dievas išklauso manęs: baisingi debesys, žaibais ir griausmais grūmodami, nuslinkdavo pietų ar šiaurės kraštais...

Bet dažnai mano balsas nebepramušdavo dangaus skliautų, nepasiekdavo Aukščiausio... Ir perkūnija, lyg pragaro siaubūnas, prarydavo mane.

Kiekvienas žaibo tvikstelėjimas, kaip peiliu, perverdavo apmirusią širdį, perkūno trenksmas užtraukdavo kvapą, audros siautuliai išgąsčio verpetais raižydavo sielą...

Dažnai, būdavo, puolu veidu į savo patalą ir, kaip didžiausias nusikaltėlis, laukiu mirtinos bausmės.

Baisios, pilnos kančių būdavo tos naktys!

Tačiau už didžią silpnybę — didesnė buvo aistringoji puikybė. Aš neieškojau paguodos — su panieka ją būčiau atstūmęs šalin. Baisu man buvo, kad kas nors nesužinotų, kad aš b i j a u.

Bet veltui: toji baimė, lyg prakeikimo žymė, įsispaudė į mano veidą ir... visi ją matė. Jie juokės ir tyčiojos iš manęs:

— Tas bailys perkūno bijo... jis ir savo šešėlio pasibaidys...

Geriau, kad su peiliu į širdį man būtų dūrę... Pykčiu liepsnojau bet... kęst turėjau...

* * *

Karšta ir tvanki buvo diena. Prisilakstęs, prisidaužęs kritau į lovą ir saldžiai užmigau. Staiga... veriantis perkūno trenksmas sukrėtė dangų ir žemę... Pasijutau parblokštas ant grindų. Pašokau ir drebėdamas įpuoliau į gretimą kambarį, kur susirinkę žaidė vaikai...

— Perkūno išsigando — suriko visi kvatodami...

Širdis mano virė. Juo stengiaus pasirodyti nebijąs, juo labiau klajojo mano akys, bangavo krūtinė, tvaksėjo visos gyslos.

— Jis zuikių veislės — tarė ironiškai vyresnysis.

— Žiu... dreba, kaip apušė — pridėjo mažesnysis.

— Chi, chi, chi... — nusikvatojo visi.

Aš pamišau... nebjutau nei audros, nei griausmų, nei žaibų ugnies...

Sugniaužęs kumštis, puoliau ant kvatojančių vaikų ir beprotiškai surikau:

— Nebijau perkūno...

Kaip aitvaras atsidūriau kiemo vidury. Dar žvilgterėjau į namus: sulipę ant langų vaikai juokės, kvatojo ir pirštais rodė.

Sudrebėjo man širdis, išbėgau į laukus... Vėtra staugė, perkūnas griovė, žaibai tviksėjo... Kaip sužeistas ir priešų apsuptas žvėris, piktai ir baimingai dairiausi aplinkui ir, pagaliau, įsmeigęs akis į rūsčius dangaus skliautus, stingstančiomis lūpomis pratariau:

- Nebijau... tavęs .. perkūne...

Žaibų vylyčios nukirto paskutinį žodį ir veriantys griausmai, dangaus galybėmis grūmojo...

Kaip beprotis puoliau kelis žingsnius į priekį... ir sustingau: girdėjau, kaip plakė širdis ir kaleno dantys...

— Baugu — aidėjo sielos gelmėse.

— Bijai — sucypė pralėkdama krekždutė.

— Baugu — gaudė tamsus miškas.

— Bijai, bijai — vėl klykė krekždės, lyg vylyčios šaudydamos pro mane. Antrą, trečią... ketvirtą kartą...

— N e b i j a u! — surikau aistringai, pagriebęs medžio skeveldrą...

Viena, kaip žaibas, skrido į mane — aš užsimojau...

— Bijai — suklyko krekždė, ir krito ant žemės...

Suliepsnojo dangus, ir trenkė perkūnas...

Kaip stabas stovėjau rūstus ir baisus. Mano auka blaškėsi mirties agonijoje. Pagaliau, nurimo. Paėmiau į rankas: dar suplasnojo sparnais... ir iš snapo ištryško kraujo lašai. Prasivėrė akys... stiklinės, mirštančios akys! Jos žiūrėjo į savo žiaurų valdovą taip liūdnai, meilingai... tik maldavo graudingai:

— Gražink... gyvybę!..

Kaip žemė tylėjo žiaurusis valdovas...

Horizonte tviksėjo žaibai, aidėjo griausmai... Aukštai blaivėjo dangaus skliautai...

Didžiu skausmu ir liūdesiu niaukėsi siela.

Galva nusviro ir šaltas, klajojantis žvilgsnis įsmigo į kruvinąją auką. Ilgai žiūrėjau... kol meilės kęsmas užžiebė širdį ir akis ašarom pripildė... Dvi ašaros nukrito ant mirštančios krekždutės ir susiliejo su jos krauju...

— Grąžink gyvybę!.. — maldavo gestančios, stiklinės akys...

Nei meilė, nei ašaros jaunos gyvybės grąžint nebegalėjo!

* * *

Nutilo audra. Išnyko tamsūs debesiai. Sužibėjo amžinoji saulė ir aukso spinduliai pripildė žemę. Gražus, didingas ir pilnas gyvybės nušvito vėl pasaulis!

Š. S.

Per audrą

Juodųjų Jūrų vandenys, pridengti milžiniška žydra kupola, linksmai žaidė baltomis vilnių viršūnėmis, tyvuliavo pietų saulės karštuose spinduliuose. Vėjo nebuvo, bet jūros paukščiai klykdami ieškojosi prieglaudos, ir prityręs pajūrio gyventojas ore būtų aiškiai numanęs kažką šiurpulinga. Iš tos kertės, kur saulė stovi pokaičio metu, palengva kilo juodi, sunkūs debesys. Rodės, kad ten praplyšo didelis pajūrio krateris, ir dabar visą jūros pietų pakraštį apėmė neregėtas, baisus vandens gaisras. Ūmai papūtė draskus vėjas. Paskui jį šniokšdama atsivijo įtužus banga, aukštai išriesdama pasišiaušusią nugarą. Padangėmis atgūrino juodos baisybės. Saulė dingo, lyg debesų baisybės ją prarijo; berydamos paspringo ir ėmė kriaukšėti žaibais ir perkūnais.

Kilo baisi audra.

Visa jūra ėmė virti, lyg katilas, užkaistas ant požemių ugnies. Didelės bangos, vienos paskui kitas vydamos ir piaudamos, šoko ir kilo į padangę, tartum norėdamos praryti debesų baisybes, ir vėl griuvo atgal, lyg pabūgę perkūno trenksmo.

Tame baisiame klegesy, pačiame jūros įniršime, nuskriejo klaikus šauksmas. Baisus buvo vandenų audros koncertas, bet šauksmas, nors tuoj viesulo užrėktas, davė šiam triukšmui šiurpulingos harmonijos neapsakomą pilnybę: tai buvo žūvančiųjų šauksmas.

Kai atūžė milžinas banga, lyg bangų karalienė, didesnė už visas bangas, savo ketera ji iškėlė kažką juoda. Tai buvo laivas, pilnas keleivių, kuriuos jis paėmė Konstantinopolio uoste, kad nukeltų į žydintį Krimą, pas belaukiančius tėvelius, mylimus broliukus, sesutes, pasiilgusius vaikelius.

Laivas sukosi jūros verpetuose, lyg juoda anglies nuotrupa. Jo burės buvo nuplėštos, stiebai nulaužti, kaminai nugriauti, vairas nuplėštas. Šiurpulingoje, nykioje prieblandoje buvo matyti, kaip moters raudodamos laužė rankas, o vaikai klykdami ieškojo pagalbos prie savo motinų. Jų rūbai buvo sužliugę, nuo galvų audra nudraskę apdangalus, plaukai išdraikyti, o veiduose — siaubas.

Šit, viena motina, pasigriebusi savo mylimą kūdikėlį, lyg proto netekusi, pasislėpė nuo audros ir skęstančio laivo — po suolu. Atūžė banga, atūžė kita, puolė, aptvindė, — ir moteris gulėjo nebegyva, o kūdikį verpetai nusinešė.

Šiame sąmyšy tik jūrininkai buvo ramūs; jų veiduose aiškėjo pasiryžimas, rankose — valia. Jie greitai rišo gelbėjamąsias laives, leido jas į jūrą, nes laivas nuolat nėrėsi į bedugnę.

Vos laivės buvo nuleistos, būrys nusigandusių moterų ir vaikų, viena kitą mindamos, viena kitą į jūrą stumdamos, puolė,

lyg be proto į laives, ir, jei ne jūrininkų ramumas ir valia, visos laivės būtų buvę perpildytos ir žuvę.

Vyrams gelbėtis laivėse vietos nebeliko. Jiems dabar erdva buvo žūvančiame laive. Ar jie buvo drąsūs? Kas žino! Ar tai svarbu? Svarbu sielos skausmas, o jų vyriški, stiprūs veidai, dabar lyg akmenėte suakmenėję, be žodžių kalbėjo apie širdies skausmą.

Vienas vyriškis sėdėjo nuošaly, kertėje. Jo galva be jėgos buvo nusvirusi žemyn, plaukai be tvarkos suvirtę ant veido, rankos sunertos ant krūtinės ir neapsakomai sopulingai užlaužtos. Iš jo lūpų ėjo kažkokie garsai, bet jie mišo su vėjo siautimu, ir negalėjai suprasti, ką jie reiškia. Kartais jis pakeldavo galvą, ir po nudribusiais plaukais subliksėdavo nusigandusios akys. Jos krypo vis į vieną pusę: į jūrininkus, kurie leido laives, ir į laives, kurios, žaisdamos su bangomis, tartum siūlėsi nuvešiančios į ramų, malonų uostą.

Keistai rodėsi, pažvelgus į šį vargšą nelaimingąjį: jis buvo, tartum, laukinis girių lūšys, patekęs į mirties spąstus, visas neapsakomai nelaimingas, bet be galo baisus, visiškai nusiminęs.

Kai jūrininkai ėmė sodinti žmones į laives, vyriškis, matyti, nebegalėjo susivaldyti mirties akivaizdoje. Ūmai jis atsikėlė nuo suolo ir tvirtomis rankomis be kokio pasigailėjimo ėmė stumdyti į šalis moteris ir vaikus, veržtis prie laivės.

Sąmišys ir šauksmas padidėjo, bet vyrą sutrėmė jūrininkai.

— Liaukis! — sušuko ir stūmė jį į šalį.

Netekęs jėgų, kaip pakirstas medis jis sukniubo suole, ir jo veide atsimušė tamsus, neapsakomas, skausmas ir siaubas.

Jūrininkai, kurie su panieka jį sudraudė, sargiai vedėsi kažkokį asmenį. Del jam rodomos pagarbos galėtum manyti, kad čia kapitonas, kuriam padeda gelbėtis. Bet kapitonas, antai, stovi aukštumoje stiprus ir nejudąs, kaip vėtrų daužoma uola, ir visi jūrininkai sukaitę juda, lyg būtų augte įaugę į jo valią, žodžius.

Kas tas, kurį dabar veda tarp minios prie gelbėjamosios laivės?

Jo galva nepridengta, kūnas visas sumenkęs, paliegęs, ir, kad nesugriūtų, rankoje jis laiko storą lazdą. Audra drasko jo sidabrinius plaukus, bet veidas dar jaunas ir nuostabiai meilus, ramus. Jis susigraudinęs, visas sujudęs žiūri į žmones, tartum norėte nori savo karštu, meilės kupinu žvilgsniu pasiekti jų širdis, jas nuraminti.

— Kunigas! — šnabžda nusigandę žmonės. — Kunigas! — ir toji žinia greitai apibėga visą laivą.

Iš tiesų, tai buvo katalikų kunigas, misijonorius. Dabar jis buvo begrįžtąs į tėviškę iš Okeanijos salų, kur jis septynerius metus skelbė gyvybės ir džiaugsmo Naujieną vargingiems salų gyventojams.

Jau septyniolika metų, kai jis bematė paskutinį syk savo tėvų pastogę. Už nuolankų tiesos žodį, pasakytą vyresnybei varant draugus į cerkvę, jis buvo prašalintas iš gimnazijos ir gavo palikti savo tėvų žemę, Lietuvą.

Nuo to laiko teko pergyventi daug rūpesčių, vargų, darbų, pavojų, bet širdy išbuvo pirmoji tėvų ir mylimos sesers meilė. Kai įsivaizduodavo tuojau pasimatysiąs su tais, kurių pasiilgo, jo krūtinėj nubusdavo meilė, didesnė už tą, kuri liepsnojo jo širdy, motutei paskutinį syk beglaudžiant jo galvą prie savo širdies...

Dabar jis gavo atostogų. Per didelį savo pasišventimą kitų gerovei jo sveikata visiškai išsibaigė nesvetingame karštų atogrąžų klimate. Gydytojai išrado, kad jam reikia šiaurės oro, gimtos padangės, ir jam leido vykti ten, kur jo sesutė tebelaukia, kur rūtų garbanos žaliuoja ant jo tėvelių kapo... Širdis jo džiaugėsi didžiu džiaugsmu, ir jo lūpos kartais tyliai kartojo:

— Mama!... Tėte!... Sesute!... Mano Viešpatie, Tu man per gausiai šioj žemėje duodi, kad begalėčiau kuo nors Tau atsilyginti! Šit, čia su manim, šiame laive, yra tokių, kurie Tavęs nepažįsta. Priimk, mylimasis Išganytojau, mano širdį ir... mano gyvybę, kad jie pažintų, kaip geras, kaip saldus esi, mano Viešpatie!

Skaisti pietų saulė, raudonai nukaitinusi linksmų bangų apvalias viršūnes ir baltus debesėlius, liepsnodama kilo tada iš jūros gelmių, kai kunigas tokius žodžius kalbėjo, sužavėtas rytmečio grožybe. Jis nesitikėjo tada, kaip ir niekas nebuvo tikėjęsis, kad laivas žus. Šit, dabar skaudūs žmonių atsidūsimai ir šauksmai veria jam širdį, ir jo sieloje bręsta pasiryžimas.

Jis priėjo prie dangčio krašto.

— Štai, Tamstai laivė, — tarė jūrininkas, kuris jį atvedė. — Tamstą lydės du jūrininkai. Kartu bus dar trys vaikai su motina. Taip kapitonas įsakė. Prašom skubėti.

Kunigas pažvelgė į jaukią laivę, metė žvilgsnį į laivą, palengva grimzdantį į bangas, ir pro jo akis neapsakomai greitai prabėgo lyg įstabus sapnas:

...Gražus, vėsus rytas. Ankstybos aušros margi spinduliai gražiai dažo padangę švelniomis purpuro spalvomis... Žvaigždutės, iš nuovargio merkdamos po nakties žaidimo, skęsta skęsta žydrio gilybėje ir vėl išplaukia į paviršių, sužimba, paberia tyrų tyrų spindulių pluoštą ir vėl skęsta... Jis sėdi ratuose, greta tėvelis, o motina, žila, sunykusi bobutė, stovi prie jo, užsikniaubusi ant ratų, ir jam širdis tartum plyšta iš gailesčio nuo bežadžio motinos širdies skausmo. Čia pat žydi rasotam daržely puikūs astrai, kvepia razetos. Sesutė nurėškė žalią rūtą, sega jam prie krūtinės ir ašarodama sako paskutinius žodžius:

— Sugrįžk, broliuk, sugrįžk — nors pasimatyti!..

— Prašom skubėt! — mandagiai priminė jūrininkas.

Kunigas lyg atsibudo, greitai metė žvilgsnį į laivę, žvilgterėjo į klykiančius vaikus, kuriuos mylavo motinos, pačios verkdamos, nė kieno nemaldomos, neraminamos.

— Šit, valanda, kurios senai prašei ir ieškojai! Dabar tu gali savo Viešpačiui parodyti, kad Jį myli! — išgirdo jis sieloje aiškų balsą.

— Aš pasilieku laive, — ramiai tarė jūrininkams. — Prašom skubėt, kad suspėtumėt.

Jūreivių rūstūs, apsiniaukę veidai nušvito draugiška šypsena. Nuo jų kaktų nubėgo raukšlės, jiems pasidarė drąsu ir linksma, ir tas likimas, kad kitus gelbėdami patys turi žūti ir tik iš tolo tarti sudie savo tėvams, broliams, žmonoms ir vaikams, tas likimas, kuris taip skaudžiai juos slėgė, dabar jiems nebebuvo toks baisus, ir jie skubiai sodino į laives žmones.

Kunigas tuo tarpu ištiesė laimindamas rankas į tuos, kurie gelbėjosi, ir audros prieblandoje, kai žaibai nušviesdavo padangę, galima buvo aiškiai matyti jo išbalęs, nuostabiai nušvitęs veidas, tyliai virpančios lūpos ir akys, neapsakomoj maldoj pakeltos į dangų.

Vyriškis, kurs pirma taip atkakliai veržėsi prie laivės, dabar atsigavo lyg iš gilaus snūduriavimo. Jis palengva, kaskart augančiu dėmesiu įsižiūrėjo į kunigo giliai ramų veidą, kur traukte prie savęs traukė kažkokiu paslaptingu, bet giliai širdingu, neapsakomu malonumu, atsistojo, svyruodamas priėjo ir atsiklaupė prie jo kojų.

— Tėve, — tarė, — man baisu. Mano gyvenimas prieš mano akis stoja ir gandina labiau, kaip ši audra. Gelbėk mane, jei dar galima.

Kunigas švelniai uždėjo ant jo galvos ranką, pasilenkė prie jo veido, praskleidė nuo kaktos susimaigiusius plaukus, pabučiavo ir pasakė jam kažkokius paslaptingus žodžius. Vyras nurimo, kaip nusigandęs kūdikis nurimsta ant motinos rankų, prisiglaudė prie kunigo kelių, o jo veide švietė įstabus gimstančio širdies džiaugsmo atspindys

Jo pavyzdžiu pasekė ir kiti, kuriems nebeliko vietos gelbėjamose laivėse. Jie visi susirinko prie kunigo.

Atėjo čia ir prityrę, rūstūs jūreiviai ir nulenkė svarias galvas. Atvyko čia ir laivo viršininkas, atsiklaupė, ir jo žila galva, daug audrų mačiusi, nulinko, kaip linksta kviečių varpos, kai ateina piūties metas. Iš jo akių riedėjo retos, didelės ašaros, maišėsi su jūros vandenimis, bet veide buvo gili ramybė.

Ir visi čia nurimo, kaip vaikai prie mylimojo tėvo. Kunigas jiems švelniai kalbėjo apie didžią amžinąją tėvynę, jų širdis ramino ir drąsino didžio atleidimo ir pasigailėjimo žodžiais.

Jūra tuo tarpu nerimo.

Bangos, apgulę laivą, nuolat ir nuolat jį puolė, lyg neįveikiamą viduramžių pilį. Tartum supratę, kad darbas ir pastangos niekais eina, jos urmu suspaudė laivą baisiomis nugaromis, pasisiūbuodamos išbloškė jį aukštai aukštai ir vėl, lyg susitarę, klastingai, ūmai viena nuo kitos į šalis nusirito, išsiskyrė.

Po pačiu laivu atsivėrė juoda bedugnė pragarmė, ir jis sunkiai krito į ją. Bangos tuojau vėl subėgo, suūžė, suslūgo ir tėškė ties žuvusiais baltų putų vainiką.

A. Tylenis

Tuoj išmuš valanda...

Kas neina į priekį, tas žengia atgal — sako sena išmintis. Kas nedirba, nekuria, tas merdėja, kas nemąsto, nejaučia, tas vegetuoja. Gyvybė, veiklumas, kūryba — tai pažangos srovėjimas. Amžinųjų idealų nušviestas pažangos kelias veda į didįjį Apvaizdos skirtą gyvenimo tikslą. O tas kelias toks skaidrus ir šviesus: „Aš esu Tiesa, Kelias ir Gyvenimas“ — pasakė Didysis Dievo ir Žmogaus Sūnus. Atsidarė tikrojo kelio vartai — žmonės liko išgelbėti iš tamsybės klajonių...

Mūsų atgimstančios tėvynės pirmieji žiedai — jaunoji moksleivija instinktyviai pradėjo ieškoti tikrųjų gyvenimo kelių. Ideališkiausioji jos dalis džiaugsmingai ir entuziastiškai išsirinko tą kelią, kuris jau du tūkstančiu metų švietė žmonėms ir kuris tik vienas gali nuvesti pasaulį į laimingesnę ateitį. Palaiminga buvo mūsų tėvynės valanda, nes jaunoji inteligentija, drąsiai atsistojusi ant tvirtų uolos pamatų, virto tikrąja Lietuvos ateities garantija. Liūdna ir tamsi būtų tėvynės padangė, jei moksleivija ir jaunoji inteligentija būtų nuėjusi klaidžioti tamsiais, svetimais keliais. Laiminga tėvynė, kad sulaukė tokios šviesuomenės, kuri išvengė skaudžių senosios inteligentijos klaidų. Lenkiškoji Lietuvos inteligentija buvo paneigusi tautinę lietuvių kultūrą, rusiškoji — religinę dvasią, ir abi todel buvo mūsų tautai svetimos, galutinoj sąskaitoj — pragaištingos.

Naujoji moksleivija — ateitininkija pirmoji giliai pajuto tautos sielos ritmą, išgirdo subtylų lietuviškos širdies plakimą ir instinktyviai nuėjo ta kryptimi, kur kaupėsi lietuvių tautos didieji troškimai, kilnieji idealai. Tai buvo tikrasis Lietuvos kelias — tautinio ir religinio atgimimo kelias. Todel toks milžiniškas buvo ateitininkijos pasisekimas, tokie palaimingi jos darbai.

Per penkioliką metų at-kų organizacija išauga į milžinišką inteligentinę pajėgą, kurios antspaudą jau matome visose kultūrinio gyvenimo srityse. Ir nors veikimo sąlygos buvo sunkios, nors bendra pakrikimo dvasia skverbėsi ir į ateitininkijos širdį, nors netikėtinų momentų pagundos knibždėjo kiekviename žingsnyje, — tačiau at-kai visada pasiliko ištikimi kilnieslems idealams ir iš visų mėginimų ugnies išėjo dar labiau užgrūdinti ir sustiprinti.

Per keliolika įtempto darbo metų žymiai pasikeitė Lietuvos gyvenimo sąlygos, susidarė naujos veikimo perspektyvos, iškilo nauji idealai ir tikslai.

Taip pat ir at-kų organizacija išaugo, išsiveržė iš tų rėmų, į kuriuos ji buvo įterpta pirmais gyvavimo metais. Reikėjo, tat, ieškoti naujų lyčių, naujų veikimo būdų bei priemonių, kad sėkmingiausiai pasiektų užsibrėžtąjį tikslą. Ateitininkai, kuriems niekados netrūko autokritikos, visa tai gerai matė ir jautė ir nuo-

latos ieškojo pažangesnių veikti kelių. 15-kos metų Jubiliejaus Kongresas — tas didžių ateitininkijos laimėjimų simbolis, buvo drauge ir kukli sąžinės sąskaita.

Jis visiškai parodė stiprias at-kų organizacijos tvirtoves ir neužpildytas spragas, kilnias dorybes ir tamsias silpnybes. Jis, taip pat parodė, kad mūsų milžiniškai organizacijai nebetinka senasis stilius. Jis iškėlė realų ateitininkų reorganizacijos obalsį. Dvejus metus skambėjo tas obalsis ateitininkų vadovybės širdyse. Plačiu užsimojimu ir intensyviai dirbdama ji pagaliau pasiruošė smulkų reorganizacijos planą. Visos ateitininkijos atstovybė turės jį peržiūrėti, persvarstyti ir priimti. Tam tikslui ir yra šaukiama š. m. liepos m. 15—20 d. Palangoje didžioji ateiteitininkų konferencija. Čia at-kija tars savo galingą žodį del savo naujų kelių bei veikimo būdų. Nedvejodami galime pasakyti, kad nuo šios konferencijos prasidės naujas ateitininkų organizacinio ir kultūrinio gyvenimo etapas.

Suprasdama didelią šios konferencijos reikšmę Vyriausioji Valdyba nori ją padaryti garbinga ir entuziastiška visos ateitininkijos šventė. Ji kviečia į ją visos Lietuvos kraštų gausingus ateitininkų būrius, kad jie savo liepsnojančiomis širdimis, skambančiomis dainomis, kūrybinės energijos srovėmis pajudintų ūkanotą Lietuvos žemę.

Šią valandą dar visą pasaulį laiko apgobę — tiršti juodo pesimizmo ir nusivylimo ūkai. Jie skverbiasi ir į Lietuvos padangę. Ir mes retai tematom džiaugsmingų saulės spindulių, retai tegirdim entuziastiškų ateities himno aidų. Šiurkštus dabarties prozaizmo kvaitulys vis labiau temdo šviesiąsias Lietuvos viltis, — skaudžiau nuodija pakrikusias žmonių širdis. Klaiki dabarties apatija triuškina pasitikėjimą ateitim. Tai — baisi dekadencija, vedanti mus į pražūties bedugnę. Kam pesimizmo kirminas pagraužė širdį ir skeptiško nepasitikėjimo nuodai užliejo sielą — tas yra gyvas lavonas, o iš tokių žmonių susidedanti tauta — lavonų krūva...

Ugninga jaunatvės dvasia! Tu paskirta atnaujinti žemės veidą ir liepsnų sparnais praskleisti juoduosius skliautus... Jauna dvasia! Tu audros sūkuriuos vilčių žaibais skiri sau kelią, tu kai vėtra veržies prie idealo žvaigždės... Nuženk nuo merdėjančių lavonų, palik tamsybių atmosferą ir saulėtos giedros erdvėj statyki naują kūrybos rūmą, kurio pamatai žemės uolose niūksotų, o viršūnė— dangaus žvaigždynus skrostų!..

Jaunieji draugai, kurlų širdyse jauna dvasia liepsnoja,—mes stovime akivaizdoj didingo kūrybos rūmo. Mūsų sielos turtai jo aukure bus paaukoti. Mūsų meilė, viltis ir jaunatvės džiaugsmas pavirs gyvąja kūrybos srove, o drąsa ir pasišventimas — neišsenilama jos energija.

Artinasi valanda, kada žaibuojančios kūrybinio darbo gairės nukreips mūsų žvilgį į saulėtą tautos gyvenimo ateitį ir gai-

valingo entuziazmo liepsnos užžiebs jaunąsias krūtines. Simboliškoj mūsų tautos istorijos vietoj, kur Didysis Keistutis, pirmą kartą pamatęs skaisčiąją Birutę, gilia meile suliepsnojo, ten — banguojančios jūros ir ošiančio pušyno amžinos harmonijos lytyse išgirsime tautos sielos didžiųjų lūkesčių, skausmų ir džiaugsmų aidėjimus... Išgirsime, pamilsime ir pasiryšime. Tai — jaunos kūrybinės dvasios atgimimo valanda. Jaunuoli, jaunuole! tavo audringoji dvasia visados veržiasi šviesiais atgimimo keliais. Tavo mintis laužia plieną, tavo viltis kelia kalnus, tavo meilė tirpdo ledus... Neužmiršk didžios atgimimo ir kūrybinio susikaupimo valandos!

Stud. *J. Pankauskas*

Kritiškos pasaulėžiūros pagrindai

(Žiūr. 1927 m. „Ateities" Nr. 1 psl. 42, Nr. 2 psl. 72, Nr. 4 psl. 211)

V. Žmogaus pareigų rūšys.

1. Žmogaus santykis su gamta.

Įsižiūrėję į matomą pasaulį, matėme, kad jame tobuliausia būtybė yra žmogus. Visi gamtos tvariniai bei gyviai yra neprotingos būtybės, neturinčios nusivokimo apie aukštesnius dalykus, kaip tiesą, grožį ir gėrį. Visi gyviai nuo žemiausio iki aukščiausio, išskiriant žmogų, gyvena instinktyvų gyvenimą ir tenkinas instinktų reikalavimų patenkinimu. Jie nedaro jokios pažangos, nekuria kultūros, nes jie neturi proto. Jie neturi jokio supratimo apie aukštesnę būtybę — Dievą bei santykius su ta būtybe — religiją.

Visai kas kita yra su žmogumi. Jis įstengia iškilti savo psichinėmis galiomis aukščiau kasdieninių reikalavimų ir siekti viršgamtinių objektyvių gėrybių. Jis kasdien daro pažangą moksluose, kuria kultūrą bei civilizaciją. Jis veikia išviršinio pasaulio daiktus, keičia jų išviršinę (ne substancijalę) lytį, sulig savo proto sukurtu pirmavaizdžiu. Jis pažinęs gamtos dėsnius bei jėgas apsisaugoja nuo jų kenksmingo veikimo, jį suvaldo ir priverčia sau tarnauti. Žodžiu, jis yra kūrėjas.

Kaip aukščiau minėjau, pasaulyje yra tikslų gradacija, subordinacija. Pav. žemesnės rūšies buitys tarnauja aukštesnėms palaikyti ir t. t. Žemesniųjų rūšių tikslas yra palaikyti aukštesnes. Kadangi žmogus žemės paviršiuje yra tobuliausia būtybė, todel jam tarnauja visa gamta, kiek jis sugeba ją užvaldyti ir savo valdžiai protingai palenkti.

Iš čia kyla žmogaus pareiga daryti pažangą moksluose bei kultūroje, kurti civilizaciją. Tik čia reikia gerai įsisąmoninti tos civilizacijos reikšmė ir tikslas.

Šiais civilizacijos progreso laikais, del įvairių toj srity laimėjimų, žmonės dažnai apsvaigsta. Šiandien dažnai linksniuojamas, kaip kasdieninėje kalboje, taip ir spaudoje, pažangos, civilizacijos žodis, bet labai mažai tesigilinama, ar bent nenorima gilintis į to žodžio tikrąją reikšmę ir prasmę. Šiandien dažnai užmirštama, kad ta civilizacija ir pažanga tėra tik priemonė žmogaus asmenybei reikštis, o ne jos tikslas. Kaip priemonė žmogaus dvasios galimybėms pasireikšti ji yra naudinga ir būtinai reikalinga. Todel jos kūrimas prisideda prie dvasinių siekiamųjų gėrybių realizavimo, jei yra tinkama kryptimi nukreiptas.

Todel čia ir yra svarbu kultūros problema tinkamai išspręsti, kad galima būtų orientuotis kūrybiniam darbe.

Istorija ir gyvenimo faktai mums duoda nemaža medžiagos tam klausimui tinkamai išspręsti. Per didelis civilizacijos ir jos pažangos gerbimas ir joj ieškojimas žmogaus dvasinių jėgų patenkinimo neauklėja žmogaus išvidinės, dvasinės kultūros, ir todel tokie civilizacijos žydėjimo laikotarpiai visada baigiasi didelėmis katastrofomis. Prisiminkime senovės valstybių išnykimą, šį didįjį karą ir kt.

Taigi žmogaus santykiai su išviršiniu pasauliu privalo taip būti sutvarkyti, kad žmogus, kaip tobuliausias šio pasaulio tvarinys, stovėtų aukščiau visos gamtos, kad jis nepasiduotų jos įtakai, bet priešingai, stengtųsi ją užvaldyti ir palenkti savo aukštesniems tikslams. Tiktai toks santykiavimas gali sudaryt pilną harmoniją tarp žmogaus ir išviršinio pasaulio.

2. Visuomeninis gyvenimas.

Praktiškame gyvenime vienas žmogus atskirtas nuo kitų yra bejėgis siekti sau užsibrėžtų tikslų. Jis vienas negali tinkamai patenkinti net kasdieninių smulkių savo reikalų, sakysime, kad ir gaminantis sau maistą ir drabužius, o ką jau bekalbėti apie platesnius žmonių reikalus. Juk susisiekimo priemonės, mokslo pažanga, meno dailenybės, civilizacijos laimėjimai — vis tai kolektyvus darbas. Tiesa, nors kokio naujo laimėjimo ideja ir gimsta atskiro asmens galvoje, bet jos realizavimas visada pareina nuo mažesnės ar didesnės visuomenės dalies bendravimo. Todel, kad geriau galėtų siekti savo tikslą, žmonės telkiasi į bendruomenes, sudaro visuomenines organizacijas ir t. t. Be to, žmogus jau iš prigimties yra skirtas gyventi visuomenėj. Pirmas visuomeninio gyvenimo tarpsnis yra šeima. Toliau eina profesiniai bei luominiai susibūrimai, dar toliau tauta ir valstybė.

Žmogus gyvena visuomenėj ir yra didesnės ar mažesnės visuomenės organizacijos narys. Kyla klausimas, kaip tas visuomeninis gyvenimas privalo būti sutvarkytas? Kad tinkamai galėtume šį klausimą išspręsti, reikalinga prisiminti, koks yra atskiro žmogaus ir drauge visuomenės tikslas. Žmogaus galutinas tikslas,

kaip jau aukščiau minėjau — yra pasiekimas amžinosios laimės. Visuomenė turi sudaryti palankias aplinkybes tą tikslą siekti — padėti atskiram žmogui siekti sau užsibrėžtą laimę. Iš čia iš dalies ir aiškėja santykiai tarp visuomenės ir atskirų asmenų. Vadinasi, visuomenė turi sudaryti atskiram asmeniui tokias aplinkybes, kad jo asmenybė galėtų geriausiai pasireikšti. Bet iš kitos pusės visuomenė, nors ir tarnauja atskirų žmonių tikslui atsiekti, bet ji būdama tokių pat laisvų asmenų organizacija turi ir savo tikslus, kurie kartais atskiro žmogaus teises suvaržo visuomenės gerovės atžvilgiu. Taigi, kaip matome, iš vienos pusės visuomenė nėra aukštesnė už atskirą žmogų, ir todel asmuo negali būti pavergtas visuomenės labui, o iš kitos pusės asmuo visuomeniniame gyvenime nėra absoliučiai laisvas, bet jo laisvę iš dalies susiaurina bendri visuomeniniai reikalai.

Išeinant iš šios pozicijos, mes negalime pateisinti nei socializmo, nei individualizmo visuomeninio susitvarkymo doktrinų. Pirmasis visuomenę stato aukščiau individo ir visai jį pavergia jos gerovei, antrasis duoda per didelę laisvę atskiram asmeniui ir tuo nuskriaudžia visuomenę, ypač jos silpnesniuosius narius.

Tinkama kryptimi visuomeninės santvarkos problemą išsprendžia katalikų visuomeninio susitvarkymo doktrina, kuri remiasi tikra žmogaus prigimtimi ir visuomenės bei atskiro žmogaus tikslo supratimu. Katalikai visuomenininkai nesutinka su individualizmu, spaudžiančiu silpnuosius, taip pat atmeta ir socialistinės visuomenės tiraniją. Žmogus turi teisių, o visuomenė turi padėti jas realizuoti.

Tarp teisėtos asmens laisvės ir visuomenės autoriteto reikia ieškoti kompromiso. Ši doktrina neduoda vyraujamos reikšmės nei asmeniui, nei visuomenei, bet stengiasi nustatyti pusiausvirą.

3. Žmogaus pareigos sau ir Dievui.

Kiekviena pareiga remiasi tikslu ir laisve. Kur nėra tikslo ir laisvės, tenai negali būti kalbos nė apie pareigas. Kadangi šiame pasauly tikrai laisva būtybė yra tiktai žmogus, todel tiktai apie jo pareigas pilna šio žodžio prasme ir tegalima kalbėti. Artimiausias žmogaus tikslas, kaip ir kiekvieno daikto, yra tas, kad jis savo esmines jėgas reikalaujamon pakraipon išplėtotų, įgijant tokių gėrybių, kurios jo prigimtį atatinka. Vadinasi, žmogus savo artimiausią tikslą randa savy, būtent, savo įgimtų jėgų ištobulinime. Iš to artimesniojo žmogaus tikslo išplaukia ir artimesniosios jo pareigos, būtent, kiek galima stengtis ištobulinti savąjį „aš“. Kitaip sakant, kiekvienas žmogus privalo savy realizuoti tikrąjį žmogiškumo idealą.

Koks yra tas idealas? Koks yra tikrojo žmogiškumo turinys? Pažiūrėję į gyvenimą, pastebėsime, kad žmogiškumo turinin ne visada ir ne visi vienodus elementus įdėdavo. Vieni manė, kad

žmogiškumo idealas yra žmogaus žemesniųjų jėgų bei geidulių išvystyme ir jų patenkinime. Šitokios evangelijos pranašu yra laikomas Fr. Nietzsche. Pasak jį, gyventi reiškia tą patį, kaip ir gėrėtis, džiaugtis gyvenimo malonumais. O gi tie malonumai yra patenkinimas įgimties geidulių. Kada mes esame stiprių geidulių blaškomi, tada mūsų gyvatos jėgos kur kas galingiau reiškias ir kuriasi mumyse energijos šaltiniai — audringas gyvenimas yra nesulyginamai vertingesnis kaip ramus, pilnas pasiaukojimo. Jo etika remiasi jėga, žmogaus išdidumu, nieku nevaržoma laisve ir pn. Jo norėta iš žmogaus padaryti kažkokį viršžmogį — „Uebermensch“, kuris per kitų lavonus žengtų į didybę, kuriam viskas leista, kuris gyvena anapus gero ir blogo. Jo viršžmogio simbolis, tai sudraskęs leopardą besišypsąs liūtas.

Kiti, būdami pesimistinės budizmo pasaulėžiūros įtakoj, stato kitokį žmogiškumo idealo turinį. Tikėdami gyvenimo neprasmingumu ir neprotingumu, jie reikalauja ne veikti, bet gyvenimą panaikinti, reikalauja visiškos niekybės. „Reikalinga pašalinti valia, tasai gyvenimo branduolis, kad tuo būdu išnyktų noras ir gyventi.“ Toji pesimistinė filosofija ir mūsų laikais randa ne maža pasekėjų. Netikėjimas pomirtiniu gyvenimu, nustojimas aukštesnių gyvenimo idealų, o vien tik pasinėrimas žemiškose gėrybėse ir tenkinimas jautulingojo egoizmo, o vis nepatenkinimas gilesnių dvasios troškimų verčia bodėtis gyvenimu ir kultūra. Ir šiandien yra nemaža tokių, kurie drauge su Schopenhauer'iu ir Hartman'u trokšta „vėl sugrįžti į Brahmą ir išnykti, kaip nyksta vandens burbulas vandenyne, užgesti, kaip gesta vėjo užpučiama šviesa, ir jau daugiau niekada nebeatgimti“.

Bet ar gali panašus žmogiškumo, idealo turinys mus patenkinti?— Savaime aišku, kad ne. Žmogus nėra vien fizinių galių bei jautulinių geidulių padarinys, kaip mano Fr. Nietzsche. Jis turi psichinių galių, kurios jau iš savo prigimties yra daug vertingesnės ir kilnesnės kaip pastarosios. Todel kilnesniųjų galių neigimas ir jų palenkimas tarnauti žemesnioms jėgoms yra neprotingas. Taip pat nepatenkina mus ir pesimistinių filosofų negatyvus žmogiškumo turinio supratimas. Kiekvienas paprasčiausias daiktas ar jėga apsireiškia savo veikimu, siekia savo pilnos prigimties pareiškimo. Žmogus, kaip jau minėjau, taip pat iš savo prigimties siekia pilno savo asmenybės ištobulinimo. Todel užgniaužimas visų galių ir jų visiškas paneigimas priešinas kaip žmogaus, taip ir kiekvieno daikto prigimčiai ir tuo pačiu yra neprotingas.

Tobulumo idealo tikrai bus siekama tada, kai žmogus aukščiausiu uždaviniu laikys savo būtybės esminių jėgų ištobulinimo reikalą. Žmogus skiriasi iš visų tvarinių ne savo fizinėmis gallomis, ar visišku savo būtybės neigimu, bet tiktai savo dvasine asmenybe arba nemirštama siela. Todel tos asmenybės tobulinimu, jos galiu didinimu ir siekiamas žmogiškumo idealas.

Nereikia manyti, kad tobulinant ir plečiant psichines galias, reikia visiškai paneigti žemesniąsias žmogaus jėgas. Didesnė as-

menybė yra ta, kuri turi daugiau buities. O kiekviena jėga yra buitis. Todel norint asmenybę turtinti, reikalinga jas plėsti. Bet šitos žemesniosios žmogaus galios neprivalo žmogų blaškyti, mėtyti, kaip Fr. Nietzsche mano, bet jos turi paklusti aukštesnėsėms žmogaus galioms. Žmogaus esybės didybė atsispindi tiktai jo dvasioj, todel pirmenybę reikia duoti dvasios gyvenimui, nes dvasia del jai privalomų savybių kilnybės turi viešpatauti jautulingajai prigimčiai. Šis viešpatavimas reiškiasi tuo, kad jautulybės palinkimai normuojami moralumo dėsniais. Tai toks yra asmenybės turinys, išeinant iš artimiausiojo, arba išvidinio žmogaus tikslo ir tokios su juo rišančiosios pareigos. Bet dar ne viskas.

Kaip kiekvienas daiktas, taip ir žmogus, be savo artimiausiojo išvidinio tikslo, turi dar ir tolimesnį — išviršinį tikslą, vadinasi, kiekvienas daiktas nėra vien sau pačiam tikslas, bet tarnauja ir aukštesnės rūšies būtybėms. Taip yra ir su žmogumi. Žmogus turi ne tik tobulinti savo prigimties jėgas, ne tik siekti savo artimesnįjį tikslą, bet jis turi ir paklusti aukštesniajai būtybei—Dievybei, t.y. siekti savo išviršinio ir galutinojo tikslo. Kaip kiekvienas kūrinys tarnauja savo kūrėjui, taip ir žmogus, būdamas Dievo tvarinys privalo vien tik Dievui ir tarnauti. Be to, žmogus savo psichinėmis galiomis siekia objektyvių dvasinių gėrybių. Jo protas ilgisi amžinosios tiesos, jausmai — grožio, valia — gėrio. Tiktai Dievas, būdamas absolutė tiesa, aukščiausis grožis ir nelygstamas gėris gali tą dvasios ilgesį patenkinti.

Šitų objektyvių gerybių žmogus negali rasti metarialiam pasauly, nes jis yra netobulas ir apribotas, o jos yra tobulos ir neribotos. Jau tas vienas faktas — mirtis, kurios negalima šiame pasauly išvengti, stato neperžengiamą slenkstį pasiekti šiame gyvenime laimės idealą.

Tiesa, kultūros bei civilizacijos pasiektos gėrybės atatinka žmogaus aukštesniųjų siekių reikalavimus, bet jos negali visai juos patenkinti. Pav. įvairus materialiniai civilizacijos laimėjimai teikia žmogui geresnę pragyvenimo aplinkumą ir tuo tenkina žmogaus gerio idealo reikalavimą, meno kuriamosios dailenybės duoda pasigėrėjimo jausmams ir tuo atatinka grožio siekiamąją galią, o mokslas, plačia to žodžio prasme, eina prie pasaulio tikrumos supratimo ir atsako į žmogaus proto tiesos pažinimo reikalavimą. Bet nei civilizacijos gerovė, nei tobuliausios šio pasalio meno dailenybės, nei mokslo pažanga, nors būtų pasiekusios aukščiausio joms galimo laipsnio, negali patenkinti žmogaus dvasios reikalavimo, nes jos yra apribotos materialinio pasaulio ribomis, o žmogus, kaipo dvasinė būtybė siekia dvasinių, neribotų gėrybių. Todel, suprantama, kodel žmogus niekad nepasitenkina šio pasaulio gėrybėmis, bet siekia aukščiau, vis ilgisi idejinio pasaulio, savo pirmavaizdžio ir Kūrėjo, nors jo gyvenime būtų realizuotos visos kultūros ir civilizacijos galimos galimybės. Taigi galutinas žmogaus tikslas yra amžinas susijungimas su Dievu, o jo pareiga stengtis tą susijungimą kuo greičiausiai realizuoti.

Žmogaus ryšys su Dievu reiškiasi per religiją. Religijoj yra jau viršgamtinis elementas—Dievo veikimas. Todel, jei kultūroje bei civilizacijoj tikruoju veikėju yra tik žmogus, tai jau religijoj yra ne vien žmogus, bet ir pats Dievas. Kultūra savo plėtojimosi turi ribas, nes jos veikėjas yra apribotas, o religija, kurios veikėjas yra ir absoliutybės pradas, negali turėti ribų. Todel religija, būdama neribota savo galiomis patenkina giliausius žmogaus dvasios siekimus, ko neįstengia padaryti nei kultūra, nei civilizacija, „nes kultūrinė žmogaus žinija patiekia žmogui netobulo žinojimo per tarpininkavimą atvaizdų ir atitrauktų idejų; religija galutinoje sąskaitoj pažada žmogui betarpišką Dievo regėjimą, t. y. veizdimuoju pasigėrėjimu tobulą tiesą. Kultūra gali padaryti žmogų dorą prigimtąja šito žodžio prasme, religija žada padaryti žmogų šventą, t. y. prisisunkusį dieviškumu, arba dieviškuoju pirmavaizdžiu. Kultūrinė dailė keičia materialines prigimtojo pasaulio lytis pripuolamuoju būdu, nepajėgdama padaryti gamtoje substancialių atmainų. Religija sakramantaliniais veiksmais keičia materialinį gamtos gaivalą pagal dvasinę pirmavaidžių esmę. Kultūrinė visuomenė gali nustatyti žmonijos gyvenime išviršinę vienybę ir solidarumą. Religija pažada sukurti organingą žmonijos ir pasaulio vienybę, pagrįstą šventųjų bendravimu. Pagaliau religija pažada įveikti ir pačias prigimtojo buvimo lytis: erdvę, laiką ir priežastingumą ir sykių su jomis pergalėti mirtį visuotinuoju iš numirusių prisikėlimu". *) Žodžiu, religija pažada patenkinti visus giliausius žmogaus dvasios siekimus, išvesdama jį iš prigimtojo pasaulio į viršgamtinę sritį. Taigi religiniame gyvenime žmogus randa savo objektyvių siekių realizavimą ir galutinąjį savo gyvenimo tikslą.

Pabaiga.

Baigdamas turiu pažymėti, kad šis straipsnelis nėra visiškai pilnas ir neapima vispusiškai pasaulėžiūros problemos. Kalbėdamas apie pasaulėžiūros sąvoką, aš ją apibrėžiau šiaip: bendras bei visuotinas mokslas, kuris *prigimtojo žmogaus proto šviesoje*, tyrinėja iš pirmųjų priežasčių pasaulio ir gyvenimo visumą. Pasakymas „prigimtojo žmogaus proto šviesoje" jau susiaurina pasaulėžiūros sąvoką, išimdamas pasaulėžiūros problemų sprendimą iš religijos bei apreikštosios doktrinos šviesos, o palikdamas tiktai vienam prigimtajam žmogaus protui. Šitoks mano pasielgimas, jei ir nebūtų pilnai pateisinamas metodologiniu atžvilgiu, yra iš dalies leistinas del tam tikrų aplinkybių. Pirmiausiai straipsnelio ribos neleidžia vispusiškai klausimą statyti ir jį nagrinėti. Antra, stoka erudicijos plačiame religijos moksle, neleidžia plačiau nagrinėti pasaulėžiūros problemą krikščionybės mokslo ir apreiškimo plotmėje. Mano tikslas buvo šiuo rašinėliu bent vienu atžvilgiu, t. y. prigimtojo žmogaus proto šviesoje panagrinėt

*) Prof. St. Šalkauskis: Kultūros filosorijos metmens. 94 pus.

pasaulėžiūros klausimas, nustatyti žmogaus artimesnį bei galutinąjį tikslą ir iškelti tas pareigas, kurios iš tų tikslų išplaukia. Toliau nurodžiau, kad žmogus, būdamas dvasinės prigimties, nesuranda šiame materialiniame pasauly pasitenkinimo, bet siekia idealinio pasaulio. Dieviškumo pradas žmogaus sieloje siekia galutinojo susijungimo su savo kūrėju — Dievu. Šiame gyvenime žmogaus santykis su Dievu visiškai tobūlai negali pasireikšti. Todel jis pilnai vis dar žmogų nepatenkina, kol, galutinai žmogus atsipalaidavęs nuo prigimties dėsnių, persiėmęs dieviškuoju pirmavaizdžiu, betarpiai nesusijungs su Absoliutu.

Bet ir plačiausiai išsiplėtota prigimtuoju protu paremta pasaulėžiūra vis delto dar negali visai patenkinti žmogaus, negali atsakyt į visus gyvenimo prasmės iškeltus klausimus. Žodžiu sakant, vien protu paremta pasaulėžiūra dar nesudaro pilnos ir jau galutinai užbaigtos *gyvenimo filosofijos.* Ji tik nuosekliai veda nuo filosofijos prie teologijos, nuo protavimo, prie dieviškojo apsireiškimo. Dievo apreikštojoj doktrinoj randa pateisinimą visi prigimtojo proto išvadžiojimai ir pats gyvenimas įgauna gilesnės prasmės ir reikšmės. Tiktai Dieviškojo Išganytojaus evangelijoj randame aiškų ir nesvyruojantį atsakymą į nenuilstamai kamuojančius žmoniją gyvenimo klausimus. Tiktai jos šviesoje įgauna dora aukštesnę sankciją ir kentėjimai amžiną vertę.

Jis nugalėjo pasaulio blogą ir parodė mums kelią į amžinąjį gyvenimą ir tobūlybę.

„Būkite tobūli, kaip ir jūsų dangiškasis Tėvas yra tobūlas*) arba „Jei kas mane myli, laikys mano žodžius, ir mano Tėvas jį mylės ir ateisime pas Jį, ir padarysime pas Jį gyvenimą**).

---

*] Mt. 5, 48.
**] Jon. 14, 23.

P. S. Siam straipsnyje pastebėtos šios svarbesnės korektūros klaidos.

„Ateities“	1927 m.	1 nr.	45	p.	19	eilut. iš ap.	Phalės	turi būti	Thales
„	„	„	46	„	5	„ „	Punke	„	„ Funke
„	„	„	47	„	20	„ „	Pikazo	„	„ Pikaro
„	„	„	48	„	2	„ „	Piametu	„	„ Tiametu
„	„	„	„	„	3	„ „	Gilgamesos	„	„ Gilgamešos
„	„	2 nr	82	„	7	„ „	Schopenauer'is	„	Schopenhaueris

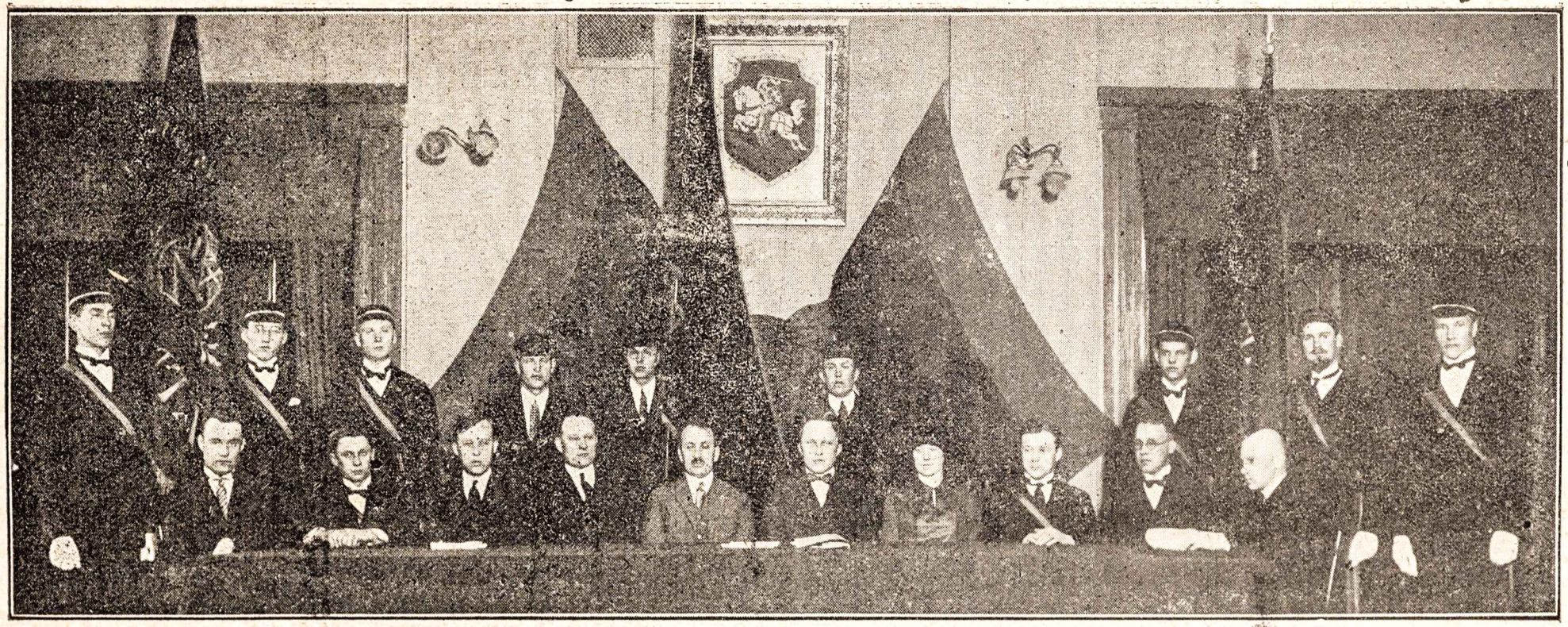

Liet. Univ. Stud. At-kų S-gos 5-rių metų sukaktuvių, švęstų š. m. gegužės m. 8 d., prezidiumas

Sėdi iš kairės į dešinę Ign. Skrupskelis — „Šatrijos“ pirm., St. Gabaliauskas — Klūbo „Vytautas“ pirm., Pr. Dielininkaitis — L. U. St. At-kų S-gos pirm., Dr. P. Bielskus — At-kų Sendraugių S-gos pirm., prof. Pr. Dovydaitis — vyriausias Ateitininkų vadas, Ed. Turauskas — Stud. At-kų S-gos C. V. pirm., K. Marcinkaitė — Merg. At-kių Dr-vės pirm., A. Starkus — Korporacijos „Kęstutis“ pirm., J. M. Adomaitis — Stud. At-kų Dr-vės pirm. ir St. Rauckinas — L. U. Stud. At-kų S-gos sekretorius. Kairėje klūbo „Vytautas“. vėliava. Viena jos pusė raudona su Vytauto herbu viduryje ir žodžiais L. U. L. K. St. Ateitininkų klūbas „Vytautas“, antroj pusėj eina ištrižai raudona, geltona, žalia ir raudona spalvos. Vidury Stud. At-kų Dr-vės raudonos spalvos vėliava; vienoj pusėj įrašyti himno — žodžiai: Mūsų idejos tikybos brangybė, mokslo dorumo, tautos reikalai, antroj — L. U. Stud. Ateitininkų Draugovė. Trečioji — Korporacijos „Kęstutis“ vėliava; viena jos pusė raudona su žodžiais *Fortiter Constanter*, L. U. S. A. K. „Kęstutis“ ir ąžuolo lapu, antra — trispalvė: raudona, auksinė, juoda.

Juozas Eretas

Beethoveno jaunystė

IV-OJI DALIS.

4. Ponia Breuningienė — antra Ludwigo motina.

Namuose maža tepatyręs meilės ir jaukios šeimoje šilimos, Ludwigas lyg per anksti subrendo, pasidarė labiau tylus ir atkaklus. Jis niekumet neturėjo tiek džiaugsmų, kiek jaunasis Mozartas, kuris, apsuptas mylinčių tėvų ir linksmų savo amžininkų, tik gėrė jaunystės malonumus. Namuose buvo tėvas... nuolat pagrimzdęs svaigaluose. Vaikas nori būti vaiku, nori džiaugtis savo jaunyste! Ir kas nėra veršiu bliovęs, tas negali jaučiu baubti. Ludwigas ieškojo širdingos nuotaikos. Tokią nuotaiką jis ir rado Breuningų šeimoje, kur „karaliavo“ našlė, ponia *Breuningienė.*

Jos vyras, Emanuelis Juozapas Breuningas, kunigaikščio dvaro patarėjas, kilęs iš labai įtakingos šeimos, 1777 m. sausio 16 d., norėdamas gelbėti dvaro archyvo dokumentus, žuvo dvaro pilies gaisre. Ji turėjo keturis vaikus: Kristupą, Eleonorą, Steponą ir Lorenzą, visi jie buvo gimę tarp 1771 ir 1777 metų. Šeima labai turtinga ir inteligentiška. Vaikai buvo pačios motinos uoliai auklėjami ir prižiūrimi. Dar mažučiai būdami, jie jau skaitė poezijas, mėgo muziką ir drauge gyveno linksmą, gražų gyvenimą.

Į šitą džiaugsmingą atmosferą, į tą linksmų vaikų tarpą ir malonią jų motinos globą pateko Ludwigas kaipo Eleonoros ir Lenžo muzikos mokytojas. Nors pradžioje buvo neaptašytas, baikštus, šis ne kokio vardo piliečio sūnus, tačiau buvo laikomas savuoju. Čia jaunajam Beethovenui atsivėrė džiaugsmų pasaulis, kurio jis taip buvo pasiilgęs. Patenkintas žaidė su draugais; su jais dažnai nukildavo į Rheino pakraščius ir kitas gražias miesto apylinkes. Tie pasivaikščiojimai padėjo jam užmiršti savo žaizdas. Del to ir laiks nuo laiko parodė savo gabumus kaipo pianistas, savo jaunų draugų ir malonios jų motinos prašomas.

Pasitaikydavo, kad Beethovenukas susipykdavo su Breuningais (toks jau jo būdas), tada nebenueidavo, bet netrukus vėl grįždavo į senas vėžes, nes gerai žinojo pats kaltas esąs. Artimi santykiai su Breuningų šeima ryškiai parodė Ludwigui, kiek jis menkai teauklėtas ir kaip tas neišauklėjimas gali jam kenkti ateityje. Ponia Breuningienė atstojo jam mokytoją: ji šitą jauną neišprusėlį motinišku švelnumu ir deramu taktu palengva aplamdė ir jo būdą sušvelnino. Savo tėvo namuose Ludwigas niekad nebuvo patyręs jaunystės džiaugsmų, nebūtų išmokęs gražesnės elgsenos, įgavęs mokslo žinių. Čia jis lyg antru kartu pasaulyje užgimė.

Su šita šeima jaunąjį Ludwigą supažindino Pranciškus *Wegeler* (*1765), su kuriuo bičiuliavos nuo pat pirmosios jaunystės.

Wegeleris buvo kilęs iš Elzasijos atvykusios, neturtingos ir niekuo nepasižymėjusios šeimos. Jo kilnus būdas ir talentai Breuningų šeimoje buvo pastebėti. Wegeleris buvo pakviestas, vėliau su Breuningiukais susibičiuliavo ir galop gavo sutikimą vesti vienintelę Breuningienės dukrelę, Leonorą. Kad šis jaunas elzasietis buvo vertas tiek bičiuliškumo ir tokio pasitikėjimo, matyti iš jo darbų. Jis studijavo mediciną. Pabaigęs savo mokslą, persikelė į Vieną specializuotis, tai buvo 1787—1789 m. Sugrįžęs vėl ėjo Bonnos universiteto profesoriaus pareigas, kurias buvo apsiėmęs nuo pat tos mokslo įstaigos atidarymo, eidamas vos 19 metus!

Kai 1794 m. per Prancūzų invaziją buvo uždarytas universitetas, Wegeleris išvyko į netolimą Koblenzą, kur buvo gydytoju iki pat mirties (1848 m.). Aprašomuoju laiku d ras Wegeleris buvo dar visai jaunas, mėgo ne vien mokslą, bet ir gražų gyvenimą.

Jis nuolatinis Breuningų svečias, daug įnešdavo į tuos namus širdingo gyvumo, nors jo čia ir taip netrūko. Čia visada buvo pilna jaunų, gyvų, įvairumą mėgstančių dvaro jaunuolių, kurių tarpe grafas *Waldstein*, kuris tolimesniame Beethoveno gyvenime vaidino žymų vaidmenį.

Waldsteinas dabar turėjo tik 25 metus. Bonnoje jis gyveno nuo 1787 m. Jis buvo kandidatas į „Hoch — und Deutschmeister“ ordeną ir išbuvo noviciatą pas Kölno kurfiurstą, to ordeno viršininką. Netrukus jis susipažino su Beethovenu, kurs buvo už jį aštuoneriais metais jaunesnis, ėmė domėtis jo kūryba. Aukštos kilmės ir gerai išsilavinęs grafas draugavo su muzikais ne vien del to, kad pats buvo muzikas ir kompozitorius, bet ir del to, kad suprato, kaip negražu yra didžiuotis savo luomo privilegijomis prieš tuos žmones, kurie turi didelių gabumų, nors ir ne bajorų šeimoj gimę. Pastebėjęs Beethoveno gabumus ir žinodamas jo neturtą, Waldsteinas dažnai duodavo Ludwigui pinigų, bet, nenorėdamas jo įžeisti, sakydavo, jog tai dovanos iš kunigaikščio. Be to, jam pavyko išrūpinti iš kurfiursto Beethovenui didesnę algą. Dabar Beethoveno alga buvo beveik tokia pat, kaip ir jo mokytojo, Neefės. Waldsteinas dovanojo Beethovenui didelį pianiną — fligelį, ir tuo atsilygino jam už tas malonias valandas, kurias patyrė beklausydamas jo skambinimo.

Waldsteinas greitai suprato, kad Beethoveno talento galybė glūdi improvizacijoj, todel nuolat ragino jį toj srity daugiau lavintis. Tuo atžvilgiu Waldsteinas buvo pranašas: Beethovenas savo improvizacijomis ir Vieną užkariavo. Tais laikais Beethovenas jau šnairuodavo į „ponus“, bet tokiam geros širdies aristokratui mielai patarnaudavo. 1791 m. užgavėnėms jis sukomponavo „Ritierių baletą“ (Ritterballet), kurį Waldsteinas dvare su dideliu pasisekimu pastatė. Kitą kartą rašė grafo duotoms tėmoms variacijas. Vėliau, jau Vienoje gyvendamas, savo sonatą C-dur (op. 53) dedikavo gerajam protektoriui ir bičiuliui, kuris, kaip ir visa Breuningų namų atmosfera, daug kuo padėjo jo būdui švelnėti.

Waldsteinas vis negalėjo užmiršti Vienos, iš kurios buvo atvykęs. Nuolat apie ją kalbėjo Beethovenui ir įkvėpė jam norą vėl vykti į Vieną ir ten didžiųjų genijų draugėje ištirti visas muzikos meno paslaptis.

Ponia Breuningienė — antra Ludwigo motina; jos namai — antra jo mokykla (o gal ir pirmutinė?). Čia Beethovenas domėjosi visu Vokietijos ir kitų kraštų kultūros gyvenimu. Čia buvo skaitomi sentimentalus, švelnus Gellertas, ditirambiškas Gleim, kuris Friedrichą II taip aukštai iškėlė, Klopstocko „Messias“ ir iškilmingos odos, Lessingo kūriniai.

Bet ne vien neklasikiniai kūriniai čia buvo žinomi, ir pačių klasikų veikalai tuoj rado kelią į šituos namus. Goethe ir Schiller'is buvo žinomi; jaunimas godžiai rijo jų kūrinius. Negana to! Ir Anglijos literatūra buvo žinoma: Shakespeare'o tragedijos, Swifto satiros, elegantiški Pope eilėraščiai, Miltono epai apie rojų; Young'o, Addisson'o kūryba — vis tai Bonnoje buvo žinoma ir Breuningų namuose buvo skaitoma. Gal čia Beethovenas ėmė pamėgti anglų tautą, kuriai simpatizavo per visą savo amžių?

Ir senovės klasikai tuo laiku vėl sužavėjo vokiečius. Kelintą tatai jau kartą nuo Karolio Didžiojo laikų! Homerio „Odisėja“ vėl visiems pasidarė brangi. Poetas Voss tik ką baigė ją versti. Beethovenas ėmė skaityti šią graikų poezijų poeziją. Tik mirtis tegalėjo jį skirti nuo Homerio kūrybos. Jo dienoraščiai įvairiose vietose yra pilni ištraukų iš „Iliados“; vienur, pav., skaitome:

„Dabar likimas mane pagavo,
Kad nevirsčiau dulkėmis nepasidarbavęs ir be garbės,
Ne, kad didelius darbus nudirbčiau
Apie kuriuos ir ateitis sužinos“.

Ar nebus įdiegęs į Ludwigo širdį šį Homerio kūrybos pamėgimą jo giminaitis, kanauninkas Lorenz Breuning, kuris plačiai apsiskaitęs, globodamas ir mokydamas brolienės vaikus, su jais skaitė graikų kūrybą originale kalba. Ludwigas gavo pasitenkinti vertimais. Ir supažindinimas su Plutarchu, kuris liko jo mėgiamiausiu poetu, tur būt, įvyko šiuo laikotarpiu ir Breuningų namuose.

Tokiu būdu jis Bonnoje ir iš literatūros įsigyjo bičiulių, kuriuos liepsningai mylėjo iki paskutinių savo gyvenimo dienų. Pasinaudodamas ta gera proga, Ludwigas papildė savo mokslo žinias, kurios jam buvo labai reikalingos. Tik, kad jo mokslo pagrindas buvo visai silpnas, ne labai sekėsi. Lotyniškai jis truputį pramoko, bet ir vėliau, gavęs kompozicijai lotynišką tekstą, reikalaudavo, kad išverstų į vokiečių kalbą. Reikia pasakyti, kad jis ir savo gimtąją (vokiečių) kalbą ne labai mokėjo. Jo žodynas per visą gyvenimą pasiliko pilnas provincionalizmų. Prancūziškai skaityti ir kalbėti šiek tiek pramoko, rašyti visai menkai. Itališkai mokėjo tik tiek, kiek jam reikėjo muzikos terminams suprasti. Angliškai, turi būt, visai nekalbėjo. Istorijos Beethovenas mokėsi iš dienos

įvykių. Gamtos mokslų mokykloj jis maža teišmoko, bet vis delto gyvą gamtą Beethovenas mėgo iš visos širdies.

Ponios Breuningienės namuose Ludwigas pirmą sykį susitiko su svetimomis moterimis, pažino jų kilnumą ir jų kultūrinamą įtaką. Pati ponia mylėjo Ludwigą kaip motina, už ką šis jai buvo dėkingas visą amžių. Čia užsidegė jo širdis ir nevieną kartą, nes jautri buvo jo širdis ir, be to, jo akis ištroškusi grožio. Jis greitai užsidegdavo, greitai mainydavo savo „simpatijas". Santykiuose su moterimis jis buvo skaistus; jis riteriškai temylėjo.

Labai brangi jam buvo šeimininkės dukrelė, Leonora, kurią jis mokė muzikos. Jinai jam skaitydavo naujausius vokiečių literatūros veikalus ir grakščiu savo elgesiu pratino Ludwigą kultūringai gyventi su žmonėmis. Gal jaunas muzikas svajojo būti Breuningų giminaičiu? Jei taip buvo, tai buvo tuščia svajonė; tokių Beethovenas buvo turtingas, nes visos, be išimties visos tos rūšies, žuvo be vilties.

Leonorą vėdė jo vyresnis bičiulis, Wegeleris.

Buvo pavergusi Ludwigo širdį ir Leonoros bičiulė, kölnietė Jeannette d'Honrath. Apdovanota geru balsu ir būdama ir šiaip muzikali, jaunajam kompozitoriui galėjo patikti. Jinai nevieną kartą juokėsi iš rauplėto ir pageltusio veido kavalieriaus, dainuodama jam šias anais laikais plačiai žinomas eiles:

„Per daug skaudu mano širdžiai,
Būti priversta su Tavimi skirtis..."

Jos ranka teko kitam – Austrijos kariuomenės kapitonui, Greth'ui. Kaip ši mergaitė jam buvo įstrigusi į širdį, matyti ir iš to, kad 1923 m. dar savo užrašų knygoje buvo pasižymėjęs to karininko antrašą.

Buvo įsimylėjęs ir grafaitę Westerholt, kurią sutiko Miunsteryje. Aistringai mylėjo šią mergaitė, kuri buvo maloni ir puiki pianistė; jis savo meilės neslėpė. Ir ši meilė nuėjo niekais, nes grafaitė netrukus ištekėjo už bajoro Elverfeldt.

Kodel taip nesisekė?

Mergaitės, kurias mylėjo, beveik visumet buvo aukštesnės kilmės, ir ne mada susituokti su tokiu paprastu piliečiu, tai viena, o antra, mergaitės nors mėgo to kavalieriaus talentą ir jo gerą širdį, bet bijojo jo keisto būdo, lyg ir nenormalios išvaizdos; bijojo nepastovaus menininko gyvenimo. Kas užtikrina gerą, ramų ir be rūpesčių gyvenimą, tas joms visumet mielas. Ištekėjusi už Beethoveno, nė viena tokios laimės nesitikėjo.

Toki buvo disonansai jo pirmojoje meilėje, toki bus ir paskutiniojoje: jis jas myli, o jos išteka už kitų.

5. Tėvo visiškas iškrikimas.

Motinai mirus tėvas su sūnumis ir toliau paliko gyventi Wenrel'o gatvėje. Pasisamdė šeimininkę. Užtikrintų, nuolatinių įplaukų buvo 300 guldenų, butent, tėvo 200 ir Ludwigo viena šimtinė. Tai buvo nedaug. Grafo Waldsteino pašalpos tikrai buvo

vietoje. Kadangi tėvas nepasitaisė, o dar labiau įklimpo, šeimos reikalai visu sunkumu užgulė ant 17 metų Ludwigo pečių. Jonas ėjo 12 metus, jis įstojo į dvaro vaistinę praktikuotis, o penkiolikos metų Karolis buvo leidžiamas muzikos mokytis, t. y., dažniausiai Ludwigas gavo savo brolį mokyti. Abiejų brolių auklėjimu vyriausias brolis labai rūpinosi. Su jais pusė bėdos, bet su tėvu — tai jau tikra bėda, nes tas vis blogiau ėmė gyventi ir elgtis. Ludwigas, turėdamas beveik vienas išlaikyti visą šeimą, kreipėsi į kunigaikštį raštu, kuris deja yra žuvęs. Bet žinomas yra kurfiursto atsakymas:

„Tėvas tuojau iš tarnybos atleidžiamas, jam įsakoma iš Bonnos išsikraustyti, alga sumažinama iki 100 guldenų, o kitą pusę, 100 guldenų, gauna Ludwigas, taipojau ir tam tikrą kiekį javų. Iš naujai gautų pinigų jam uždedama pareiga — auklėti jaunesnieji broliai."

Ludwigas nuo 1789 m. lapkričio 20 dienos, baigdamas 19 metus, yra šeimos galva.

Jis tokia garbe ne labai džiaugėsi, nes didelis atsakingumas dabar gulėjo ant jo pečių ir jo rūpestingumas jam neleido blogai savo pareigas eiti. Gyvenimo prispirtas daugiau davė dar ir privačias muzikos pamokas, kas jam suėdė daug gražaus laiko. Beveik nebebuvo galima užsiimti kūryba, kurios jam buvo labai gaila. Prie visų tų nepalankių sąlygų prisidėjo dar rūpesčiai del jo ne per tvirčiausios sveikatos. Dažnai Ludwigui ateidavo į galvą, kad jis yra gavęs iš motinos džiovą. Dar prieš porą metų jis buvo rašęs savo pažįstamam d-rui Schadenui, gyvenančiam Augsburgo mieste:

„Čia maža turiu malonių valandų... mano krūtinė siaura, bijau, kad iš to neišaugtų džiovą. Prie to prisideda dar melancholija, kuri beveik lygiai tokia pat blogybė, kaip ir mano liga..."

Kartais gyvenimas jam atrodė nebepakenčiamas. Sita melancholija, vis didėdama, ugdė jo galvoje mintį nusižudyti. Tada visoms kančioms būtų galas buvęs. Kam gi kamuotis tame liūdname pasaulyje?!

Ludwig van Beethoven pirmąsyk stovėjo ant amžinybės slenksčio.

Pabėgti nuo pareigų ėjimo?

Bijoti gyvenimo?

Naikinti savo talentus?

Ne, ne! Tai ne vyro darbas!

Juk jis katalikas, t. y., kentėtojas.

Juk jis vyras, t. y., gyvenimo nugalėtojas.

Juk jis kompozitorius, t. y., kūrėjas.

Negalima virsti dulkėmis nepasidarbavus, didelius dar reikia nudirbti darbus, apie kuriuos ir ateitis sužinos.

Drąsiai eina toliau savo gyvenimo kryžiaus keliais Beethovenų šeimos jaunutė galva.

(B. d.)

K. P.

Gyvybė ir mokslas

Gyvybė gamtoje pasireiškia labai silpnai; didžiausia jos dalis tenka vandeniui. Visas žemės vanduo užima bemaž 1330 mil. kūb. kilometrų (315 mil. Atlantike, 288 mil. Indijos ir 679 mil. Ramiajam vandenynuose; kitas vanduo telpa ežeruose, upėse ir t. t.). Suėmę ledo plotą krūvon, gausime 4 milionus kūbinių kilometrų; tam ledui sudaryti reikia $2^1/_2$ mil. kūb. kilometrų vandens.

Išmatavę apgyventą vandenį litrais (vidutiniškai imant ikį 100 metrų gylio — tokiame gylyje dar gali veistis augmenija), turėsime 900.000 bilionų kūb. litrų vandens; o paėmę, kad kiekviename litre vandens yra apie 1000 gyvybių, viso gausime 900 milionų bilionų gyvų daiktų.

Dabar, jei 1000 mažų gyvūnėlių sveria tik vieną miligramą, tai viso gausime 90.000 bilionų miligramų arba 90 milionų tonų (šis skaičius yra labai mažas, kadangi dešimties metrų gilumoje, kur yra turtingiausia augmenija, viename vandens litre yra apie 88.500 individumų, o 50 metrų gilumoj galima dar surasti apie 5970 gyvų daiktų). Taip pat ir žemė turi didelę faunos ir floros valstybę — tik gyvybės rūšių priskaitoma virš 300.000. Ir oras yra pilnas bakterijų, vabzdžių ir paukščių. Paėmę į daiktą vandens, oro ir žemės gyvybę, gausime jos didelį įvairumą ir milžinišką kiekį.

Mes, žmonės, taip pat esame gyvūnai ir su gyvybe nuolat susiduriame, bet iš kur ji kilusi, mokslas ligi šiol dar neištyrė, nors tas klausimas jau nuo senų laikų labai domina žmones.

Aristotelis gyvybės klausimu yra parašęs didelį veikalą. Jis rašo, kad gyvi daiktai minta, auga ir miršta. Gyvybei pradžią, Aristotelio manymu, duoda dvasia susijungusi su medžiaga. Demokritas pripažino, kad gyvybė ima sau pradžią iš atomų. Anaksimanderis — iš drėgnos medžiagos, o Anaksimenas — iš oro. Vėlesniais laikais atsirado nuomonių, kad blusos iš smilčių pasidarančios. Šimtą metų atgal manyta, kad maurai (infuzorijos) atsiranda patys savaime iš vandens.

Šiems ir kitiems spėliojimams, būk iš negyvos medžiagos gyvas daiktas atsiranda pats per save, užkirto kelią savo bandymais prancūzų mokslininkas Liudvikas Pasteur'is (1822 — 1895). Tarp kitų bandymų, Pasteur'is 1862 metais pripylė butelį išvirinto vandens ir jo kaklą užkišo vata, kad iš oro į vidų nepatektų bakterijų ir nepadėtų vandenyje savo perų. Nors per vatą oras ir įeina į butelį, bet kadangi bakterijos užkliūva vatoje, tai dar ir dabar tam butely (Paryžiuje) nėra jokių gyvybės apsireiškimų.

Nuodugniau betyrinėdamas bakterijų savybes, Pasteur'is pastebėjo, kad jos lekioja tik tiesiu keliu. Remdamasis tuo patyrimu, Pasteur'is padarė ir kitos rūšies bandymą — padirbdino stiklinį ąsotėlį su vingiuotu kaklu, pripylė jį išvirinto vandens ir

paliko atvirą. Oras laisvai galėjo įeiti į ąsotėlio vidų, bet bakterijos likdavo kaklo užsisukimuose ir ąsotėlyje jokios gyvybės neatsirado. Panašių mėginimų galima daryti ir dabar—jie aiškiai parodys, kad be perų iš negyvos medžiagos gyvybė pati per save neatsiranda.

Kyla toks klausimas: jeigu gyvybė iš negyvosios medžiagos savaime neatsiranda, tai gal ji jau žemėje buvo nuo pat jos pradžios? Į šį klausimą tenka atsakyti griežtai neigiamai ir štai del ko: geologija rodo, kad senovėje žemės būta labai karštos. Granitas kitados buvo ištirpęs, o jam ištarpinti reikia nemažiau 2000°C. karščio; platinos taip pat būta skystos, kas taip pat negali atsitikti be + 1772°C. Tuo tarpu gyvas daiktas negali pakęsti didesnio karščio kaip + 159°C. Todel, jei senovėje žemė turėjo kelis ar net kelioliką tūkstančių laipsnių karščio, tai ir apie gyvybės buvimą žemėje visiškai negali būti kalbos. Vadinasi, pradžioje žemė gyvybės neturėjo, iš negyvosios gamtos ji neatsiranda, tad kyla klausimas, iš kur ji yra atsiradusi mūsų žemėje?

Kai kurie gamtininkai šį klausimą taip sprendžia: girdi, dabar gyvybė pati per save iš negyvosios medžiagos neatsiranda todel, kad jai atsirasti dabar nėra tinkamų sąlygų, o senovėje galėjo būti kitokios sąlygos ir todel galėjusi atsirasti ir gyvybė savaime iš negyvosios medžiagos. Toks aiškinimas nėra moksliškas, nes jis konkrečiai nenurodo nei tų sąlygų, kuriose gyvybė būtų galėjusi atsirasti, nei nepaduoda jokio konkretaus fakto, kuriuo būtų galima tokį spėliojimą paremti. Tiesa, mėginimų surasti faktus, kurie išrodytų, kad iš negyvosios medžiagos pamaži pasidaro gyvoji medžiaga, buvo, bet jie nedavė materialistams pageidaujamų vaisių. Ir taip, Ernestas Haeckelis jūrų dugne rado būtį, kuri turėjo būti tiltas, jungiąs negyvąją medžiagą su gyvąja. Anglas Huxley tai esybei davė garsų vardą: „B a t h y b i u s H a e c k e l i i“. Tačiau gilesni tyrinėjimai parodė, kad toji masė yra tik savotiškas sierinių rūkščių kalkių dumblas.

1905 m. Vokiečių mokslininkas Lehmanas gamtininkų susivažiavime paskelbė, kad kristalai sudarą pereinamąją formą iš negyvosios medžiagos į gyvąją. Mat, Lehmanui atrodė, kad kristalai auga, tačiau kitais metais jisai pats savo tvirtinimą atšaukė pastebėjęs, kad kristalai neminta.

Kai kas mėgina palyginti mašinos ir gyvo organizmo prigimtis tuo, kad jų veikime yra šiokių tokių panašumų. Tačiau mašina, nors ir juda, bet vis delto neturi charakteringų gyvybės žymių, kokias nurodė Berlyno universiteto profesorius Virchovas.

Tos žymės yra tokios: gyvas daiktas 1) gema, 2) minta bei auga ir 3) dauginasi. Tuo tarpu, kai visi žinom, kad mašinoms ir kitokiems negyviems daiktams šių žymių trūksta.

Paviršium pažiūrėjus į šiuos tris gyvybės apsireiškimus, rodos, kad juose nieko nepaprasta nėra, tačiau atsižvelgus į tai kad šiems apsireiškimams vykdyti reikia tam tikrų organų be

energijos, tai savo nuomonę tuo klausimu turėsime pakeisti. Garsus pasaulio biologas O. Hertwigas štai ką apie tai rašo: „Tarp negyvos medžiagos ir gyvo organizmo yra bedugnė, kuri darosi kas kart vis didesnė, kuo giliau mes pažįstame gyvas būtybes... Mėginimai sutverti dirbtinai iš negyvos medžiagos nors paprasčiausią gyvą daiktą neturi geresnių perspektyvų, kaip Goethės Fauste Wagnerio pastangos padaryti retortoje homunculą". Ir taip iki šiol dar niekas mūsų žemėje iš negyvosios medžiagos neįstengė pagaminti gyvą daiktą, todel kai kurie gamtininka. mėgina aiškinti, būk gyvybė į mūsų žemę yra atlėkusi iš kituri Yra gana plačiai žinomos dvi hipotezės: 1) Humboldto ir Helmholzo ir 2) Swante Arrheniaus.

Humboldtas ir Helmholzas dėjo pastangų įrodyti, būk gyvybė yra atlėkusi į žemę nuo kitų planetų drauge su meteorais. Šis teigimas nepasiekė savo rezultatų. Ir štai del ko: yra žinoma, kad visi meteorai, kurie atlekia į mūsų žemę yra iš daug toliau, negu apima saulės sistema. Jei taip, tai meteorams prisėjo lėkti per tarpplanetinę sritį, kur yra nemažiau 270 °C. šalčio, tuo tarpu gyvas daiktas tebepakenčia (ir labai trumpą laiką) vos 250°C. šalčio. Taigi tokiose sąlygose vargu koks gyvybės pradas galėtų išlikti gyvas. Pagaliau, jei koki gyvybės pradai ir išliktų gyvi nuo šalčio, tai jie turėtų žūti nuo karščio, nes meteorai belėkdami per žemės atmosferą taip įkaista, kad ištirpsta juose esanti geležis. Esant tokioms sąlygoms kiekvienas peras turėtų žūti. Pagaliau, reikia pasakyti, kad jau mokslininkai yra ištyrę tūkstančius mūsų žemę pasiekusių meteorų ir niekad jiems nepasisekė surasti kokių nors gyvių. Iš to pasidaro aišku, kad Humboldto ir Helmholzo spėliojimai liko amžinai palaidoti.

1910 m. Swante Arrhenius, švedų mokslininkas, paskelbė taip vadinamąją panspermijos hipotezę. Šita hipotezė išrodinėja, kad erdvėje skraido daugybė spermų, kurios yra labai mažytės (skersinyje plūvyje turi tik 0,00016 m. m.). Kai jos pakliūva į tarpplanetinę erdvę, saulės spinduliai jas stumia savo jėga, ir jos gali lekioti net apie 9000 metrų; jos beskraidydamos pasiekia kokį nors dangaus kūną. Ir žemėje tokiu pat būdu atsirado gyvybė. Bet ir ši hipotezė greitai atgyveno savo amžių, nes yra žinoma, kad nuo saulės gyvybė atlėkti negalėjo del to, kad saulė, turėdama nemažiau 6000°C. karščio, gyvybės neprilaiko, taigi spermos būtų turėję lėkti iš toliau per tarpplanetinę erdvę, o tai atsitikti negalėjo, nes, kaip mokslas išrodo, tarpplanetinėje erdvėje nėra deguonio, o be jo jokia sperma negali gyventi. Taip pat ir ultravioletiniai saulės spinduliai visokiems perams yra mirtingi, taigi kalba apie perų klajojimą tarpplanetinėje erdvėje tėra paprasčiausias absurdas (nesąmonė).

Iš to, kas pasakyta, matyti, kad Pasteur'io išrodymai palieka nesugriauti. Materialistams gamtininkams tėra tik vienas vienas šiame klausime—išsisukimas pripuolamumas: kaip akla višta kai kada netyčia randa grūdą, tai taip pat ir gamta, jų manymu,

susidarius tam tikroms sąlygoms netyčiomis pagamino gyvybės pradus, o iš jų vėliau išbujojusi pati gyvybė.

Nors biologija (mokslas apie gyvybę) savo patyrimuose stebūklų dar nepadarė, bet vis delto jau konstatuota, kad gyvybės organizacija nėra prastutė, kaip kam galėjo seniau atrodyti, bet labai ir labai paini. Ir šiandien kalbėti apie gyvybės pripuolamąjį atsiradimą visai netenka. Kad būtų aiškiau, panagrinėkime kai kuriuos išvidinius gyvybinius augalo vyksmus.

Elementarinė (paprasčiausia) augalo dalis yra narvelis (ląstelė). Dažnai jis būva toks mažas, kad akimi jo matyti negalima (narvelis sudaro tik šimtąją vieno kūb. milimetro dalį). Tame mikroskopiškame taškelyje pulsuoja pilna gyvybė su daugeliu dalelių tarp savęs chemiškai skirtingų: jame rasime protoplazmą, branduolį, branduolio tinklą ir kita...

Tikroji gyvybės nešiotoja yra protoplazma—tam tikra drėgna masė. Ši masė ir yra priežastis visų augaluose pastebimų gyvybės apsireiškimų.

Gana įdomus yra narvelio plėtojimasis. Pačioje pradžioje narvelio sienelės būva plonytės, bet jo viduje nuolat sukasi protoplazma ir besisukdama kaip ir išmūrina sieneles, todel jos pasidaro storesnės. Sienelėms storėjant, narvelis išsipučia, bet jo sienelės vis delto netrūksta, nes yra labai stangios ir stiprios. Protoplazma bemūrindama sieneles ir bevarydama gyvybės mašineriją, turi sau imti maistą; ji negali jo gauti iš vidaus, o tik iš oro. Tad kyla klausimas, kokiu būdu protoplazma iš oro pasiekia sau maistą, pati būdama kaip ir kalėjime uždaryta? Mokslas tai neištyrė. Be to, dar reikia pastebėti, kad protoplazma sau maistą ima ne aklai, o tik pasirinkdama tokį medžiagos kiekį ir rūšį, koks atatinka jos prigimtį ir tą visą darbą atlieka be svarstyklių ir chemijos laboratorijų. Argi šioje operacijoje nėra tikslingumo? Toliau, nagrinėdami narvelio prigimtį, pažiūrėkime, kaip yra sutaisytas tinklas, kuris apipina narvelio branduolį.

O. Hertwigas rašo, kad narvelis nėra betkoks betvarkis rezginys: „Kiekvienai augalo rūšiai yra skirtas tam tikras siūlelių skaičius. Tie siūleliai yra tarp savęs beveik lygūs, truputį pakreivėję ir kiekvienai rūšiai atskiros formos ir dydžio; vienose augalų rūšyse jie išrodo kaip kriukučiai, kitose kaip pagaliukai, kitose vėl kaip lazdelės, arba net kaip smulkūs grūdeliai".

Be aukščiau aprašytų dalykų visus gamtininkus labai domina ir narvelių dauginamasis. Šis dalykas vyksta labai nuostabiu būdu ir štai delko: mes žinome, kad be naujos protoplazmos negali pasidaryti ir naujas narvelis. Iš to narvelių dauginamosi turėtų susidaryti labai kebli padėtis; tačiau narvelis su nuostabia išmintimi išeina iš to keblumo; kai jis pasiekia tam tikrą pribrendimą, jame skyla branduolys dažniausia į dvi dali, o suskilus branduoliui skyla ir protoplazma ir visas narvelis. Suskilusio narvelio dalis tam tikra sienelė sujungia krūvon. Panašių skylimų ir jun-

gimųsi darosi vis kas kart daugiau ir tokiu būdu susijungia audiniai ir visas gyvas organizmas.

Išėję į lauką pavasario rytą, pastebime naujus ūgius, žiedus ir augalus, bet nepagalvojame, kaip yra nuostabus tas ramus ir paslaptingas mikroskopiškų elementų darbas, kurie tartum gausinga armija puikiai sutaria savo veikime ir iš to išeina mūsų akį žavinti harmonija.

Nejau tai armijai nereikia protingo Vado, kuris jai išdirbtų veikimo planą? Juk be plano ne tik milijono, bet ir vieno augalo gamta nepagamintų! Net materialistas Nägeli, nustebintas augalų organizacija, rašo: „Kiekviename augale viskas vyksta taip, kad rodosi, jog kiekviena idioplazma tikrai žino, kas darosi kitose augalo dalyse ir supranta, ką reikia daryti, kad išeitų pilnas, tinkąs gyvuoti organizmas.

Ir tikrai! Augalo audiniuose yra viskas pritaikyta jo reikalavimams: augalas turi augti — tam tikslui yra gaminami augimo audiniai; augalo audiniai reikalauja priedangos — tą uždavinį atlieka odos audiniai; augalas ima maistą ir tas reikalavimas yra tenkinimas per assimiliacijos audinius; augalą oru perimti yra oro audiniai ir t.t. Kiekvienas audinys atvaizduoja atskirą laboratoriją, atskirai veikiančią nuo savo kaimyninių laboratorijų, bet rezultate visos slenka sudaryti vieną bendrą organizmą.

Statyba čia taip pat eina pagal inžinerijos principus—čionai rasime 1) darbo pasidalinimo principą — yra atskiri vamzdeliai siuntinėti baltymams, vandeniui, pienui, orui ir tt., 2) stiprumo principą, kuris ypatingai pasireiška odos audiniuose ir asimiliacijos tinkluose, 3) taupumo principą, pagal kurį yra suvartojama mažiausias medžiagos kiekis, reikalingas organizmui sudaryti.

Be šių dėsnių rasime ir kitus inžinerijos principus, kurie visi suimti krūvon parodo, kad augalo viduje vyksta procesai, kurie aiškių aiškiausia kalba apie jų tikslingą ir labai painią organizaciją. Ši organizacija savo veikimą kartoja ne dieną, ne dvi, bet ilgus amžius ir ne viename augale, bet jų milijarduose; tad ir apie pripuolamą gyvybės atsiradimą, kuriuo remiasi materialistai, netenka visai kalbėti.

Pradžią ir vadovybę gyvybė semia ne iš pripuolamumo, kuris tik mažo vaiko protą gali patenkinti, bet iš protingo ir galingo Dievo Apveizdos, kuri šventajam Rašte yra pavadinta Dievo tarimu: „Ir Dievas tarė... Žemė teišželdina žaliuojančias ir duodančias sėklą žoles ir vaisinius medžius, duodančius vaisių pagal savo veilsę“ (Pradžios knyga I—11.).

Baigdamas pastebėsiu, kad apologetams nėra svarbu, ar mokslas suras ar nesuras kelius, kuriais yra gyvybė atėjusi į mūsų gamtą, nesvarbu, ar mokslas sugebės laboratorijose iš negyvo daikto padaryti gyvą, nes šiandien yra visiškai aišku, kad gyvybė sudaro labai komplikuotą ir tikslią organizaciją, todel ir jos pirmutinė priežastis turėjo būti labai išmintinga. Tad iš vaisių pažinkime ir Medį!

J. Žalūkas

Du pavoju

Jei žvilgterėsime į mūsų jaunimo organizacijas ir jų augimą, tai galėsime pastebėti dvi kryptį, kurias drįsčiau artutinai pavadinti idealogine ir praktikine. Jei imsime ateitininkus, pavasarininkus ir aušrininkus, tai pamatysime, kad visos tos organizacijos, įsikūrusios prieš karą, turi savo pagrinde (principuose ir pareigose) idealoginę krpytį ir šiandien dar eina ta kryptimi (reliatyviai). Kitos Lietuvos jaunimo organizacijos, įsikūrusios po karo, kaip skautai, Fizinic Lavinimosi Sąjunga, Gim. ir Sporto Federacija, yra paėmusios daugiau praktikinę pusę. Tarp kitko reikia pastebėti, kad šios pastarosios, kaip rodo net jų pavadinimai, ypatingo dėmesio kreipia į fizinį auklėjimą. Kai kurios iš šitų organizacijų (Fizinio Lavinimosi Sąjunga), galima sakyti, neturi jokių idealoginių pagrindų ir eina azartizmo kryptimi, nevengdama net sunkiosios atletikos. Tai yra vienašališkumas, kas jau ir sudaro jaunuomenei pavojų, nes jaunimas, mėgdamas gyvumą, turėdamas garbės jausmą, šitame sportiškame vienašališkume randa pasitenkinimo ir todel mielai dedasi šion kryptin.

Šito akrobatiško sporto žalingumą yra aiškiai numatę Gimn. ir Sporto Federacijos steigėjai prof. Eretas ir K. Dineika. Iš kitos pusės jie matė, kad idealoginės organizacijos nariai, kaip šit at-kai, taip pat darosi vienašališki, kada užmiršta fizinį auklėjimą ir užsidaro vien pasaulėžiūros, mokslo ir visuomeninio — kultūrinio veikimo srityse. Jie eidami prof. Šalkauskio pilnutinio ūgdymo sistema stengėsi atkreipti idealoginių organizacijų (at-kų ir pavasarininkų) dėmesį į fizinį auklėjimą ir tą spragą užpildyti. Jie priimdami idealoginius principus įkūrė Gim. ir Sp. Federaciją. Nors šitoji Federacija daug gero padarė — neleido vieniems suakrobatėti, kitiems džiovintis kambary, — tačiau ji vis delto suakrobatėjimo ir suakademėjimo kambariuose pavojų visiškai nepašalino. G. ir Sp. Fed., būdama savarankė organizacija ir turėdama savo sekcijas at-kuose, patraukia savęsp vienus at-kus, jų dėmesį nukreipia į fizinius dalykus, juos lyg izoliuoja nuo kitų at-kų. Praktikoj atsitinka, kad at-kai sportininkai visai nebenori skaitytis su at-kais nesportininkais, ir štai tas tarpas vėl mums duoda užsidariusius kambariuose „akademikus", pilnus geriausių idejų, bet dažnai be sveikatos nuo užsidarymo, o iš kitos pusės tiems sportininkams gresia suakrobatėjimas ir nesveikų rungtynių **azartas.**

Mes žinome, kad vienas ir labiausiai prasiplatinusių rungtynės formų sporte yra futbolas. Jis pripažįstamas aiškiai nehigieningu žaidimu, bet jis toleruojamas kartais net sportininkų idealogų (kurie sporte mato priemonę, o ne tikslą), nes padeda savo tarpan patraukti daugiau narių ir juos užlaikyti nuo veržimosi į dar didesnes ir pavojingesnes, azarto rungtynes. Sulaikyti jaunimas

nuo žalingų ir beprasmių rungtynių yra geras dalykas, bet būtų dar geriau, kad kas sulaikytų tų rungtynių sumanytojus. Nesenai skaitėm „Lietuvoj“, kad Sporto Lyga skelbia bokso rungtynes. Kokių moralinių, estetinių ir higieninių privalumų turi šis barbariškas žaidimas? Jokių. Tačiau sporto dievintojams jis reikalingas, nes visur jis pasauly yra. Tas sporto dievinimas aiškiai matyti yra vakarų „kultūros“ padaras nepritaikytas Lietuvos gyvenimui. Į kokius kuriozus jis gali nuvesti, tegu parodo vienas kitas tuoj duodamas pavyzdys.

Kas skaito Europos laikraščius arba yra buvęs viename kitame didesniame mieste, tas pastebėjo, kaip yra įsigalėjusios bėgimo, jojimo, automobilių, dviračių ir motociklų lenktynės. Bet to neužtenka—dabar labai dažnai ilgiausias distancijas bėga lenktyniaudamos vargšės moterys. Kuriam tikslui? Ar norima išmokti motociklą pralenkti? Net gaila į jas žiūrėti, kai užtroškusios pailsusios stengiasi greičiau nubėgti. Tos moterų lenktynės įsiazartavusių vyrų pavyzdžiu nors nėra taip atstumiančios, bet ką reikia pasakyti apie boksą, kurį Europos moterys taip pat praktikuoja? Jau šlykštu žiūrėti, kada vyrai gumines kumštis užsimovę daužos, į pasmakres ir kruvinasi stengdamies savo priešininką apversti, na, o jei moteris, kuri turi labiau atjausti grožį ir švelnuma, tokių barbariškų žaidimų imasi, tai tiesiog nepakenčiama. Kas netiki mano žodžiams, tas tegu paima, sakysim, sporto žurnalus, ir rastų žiaurius rungtynių atvaizdus su paskatinančiais prierašais. Ar ne tuo pačiu keliu eina mūsų Fizinio Lav. Sąjunga? Juk nedaug trūksta, kad būtų paskelbtos moterų bokso rungtynės.

Dar vienas pavyzdys, kaip žmonės apsvaigsta nuo to sporto... Kai kurį laiką man kas rytą tekdavo susitikti su vienu prancūzu. Jis ir aš atsinešdavom laikraščius. Tik skirtumas tarp mūsų laikraščių buvo labai didelis. „Ką naujo rašo Tamstos laikraštis?“ paklausdavo. „Nagi N. miestas sumušo O. miestą 13 prieš 5; C. sumušo L. 10 prieš 4 ir t. t.“ „Na o ką kiti rašo? — P. sumušo M., o rytoj P. mušis su L.“ „Ar gi Tamsta“ tiktai sporto žurnalus ir teskaitai? Ar Tamstos visuomenės gyvenimas ir kiti klausimai nedomina? — „Ne. Aš teskaitau vien sporto žurnalus, ir tai jų nespėju perskaityti.“ Na tas mano kaimynas sporto žurnalus tik ir teskaitydavo. Ji galėjo skaityti tiktai sporto žurnalus, nes jo tėvynėj tų žurnalų yra kiek nori, bet ką darys mūsų sportininkai?.. Na argi jie bus atsilikę? Mūsiškiai taip pat štai jau trečią žurnalą ruošiasi leisti. Jaunimas bus verčiamas skaityti ir eiti tais kuriozi̇škais keliais. Jei neskaitys geruoju, tai Lyga nutars, kad narius reikia priversti. Na jei jaunuolis bus priverstas išleisti pinigų, jis bus savaimi verčiamas skaityti, nes kaip bepirksi kitą laikraštį, jei vienam pinigų išleidai.

Paduodamas anuos kuriozi̇škus užsienio pavyzdžius, aš norėjau parodyti kai kurias nesąmones ir barbarybes, o kartu norėjau įspėti mūsų sportuojantį jaunimą nuo ano subarbarėjimo pavojaus.

Kai vieni jaunuoliai linkę į sporto azartą, kiti užsidarę kambariuose sėdi prie knygų ir dažnai praranda sveikatą. Šie pastarieji matydami tą azartą visai linkę nuo sportiškų žaidimų šalintis ir juos ignoruoti. Tas ignoravimas dažnai išeina jų nenaudai—jie išmiklinę protą, apsiskaitę, geriausių idejų, geriausių norų, bet be jėgų jas vykdyti. Šitas antrasis pavojus fizinio auklėjimo ignoravimas—daugeliui at-kų yra nemažas. Jį gali šalinti at-kų sporto sekcijos. Bet kaip pradžioj pabrėžiau, jos būdamos Gim. ir Sp. Federacijos skyriais, stengiasi nuo at-kų separatizuotis ir virsti grynai sportinėmis organizacijomis, t. y. turi tendencijos suvienašališkėti. Tas suvienašališkėjimas jaunimui netinka, ir todel at-kų sporto sekcijos, turėtų nepamiršti ir proto, jausmų bei valios lavinimo; at-kai sportininkai neturėtų trauktis nuo at-kų nesportininkų, bet jie turėtų artėti prie šių pastarųjų, kad ir juos ištrauktų iš kambario į orą. At-kai sportininkai turi visada atsiminti, kad jiems sportas yra priemonė, o ne tikslas, todel jie turėtų stengtis sulaikyti tuos, kurie linksta į sporto azartą.

Be to, visi at-kai neturėtų vengti sporto, gimnastikos, neturėtų izoliuotis, bet kaip tik turėtų eiti į sportininkų eiles ir stengtųsi palaikyti jose lygsvarą.

Mes žengsim į priekį!

„Mes žengsime į priekį"—toks turi būti mūsų šūkis atsisveikinant su aukštesniąja mokykla. Dabar mūs laukia studentų eilės, kur pabučiavę mūsų vėliavas, pasidavę rankas, žengsim toliau, kiti eisim į kaimą, į visuomenę. Visur darbo begalės; tautos dirvonai dar platūs. Dievo padedami skaidrinsim mūsų krauju, ašaromis ir prakaitu alsuojančią žemę.

Keleris metus eidami paskui mūsų garbingas vėliavas visomis savo jėgomis, galingu jaunatvės pasiryžimu ruošėmės visa atnaujinti Kristuje, tarnaujant Dievui ir Tėvynei. Sustiprėjom. Mūsų akyse viltis ir pasiryžimas, širdyje tikėjimas. Žengsim! Prieš akis skaisti tėvynės ateitis.

Nepamiršim ir mūsų skaidrių idealų reiškėjos „Ateities", kurį visą laiką alsuos galinga jaunatvės dvasia. Mes liksim jos draugai!

Mes galingi kūnu ir dvasia visada būsim ten, kur mus Dievas, Lietuva ir artimas šauks. Mūsų žvilgis ten, kur plevėsuoja mūsų vėliavos. Mes—Ateitininkai!

„Ateities" Redakcija

Studijos prieš akis

Ir šiemet, kaip kiekvienų metų pavasarį, gimnazijas paliks nemažas būrys ateitininkų-ių, gavusių brandos atestatus. Kiekvienam išeinančiam iš gimnazijos į gyvenimą tuoj prieš akis atsistoja klausimas: kas toliau? koks kelias pasirinkti?

Baigusiems gimnaziją ar tolygią aukštesniąją mokyklą pasilieka vienas kelias — aukštoji mokykla. Bet, kaip paprastai būva, ne visi abiturientai galės eiti aukštąjį mokslą ar tai dėl lėšų neturėjimo ar dėl kitų priežasčių.

Bemaž kiekvienas abiturientas, norėdamas tęsti mokslą, susiduria su klausimu: iš kur gauti lėšų? Nevienas nepavykus šio klausimo teigiamai išspręsti nusivilia. Mūsų manymu nereikėtų perdaug nusivilti. Mes norėtume atkreipti jūsų dėmesį į daugelio šiandien taip nemėgiamą ir net niekinamą žemės ūkio darbą. Šiandien jau kiti laikai ir dėl praktiškų dalykų tenka kitaip galvoti. Inteligentijos skaičius diena iš dienos auga. Atsimenant tai, kad šiandien mūsų kaimas yra labai tamsus ir nekultūringas, nereikėtų abiturientams (kurie neturi lėšų ir negali jų surasti) iš to kaimo bėgti. Juk ūkininkavimas nėra jau tokia biauri profesija ir negarbingas darbas! Kitose šalyse daugelis inteligentų užsiima žemės ūkiu. Ar negalėtume ir mes juos pasekti. Tada kaimas pakiltų. Ateitininkai eidami į kaimą gali varyti didelį ir garbingą tautos kultūrinimo darbą.

Daugelis atvažiuos tęsti pradėtojo mokslo. Bet kokios profesijos imtis? Gyvenimas rodo, kad mūsų pasaulėžiūros žmonių veik nėra praktiškų specialistų. Šias vietas užėmę arba svetimtaučiai arba mums svetimi savo pasaulėžiūra. Todel mes ir kreiptume at-kų abiturientų dėmesį į praktiškų profesijų pasirinkimą. Abiturientai, duokite mums gerų gydytojų, inžinierių, agronomų ir pn. specialistų. Turintiems palinkimo į žemės ūkį, patartume susidomėti agronomijos mokslais — pasirinkti sau Žemės Ūkio Akademiją Dotnuvoje. Gerų agronomų trukumas mūsų krašte labai ir labai jaučiamas.

Kiti abiturientai rinksis humanitarinius (idealinius) mokslus: literatūrą, istoriją, pedagogiką, filosofiją, sociologiją, filologiją ir t. t. Šiuos mokslus Lietuvos universitete galima eiti dvejuose fakultetuose: teologijos-filosofijos ir humanitarinių mokslų fakultete. Tad kuris dabar fakultetas pasirinkti?

Nekalbant jau apie tai, kad pirmasis mokslo atžvilgiu pastatytas nė kiek ne blogiau už antrąjį, pirmasis turi dar tą pirmenybę, kad jame viešpatauja bendra pasaulėžiūra religiniuose, filosofiniuose ir tautiniuose klausimuose (o tai turi didelės reikšmės į mokslo sekmingumą) ir einamieji mokslai geriau pritaikyti prie būsimųjų mokytojų specialybės. Ypač atkreiptinas dėmesys į gerai pastatytuosius pedagogikos mokslus. Be to, teol.-filosofijos fakultetas yra grynai tautiškas — tiek profesoriai tiek ir studentai visi lietuviai. Tarp studentų ir profesorių viešpatauja

glaudūs draugiškumo ryšiai. Todel abiturientams ateitininkams pasirenkant studijuoti humanitarinius mokslus geriausia tiktų juos studijuoti Teologijos-Filosofijos fakultete.

Padarę šias kelias bendras pastabas norime abiturientams palinkėti, kad jų kuo didžiausias būrys įžengtų kaipo studentai į Almae Matris sienas. *St.*

Redakcijos prierašas. Dėdami šiuos trumpus patarimus paduodame taip pat tilpusių „Ateityje“ straipsnių del studijų bibliografiją. Patariame mūsų abiturientams pasiskaityti. Maža kas bus juose pasikeitę. Be to, mūsų abiturientai Palangoje turės progos savo reikalais pasitarti atskiram posėdy. Pasistenkite dalyvauti.

1) Berlyno aukštosios mokyklos 1922 m. 6 Nr. 139 psl., 2) Kur mokytis humanitarinių mokslų? 1923 m. 3 Nr. 178 psl., 3) Technikos fakultetas Lietuvoj 1923 m. 4 Nr. 226 psl., 4) Kur eiti aukštuosius mokslus? 1923 m. 9 Nr. 398 psl., 9) Teol.-Filos. fak. taisyklės filosofijos skyriaus mokslui eiti ir laipsniams gauti (dabar kiek pakeistas) 1923 m. 9 Nr. 401 psl., 10) Apie Austrijos aukštąsias mokyklas 1923 m. 12 Nr. 617 psl., 11) Liet. Univ. Matematikos-Gamtos fak. 1923 m. 12 Nr. 618 psl., 12) Į abiturientus 1924 m. 5-6 Nr. 302 psl., 13) Pasiruošimas ir studijavimas gamtos ir matematikos mokslų 1924 m. 7—9 Nr. 357 psl., 14) Specialybė — pašaukimas 1925 m. 3 Nr. 68 psl., 15) Medicinos mokslai Lietuvos Universitete 1925 m. 3 Nr. 114 psl., 16) Del technikos mokslų 1925 m. 4 Nr. 174 psl., 17) Kurios mokslo šakos pasirinktinos? 1925 m. 5 Nr. 245 psl., 18) Prancūzijos aukštosios mokyklos, 1925 m. 6 Nr. 303 psl., 19) Abiturientams 1926 m. 5—6 Nr. 306 psl., 20) Kur studijuoti? 1926 m. 5—6 Nr. 308 psl.

Komiškas sportas.

1. **Šimto metrų bėgimas.** Įrankiai: virvutės ir knopkės. 1½ metr. aukštume nuo grindų ir per 2 pėdas atstumo viena nuo kitos prie sienos pridrūtinamos virvutės, kiekviena apie 4 mtr. ilgumo. Virvučių esti tiek, kiek rungtynių dalyvių. Rungtynių dalyviai ima laisvus virvučių galus į burną ir atsistoja ties ta vieta, kur pridrūtintos virvutės. Davus komandą „pradėk“, jie ima virvutę į burną ir ringuoja ją dantimis, ligi pasiekia tą vietą, kur pridrūtinta virvutė. Padėti rankomis yra draudžiama. Virvutė visą laiką turi būti įtempta.

2. **16 svarų rutulio stūmimas.** Įrankiai: popieriniai krepšeliai. Oro pripūstas paprastas popierinis krepšelis „stumiamas“ į tolį „iš petles“.

3. **Bulvių lenktynės.** Įrankiai: bulvės arba kiti panašūs daiktai. Nedideliame atstume pravedamos dvi paralelės linijos —

pradžios ir pabaigos. Ant pradžios linijos dedama bulvės (arba kiti panašūs daiktai). Lenktynės daromos taip, kad bulvę reikia nosimi nustumti ligi pabaigos linijos ir atgal į pirmąją jos vietą. Nustūmęs tokiu būdu bulvę greičiau už kitus laimi lenktynes.

4. **Biskvitų valgymas.** Kiekvienas dalyvis gauna po penkis biskvitus. Davus signalą „pradėk", jie pradeda valgyti. Laimi tas, kuris suvalgęs visus penkis biskvitus pirmas sušvilpia.

5. **Mūšis pagalvėmis ant sienojaus.** 10 pėdų ilgumo sienojus uždedamas ant dviejų ožių per keturias pėdas nuo žemės. Du rungtynių dalyviai, apsiginklavę pagalvėmis, sėdasi ant sienojaus prieš vienas antrą ir pagalvių kirčiais stengiasi vienas antrą nuversti.

6. **Kur tu?** Įrankiai: Bokso pirštinės. Užrištomis akimis priešai gula ant žemės veidu žemyn, kad tarp jų galvų būtų maždaug vienos pėdos atstumas. Ant dešiniųjų rankų jiems yra užmautos bokso pirštinės, o kairiosiomis rankomis, permetę jas per galvą, jie laiko vienas antrą. Pirmasis klausia: „kur tu", antras turi atsakyti—„čia", stengdamasis suklaidinti priešą del vietos. Pirmasis duoda smūgį dešiniąja ranka į tą vietą, iš kur girdėti priešo balsas. Po to antrasis duoda tokį pat klausimą ir žaidimas tęsiamas.

7. **Žinduoliai.** Įrankiai: 6 buteliai selterio arba vaisvandenių. Dalyvių šeši. Rugtynių dalyviai kairę ranką užpakaly užkiša už diržo, o dešinėj laiko atkimštą selterio arba vaisvandenių butelį. Rungtynių tikslas—nustatyti, kas greičiau išgers vandenį. Selterio butelius galima pakeisti vandens buteliais su kūdikių žindukais.

8. **Bananų valgymo rungtynės.** (Bananai galima pakeisti obuoliais ar kitais vaisiais). Iš dvylikos dalyvių sudaromos trys komandos po 4 žmones. Visos Komandos išsirenka po viršininką ir išsirikiuoja žąsele su viršininku pryšaky. Kiekvienas rungtynių dalyvis kairiąją ranką laiko už pečių (už diržo). Dešinė ranka lieka laisva. Rungtynių tikslas — nustatyti, kuri komanda greičiau suvalgys bananus. Teisėjas duoda po bananą kiekvienam viršininkui (į dešinę ranką); po komandos „pradėk" jie pradeda lupti bananą dantimis ir po to valgo jį kaip galima greičiau. Suvalgęs bananą dalyvis turi sušvilpti.

Pirmajam sušvilpus, teisėjas duoda bananą sekančiam jo komandos nariui. Šis turi jį suvalgyti kaip ir pirmasis, ir taip eina ligi paskutinis kurios komandos dalyvis sušvilps.

Pastaba: Šis numeris labai gyvas del to, kad dalyvius juokina. Jiems sunku tuo pat laiku juoktis, valgyti ir švilpti.

9. **Pyragų valgymas.** Įrankiai: keturi sultingi pyragai su uogomis. Dalyvių aštuoni. Pyragai supiaustyti į dalis dedami ant skardinių lėkščių, kurios statomos ant stalo arba ant žemės. Jeigu lėkštės padėtos ant žemės, rungtynių dalyviai turi atsiklaupti. Visų rankos surištos už nugaros. Rungtynių tikslas — suvalgyti savo pyragą greičiau už kitus. Padėti rankomis ar nustumti py-

ragą nuo lėkštės negalima. Pyragą suvalgęs turi švariai išlaižyti lėkštę ir pakelti ją dantimis. Nugalėtoju skaitomas, tas kuris pirmas pakelia lėkštę.

10. Lenktynės del batų. Visų rungtynių dalyvių batai dedami statinėn, o patys dalyviai išsirikuoja iam tikram atstume nuo statinės už linijos. Davus ženklą jie bėga prie statinės ir stengiasi surasti savo batus (svetimus meta į šalį). Nugalėtoju lieka tas, kuris pirmas atvyks prie teisėjo vėl apsiavęs savo batais.

11. Mūšis su kartimis. Rungtynių dalyviai stoja ant statinių arba ant kedžių, apsiginklavę 8-pėdų ilgumo kartimis (lazdomis), ant kurių yra užmautos bokso pirštinės, kad nebūt pavojaus sužeisti priešą. Priešai stengiasi vienas antrą išmušti iš pozicijos.

12. Boksas su puodeliu. Priešam užmaunama ant kairės rankos po bokso pirštinę, o į dešinę ranką duodama po puoduką ir pagaliau jiems užrišamos akys. Belsdami puoduku į grindis, kad iš balso būt galima surasti priešą, kairiąja ranka jie duoda viens kitam smūgius.

Pastaba: Jei žaidžiama aikštėj, tai vietoj puoduko reik duoti po skambutį.

13. Laimingas smūgis. Vienam iš dalyvių užriša akis ir užsmaukia ant akių kepurę. Apsukę jį kelis kartus aplink, įsako žengti šešis žingsnius į priekį ir suduoti lazda į viršuj pakabintus molinius puodus, iš kurių du yra pripildyti vandens, o dviejuose yra pryzai — šokoladas ar kas kitas.

Tai yra labai įdomus numeris, nes daug smūgių eina veltui.

14. Nupiovimas. Šis numeris yra panašus į 13, tik vietoj lazdos čia duodamos dvejos žirklės. Rungtynių dalyviai gauna tuos pakietus, kuriuos jis nusikerpa. Kuris ranka arba kūnu paliečia virvutes, ant kurių yra pakabinti pryzai, arba praeina tarp virvučių, tas išbraukiamas iš dalyvių skaičiaus.

15. Pririštųjų boksas. Įrankiai: trys poros bokso pirštinių, dvi virvutės 15—25 pėdų ilgumo. Dviem priešam užmauna bokso pirštines ir užriša akis. Juos suveda į vieną vietą tokiam atstume, kad kairiąja ranka galėtų pasiekti viens kito krūtinę; tai yra normali distancija mūšiui. Tada kiekvienam iš jų prie kojos pririšama virvutė, kurios antras galas yra pridrūtinamas prie nejudomo daikto (15—20 pėdų atstumo nuo mūšio vietos). Priešai paspaudžia viens kitam ranką ir tuoj vedami į kampus.

Pastaba: Kol priešai yra kampuose, vadinasi, kol mūšis dar neprasidėjęs, abiejų virvutės sutrumpinamos, užmezgiant mazgus (jie turi to nežinoti). Įtempę virvutes jie vienas antro nepasiekia ir duodą smūgius į orą. Teisėjas (taip pat su bokso pirštinėmis) tai vienam tai kitam suduoda po smūgį, o tie, manydami, kad tai priešo darbas, dar smarkiau ima „badyti“ orą.

Mariampolės abstinentų at-kų darbuotojai.

Š. m. gegužės m. 8 d. mariampoliečiai abstinentai at-kai šventė savo organizuoto veikimo 5-rių metų sukaktuves. Būrelis per šį laiką suspėjo išaugti į didelę sekciją, kuri plačiai varo savo darbo vagą. Abstinentų tarpe matyti Kar. Dineika „Sargybos“ Redaktorius ir kun. V. Mažonas, „Šaltinio“ Redaktorius.

16. **Bėgimas su užrištom akim.** Rungtynių dalyviams užriša akis ir, kelis kartus apsukę aplink, leidžia bėgti lenktynių kur nors ligi tvoros ir atgal.

17. **Sliuogimas į stulpą** Rungtynių dalyvius priverčia iš eilės sliuogti į stulpą (išteptą muilu arba taukais), kurio viršūnėje yra padėtas pryzas.

18. **Baltas ugniakalnis.** Po nedidele miltų krūvele padedama moneta. Rungtynių dalyviai iš eilės stengiasi surasti monetą, pūsdami miltus. Suradęs (pamatęs) monetą, žaidėjas turi ją pakelti dantimis.

19. **Monetą į puoduką!** Išrenka vieną iš žaidėjų (pageidaujama naujoką) ir užkabina jam pryšaky už diržo puoduką. Po to atlošia jo galvą atgal ir padeda ant kaktos monetą. Jam paaiškina, jog jis turi nuo kaktos monetą numesti taip, kad ji įpultų į puoduką. Po kelių nepavykusių bandimų į pakabintą puoduką pripilama vandens.

Išvertė *Andrius D.*

20. **Bėga iš nelaisvės.** Aikštės įrengimas. Žaidimui reikia didelės lygiakraščio trikampio aikštės. Trikampio kraštinės = 70 m. Aikštės vidury apibrėžiama 25 m. diam. ratas. Kampuose pažymimi 3 vartai, pro kuriuos „belaisviai“ gali pabėgti.

Žaidėjų skaičius 7—13 asmenų. Vienas išrenkamas sargu, visi kiti yra belaisviai. —

Įrankiai. Kiekvienas belaisvis turi maišą, kuriame jis gali tilpti. Reikia, kad maišą būtų galima iš vidaus užtraukti (užraukti).

Žaidimo eiga. „Belaisviai“ sustoja už ratelio ir iš vidaus užsitraukia save maišuose. Sargas stovi ratelio vidury ir saugoja „belaisvius“. Teisėjui davus ženklą, žaidimas pradedamas. „Belaisviai“, radę tinkamą momentą, iškiša galvas ir maišuose bėga tolyn. Sargas, pamatęs bėgantį belaisvį, sušunka: „stok!“ Jeigu belaisvis nestoja, teisėjas jį vejasi. Belaisvis skuba maiše užsitraukti. Jei belaisvis suspėja maiše pasislėpti, lieka apsaugotas ir laukia progos tęsti savo kelionę; o jei nesuspėja pasislėpti, tai sargas paliečia jį ranka, ir jis turi grįžti prie ratelio linijos.

Tikslas — kuo greičiausiai pabėgti iš nelaisvės. Žaidimas tęsiamas, kol aikštėj lieka tik 1 belaisvis.

Kitam žaidimui renkamas naujas sargas.

Taisyklės. 1. Belaisviai turi bėgti maišuose, bet iškišę galvas. 2. Belaisviai gali bėgti įvairiais keliais, bet iš aikštės tegali išbėgti tik pro vartus. 3. Prieš pradėdamas vyti belaisvį, sargas turi sušukti: „stok!“

21. **Nekliudys!** Aikštės įrenginas. Aikštės ilgis—25 mt. Viename aikštės gale 2—2½ mt. aukštume skersai aikštę ištiesiama viela arba virvė. Prie vielos pririšami keli pilni vandens indai (indų skaičius lygus žaidėjų skaičiui).

Žaidėjų skaičius siekia nuo 3—5. Visi užrištomis akimis.

Įrankiai. Kiekvienas žaidėjas turi gerą, stiprią lazdą.

Žaidimo eiga. Žaidėjai stoja į eilę aikštės gale ir gerai įsižiūri, kur yra indai, kuriuos jie turi su lazdomis numušti. Po to užsiriša akis ir bėga daužyti pakabintų indų.

Tikslas. Greičiau numušti indus.

Pastaba: Kad dūžtančių indų šukės nesužeistų žaidėjų, patariama apsivynioti galvą ir apsiauti kojas.

22. **Lapės uodega.** Lygioje vietoje apibrėžiama aikštelė, kurios ilgis ir plotis po 5 mtr.

Žaidėjų skaičius — 6 (pareina nuo aikštės didumo). Vienas žaidėjas išrenkamas lape, o kiti — gaudytojai.

Žaidimo eiga. Lapė stoja aikštelės vidury ir rankoje laiko 2—3 mtr. ilgumo virvę, prie kurios pririštas keselys (karbas). Gaudytojam sakys užrištos. Jie visi susikabina rankomis ir eina per aikštelę. Lapė taiko kur nors pro juos pasprukti. Lapei tas pasiseka, bet uodegą dažniausiai sučiumpa ir lapė skaitosi sugauta.

Taisyklės. 1. Gaudytojai turi nė kiek nematyti. 2. Lapei negalima išbėgti iš aikštelės. 3. Gaudytojai per aikštelę eina lėtai.

B.G.

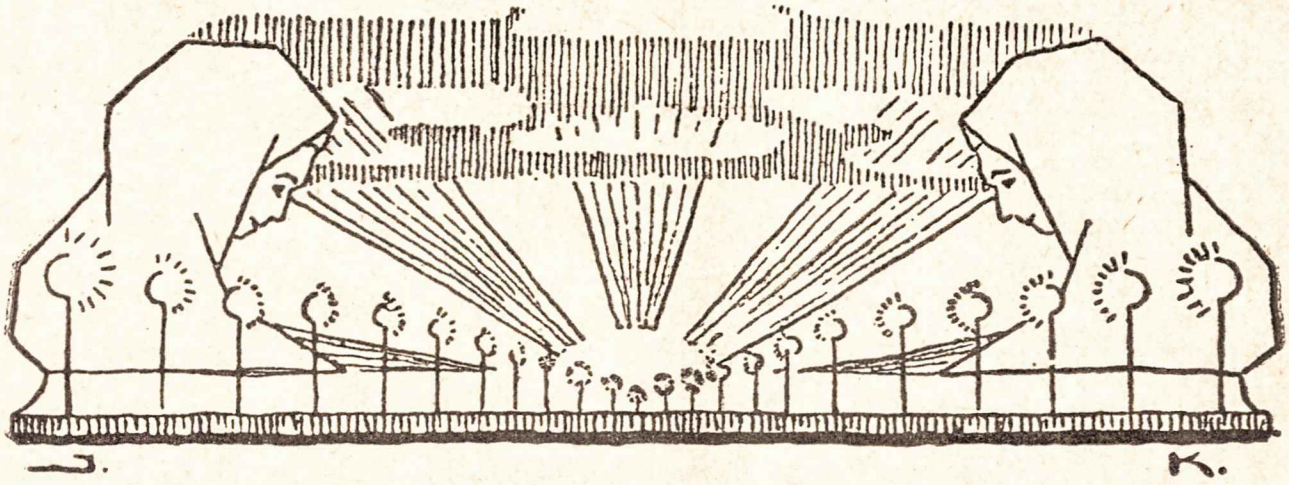

Jaunųjų žiedai

Antanas

Važiuojam atostogų

Nors ir labai linksma su mokslo draugais leisti dienas mokykloje, tačiau paslilgstame savo kaimo, tėvučių, brolių, sesučių ir tų mažų draugų, su kurlais dar nesenai drauge žaidėme ir gyvenome savo berūpestingas kūdikystės dienas.

Paskutinę dieną prieš atostogas atsisveikindami su mokykla dažnai nuliūstame. Bet tuoj užmiršę liūdesį linksmi skubame namo, kur mūs laukia žalias kaimas, pasiilgę namiškiai ir jauni draugai. Mes kartais didžiuojamės esą laimingesni už tuos, kurie neturi laimės mokytis. Per atostogas mes vėl su jais žaisime. Mes daugiau už juos mokame ir jie su noru mūsų pasiklausys, jei mes jiems pasakosime, ką esam skaitę, girdėję. Pasidalinkime savo žiniomis, o atliksime didelį darbą.

Taip, mes laimingesni. Įsižiūrėkim į savo atostogų draugus, kurie gal geriau už mus mokytųsi, jei būtų į mokslus leidžiami. Tarp jų ne vieną pamatysime liūdnom ašarotom akim užsisvajojusį apie mūsų laimę. Būkime jų draugai. Be to, būkime ir gražiosios gamtos draugai. Patys mokėkime gerbti visus gamtos gyventojus, nekankinkime jų. Mes turime būti draugiški ir protingi.

Prisimenu vieną šventadienį. Šventoriuje per pamaldas stovėjo trys ketvirtaklasiai gimnazistai ir visas pamaldas prakugždėjo, prasišaipė. Stovėdamas toliau mačiau, kaip aplinkui žmonės buvo tokiu elgesiu įžeisti. Tokių pavyzdžių galima visur rasti. Mes at-kai taip neturime daryti. Ateitininkas ir mokykloj, ir bažnyčioj, ir namie, visur turi būti garbingo ateitininko vardo vertas.

Daugumas mūsų esam vargo sūnūs. Esam gimę darbui, del to ir nesistenkime vengti, šalintis sveikų mūsų kaimo darbų. Per mokslo metus mūsų jėgos kiek išsekė, veidai išblyško. Po

poros mėnesių mes turime grįžti į mokyklos suolus pilni energijos, raudonais veidais. Nepamirškime, kad prieš mūsų akis dar ilgi mokslo darbo metai. Darbo nepalaikomos jėgos greitai gali išsekti, nenorėkime būti ligoniai. Ne pavėsiavimas ir nenoras dirbti mums duos jėgų, bet sveikam kaimo ore praleistos darbo valandos. Per darbą mes sustiprėsime.

Tad linksmi pradėkim savo atostogas ir su džiaugsmu sveikinkim mūs žalius kaimus, grįžkim į mokyklas sustiprėję ir kūnu ir dvasia. Stiprėkime!

Kristijonas Graf'as

Mocarto jaunystė

Devintuosius metus eidamas lankiau pradžios mokyklą. Vieną kartą grįždamas iš mokyklos sutikau žygiuojančią ilgą kareivių eilę. Jų priešaky ėjo orkestras, griežiamas šaunų maršą. Maršas tiesiog kilote kilojo; ir nepajutau pats, kai ėmiau kojas aukštai keldamas kaip kareivis eiti. Namus visai pamiršau. Pas kareivines sugriežė kitą, visų gražiausią maršą. Maršo melodija mano ausyse skambėjo visą kelią einant namo ir parėjus. Grįždamas paleidau savo lūpas į darbą, norėdamas pataikyti tą pačią gaidą, tik nesisekė. Apsidžiaugiau, kad parėjęs neradau namie tėvelio; kitaip būtų pradėjęs klausinėti, kur taip ilgai buvau užtrukęs. Kambaryje lūpomis ir gerkle norėjau tą pat pagriežti ir gardžiai prajuokinau mamytę. Pribėgau prie fortepijono, norėdamas paskambinti mamytei girdėtą maršą, bet, deja, ji dar labiau juokėsi: mano muzika galėjo patikti tik katėms. Įėjo tėvelis ir prašneko: „Labai toli išgirdau tavo skambinimą; maniau, kad čia tikrai Mocartas mamytę linksmina". Tėveliui pasakiau apie girdėtą maršą ir kad labai noriu išmokti fortepianu skambinti: „Bet, tėveli, pasakyk kas buvo Mocartas?" — „Per piet daug ką tau apie jį papasakosiu", atsakė tėvelis.

Laukiau pietų. Pietaudamas visą laiką maniau apie Mocartą, kurį tėvelis minėjo. Pagaliau tėvelis pradėjo: „Dabar įsivaizduok, kad mes orlaiviu lekiame labai greitai. Po ilgos kelionės pasiekiame Vokietijos pietų-rytus, Bavarijos kunigaikštiją" — „Apie tą vietą daug ir gražių dalykų iš mokytojo esu girdėjęs", atsakiau. — „Puiku", pagyrė tėvelis: „Bet ar girdėjai apie gražų miestą Bavarijos rytuose" — „Tai Zalcburgas", atsakiau. „Taip. Zalcburge sustabdykim ir mes savo orlaivį. Keliaukim keliomis didelėmis gatvėmis iki galų gale prieisim mažą gatvelę, Javų gt. vadinamą. Ir dabar pagalvok, mano mielasai, kad mes čia vaikščiojam prieš 170 metų. Vienuose namuose išgirsi švelnų fortepijono skambėjimą. Įėję į šiuos namus ir palipėję laiptais į antrąjį aukštą, pro praviras duris pamatysime skambinantį fortepijonu mažą keturių metų berniuką, kuris taip gražiai plonais savo

pirščiukais sugeba skambinti. Šis mažutis žavįs berniukas yra Mocartas [Wolfgang Amadens Mozart], vėliau pagarsėjęs žymiausias vokiečių muzikas". Atsistojęs tėvelis iš spintos išėmė knygą ir parodė man gražų paveikslą: mažas vaikutis sėdėjo su savo šiek tiek didesne sesute prie fortepijono ir matyti skambino. „O", sušukau: „Čia, turbūt, tikrai Mocartas". — „Taip", patvirtino tėvelis: „Visi žmonės buvo sužavėti broliuko ir sesutės skambinimu". Tą paveiklėlį norėčiau visada turėti prieš savo akis, taip jis man patiko... „Na, aš tau dar ką nors gražu apie Mocartą papasakosiu. Keturių metų Mocartas, gražiai auklėjamas, buvo labai malonus, švelnus vaikutis. Tada jau jis pats ir savotiškas gaidas rašydavo.

Kartą Mocartas vienas liko namie. Atsisėdęs prie fortepiono, skambino ir, kas įdomiausia, ką skambino, norėjo užrašyti. Pasiėmė tėvelio plunksnakotį, susirado popierio, rašalo, bet nelaimė, kaip tik pasivilgydavo plunksną, tuojau lašt lašelis ir nukrinta popierin. Jis nervavosi. Rašalo lašus manė pirštu nubrauksiąs (kaip kad su vandens lašais daroma). Visas lapas buvo sulaistytas ir jam nubraukus dar negražesnis rodėsi. Darbas buvo baigtas. Peržvelgęs visą gaidų lapą ir jį tokį pamatęs Mocartas ėmė dejuoti ir verkti. Vaikučio ašaros byrėte byrėjo tiesiog į gaidų lapą. Beverkiantį sūnelį rado sugrįžęs tėvas. Iš jo darbo galėjo tik širdingai pasijuokti. Savo parašytąjį dalykėlį paskambino tėveliui. Tėvas liko nustebintas; džiaugėsi sakydamas: „Sūneli brangus! Tu būsi didelis žmogus".

Tėvelis dar parodė Mocarto tėvo ir jo sesers paveikslus. Ir pasakojo toliau: „Zalcburge mažąjį Mocartą visi pažino ir mylėjo. Jis buvo malonus, meilus, gerutis berniukas; jo mėlynos akutės linksmai žiūrėjo. Vakarą, eidamas gulti, pasistodavo jis ant kėdės, apsikabindavo rankomis tėvo kaklą, pabučiuodavo jį du kartu į patį nosies galiuką ir užmigdavo kaip peliukė.

Mocartas šeštuosius metus eidamas, iškeliavo su tėveliu ir sesute į Miuncheną. Čia jam teko pagriežti kunigaikščiui. Šis mažu menininku buvo labai patenkintas ir jį gausiai apdovanojo. Iš Miuncheno keliavo į Vieną, kur jį karalius taip pat gausiai apdovanojo.

Mocartui tėvelis nupirko gražų spalvoto šilko rūbelį ir gražias, trumpas kelnaites. Galvą papuošė baltu paruku, pagal tų laikų paprotį; o prie šono kabojo kardas. Mocarto tėvas pasiryžo su savo „stebūklinguoju vaiku", taip jį žmonės vadino, nukeliauti dar į Italiją, į keletą miestų prie Reino, į Briuselį, Paryžių ir galų gale į Londoną. Ir vėl sugrįžęs į gimtąjį Zalcburgą ėmė su didžiausiu atsidėjimu mokytis fortepiono. Taip iš mažojo Mocarto išaugo didelis muzikas, kurio veikalais ir šiandieną tebesigrožėjame".

Vertė L. Skačkauskas.

Apžvalga

Dar del moksleivių tautininkų. Pereitam „Ateities“ n-ry buvau kiek parašęs apie moksleivių tautininkų susivažiavimą. Nesenai išėjusiame „Jaunosios Lietuvos“ 8 nr. radau paties pirmininko p. Stp. Povilavičiaus atsakymą, kuriame su manim polemizuoja. Mano straipsnely daugiausia buvo paliesta moksleivių tautininkų pasaulėžiūra, del kurios p. Stp. Pov. atsako tik tiek, kad „prileistos savos premisos, iš kurių paskui pasidaryta nevykusi ir išvada“, — kad tautininkai neturi jokios pasaulėžiūros. Kokios mano savos premisos (prielaidos) ir kuo jos neteisingos apie tai atsakytojas nekalba. Todel ir prie geriausių norų savo išvadą, kad tautininkai neturi jokios pasaulėžiūros, atitaisyti negaliu. Sako, kad būčiau buvęs nuoseklesnis, jei „ne savo mastu pasaulėžiūrą vertinęs ir išėjęs iš to pagrindo, iš kurio eina tautininkai“. Lengva yra pasakyti: išeiti iš to pasaulėžiūros pagrindo, iš kurio išeina tautininkai, bet pabandyk jį rasti, jeigu jo nėra. Gaila, kad p. pirmininkas del šito svarbiausio dalyko atsakė dangstydamasis keliais tuščiais žodžiais, kaip elgeta sulopytu švarku.—Kas ką turi, tuo dangstosi. Vis tik lauksim įrodymų.

Toliau sako, kad jie „neatmeta visa tai, kas padeda harmoningai išūgdyti fizišką, dvasišką ir morališką asmenybę“. Žinoma, žodžiais žaisti visiems galima, bet šičia rodos nederėjo. Juk nepasisakymas, kokiu būdu toji asmenybė ūgdoma, parodo, kad patiems tautininkams šitas visai neaišku. Ir iš visa, man rodos, kad ir apie asmenybę tiek rūpinamasi, kiek apie pasaulėžiūrą. Veltui ruošiasi į girią medžių kirsti, jei neima kirvio....

Pažymėtina dar ir tai, kad steigiant naujas kuopeles mėgstama prisidengti svetimais principais. P. K. Marčilionis drįso net pareikšti, kad „J. L.“ įstatai pagrįsti katalikų tikėjimo pagrindais (žiūr. korespondenciją iš Alytaus), tuo tarpu, kai įstatuose niekur nėra paminėtas nė kataliko vardas. Pasakyta tik „pasiremdami krikščioniškos dorovės pagrindais“. Kas kita yra pasiremti, o kas kita praktikuoti, kas kita pripažinti krikščionišką dorovę, o kas kita tvarkyti gyvenimą pagal katalikų tikėjimo reikalavimus. Kodel bijote aiškiai pasisakyti, ar gėdinatės to, kas yra jūsų įstatuose parašyta? O jei esate katalikai, tai kuo skiriatės nuo ateitininkų?

P. Stp. Povilavičius pareiškia, kad aš norėjęs diskredituoti moks. tautininkų draugovę ir pavaryti mažutę agitaciją. Visai tas man nerūpėjo, aš tik norėjau pasakyti, ko nori ir koki yra moksl. tautininkai. Kad čia susiburia norintis laisviau pagyventi elementas, to nieks neužginčys, nes einama tais pačiais keliais, kuriais ir korporantai, o šie kiek labiau jau pasireiškę ir žinomi. Dieve duok, iš širdies linkiu, kad moksleiviai kiek kitaip tvarkytų viešą savo gyvenimą ir tą laisvesnio gyvenimo norą užslopintų.

Nors p. pirmininkas ir sakosi, kad *nesigirdami* gali prisipažinti, jog į tautininkus stoja pati sveikiausia mokyklos dalis, bet

čia yra net perdaug pasigyrimo. Pažiūrėsim, ką parodys darbai, o paskui galėsime spręsti apie sveikumą. Dabar dar peranksti apie tai susirūpinote — geriau tegu kiti jus pagiria. O mes iš savo pusės linkime tų laurų nusipelnyti, nes džiaugiamės kiekviena sveika tėvynei dirbančia pajėga.

Labai p. pirmininkas nustebo, kad aš paminėjęs, jog moksl. tautininkai neturi pagrindinės tvirtos linijos. Kokia, čia sako, gali būti linija, esą nepedagogiška su vienais kovoti, o kitiems simpatizuoti. Taip, su žmonėmis kovoti nereikią, bet su jų blogais darbais ir blogomis idejomis kovoti reikia. Čia yra idejų kova. P. pirmininkas to neskiria. Toliau del linijos. Pagrindinės linijos gali neturėti minia (arba „gauja“ kaip „J. L.“ korespondencijoj iš Alytaus, matyt su „arbiter elegantiarum“ pritarimu, pavadinti at-kai. Ačiu už vardą, tai labai džentelmeniška!), bet ją privalo turėti organizacija, kuri užsibrėžia siekti kokio nors tikslo. Aišku, jei pirmininkui nėra žinoma jokia pagrindinė linija, tai organizacija jos neturi. Kam lygios visos idejos — tas ne organizacijos narys, tas pilkosios minios atstovas. Tokiu pasisako esąs pats pirmininkas, nes jam jokia linija nesuprantama. Kažin, ar čia nebus fatališka didžios romėnų išminties patarlė: Qualis rex, talis grex (koks piemuo, tokia ir kaimenė)?

Vis delto lauksiu paaiškinimų del pasaulėžiūros, nes pasakymas, kad iš savo premisų padarytos nevykusios išvados dar mane neįtikina. Jeigu ją turite — neslėpkite.

A. K.

Moralinio bankroto žygis. Visame mūs tautos dabartiniam gyvenime žymų vaidmenį tenka vaidinti ir universiteto jaunuomenei. Kunkuluojąs studentijos gyvenimas dažnai kreipia į save visos mūs visuomenės akis. Nėra nė vieno svarbesnio tautinio, visuomeninio ir kultūrinio įvykio ar žymesnio judėjimo, į kuriuos nebūt savo žymes įspaudusi ir studentija.

Bet visur, kur tik visuomeninės reikšmės įvykiuos pasireiškė studentija, ten iš visų grupių labiausiai buvo minimas stud. ateitininkų vardas. Apie stud. ateitininkus susidarė bendra visuomenės nuomonė, kaip apie drąsius, energingus su griežtais nusistatymais, aiškiomis vedamosiomis linijomis, patvariai siekiančius savo tikslus, principų žmones.

Tokiai visuomenės opinijai besiformuojant, pavydo kirminas kai kam nedavė ramybės...

1927 metų sausio m. 16 dienos popietis. Klūbe prieš Universitetą susirinkę stud. ateitininkai vytautiečiai, dalyvaujant gausingam būriui svečių iš kitų stud. at-kų organizacijų, svarsto tolimesnius mūs tautos ir valstybės kelius ir kaip gydyt paskutinių didelių įvykių padarytas mūs tautos sąmonei moralines žaizdas.

Tuo pat metu į Universitetą renkasi „Neo-Lithuanijos“ korporacijos senjorai. Susirinkusiems senjorams apie gruodžio m. 17 dienos įvykius daro pranešimą senjoras *Pranas Gudinas* ir bara

neolithuanus už apsileidimą, neveiklų ponaitiškumą ir menką pasireiškimą paskutiniuos didžios įvykiuos. Kitaip, anot senjoro, pasirodę ateitininkai. Bet, matyt, norėdamas pakelti sàvųjų dvasią ir diskredituoti at-kų veiklumą senj. Pr. Gudinas „po sekretu“ nurodė, kad at-kai visa tai darę šlykščiais sumetimais. Tuos sumetimus aiškindamas senj. Gudinas paleido visą eilę L. U-to stud. ateitininkus kompromituojančių šmeižtingų gandų.

Nors senj. Pr. Gudino pranešimas buvo slaptas, bet daugelis „Neo-Lithuanijos“ korporacijos senjorų nemenka energija tuos gandus pasistengė paskleisti kaip studentijos, taip ir Kauno visuomenės tarpe. Gandai su paklausimais tuojau pasiekė L. U-to Stud. At-kų Valdybą, Valdyba ėmėsi energingai į tai reaguoti. Sausio m. 19 d. buvo pasiųstas raštas su gandų išdėstymu ir atatinkamais paklausimais kompetentingoms, atžvilgiu į gruodžio m. 17 d., įstaigoms. Sausio m. 22 d. buvo gauti trys susiraśinėjimo-atsakymo raštai, griežtai paneigiantieji ir su pasipiktinimu pasmerkiantieji tuos gandus. Sausio m. 23 d. buvo pasiųstas „Neo-Lithuanijos“ korporacijos Valdybai raštas, kuriame konstatuojami neolithuanų skleidžiami senj. Pr. Gudino gandai ir korporacijos Valdyba prašoma: 1. Sustabdyti gandų platinimą, 2. Rasti būdą tuos gandus atšaukti per spaudą, kad tuo būdu būtų atitaisyta toji didelė moralinė skriauda visai ateitininkų organizacijai.

Prie šio at-kų rašto pridėtas keturių lapų susirašinėjimas su atatinkamom įstaigom.

Praėjus dviem savaitėm su viršum ir nesulaukus jokio atsakymo, vasario m. 9 d. „Neo-Lithuanijos“ korporacijos Valdybai buvo pasiųstas antras raštas terminuotas lig vasario m. 12 d. 12 val.

Vasario 11 d. buvo gautas miglotas atsakymas, kuriame pažymima, kad tie gandai visuomenei esą buvę žinomi dar prieš sausio 16., kad minimo senjoro tai buvę ne pareiškimai, bet asmeniškas su korporantais pasikalbėjimas, pasiinformavimas, todel sustabdyt tų gandų platinimą korporacija nesiimanti, nes ne ji paskleidusi ir spaudoj niekur nesanti paskelbusi. Toliau savo rašte korporacijos valdyba pažymi, kad *iš korporacijos pusės senjoras Pranas Gudinas pats paaiškinsiąs Ateitininkų Draugovei* (sąjunga oficialiai dar negyvavo) *dalykų esmę*. Toliau „Neo-Lithuanijos“ korporacijos valdyba atsižvelgdama į savo išdėstymus, pataria turėti reikalo su tais asmenimis, kurie at-kų prestižą žemina.

Gavusi tokį atsakymą, L. U-to stud. At-kų Sąjungos Valdyba nutarė kviesti *Garbės Teisman* senjorą Praną *Gudiną*, kaip tų gandų šaltinį, kuris sakėsi remiąsis dokumentais ir kuriuo pasikliovė ir visi kiti senjorai—platintojai (pavardžių būt galima suminėt nemaža).

Iš at-kų pusės teisėjais pakviesti sutiko būti prof. A. Tumėnas ir Doc. D-ras Pr. V. Raulinaitis.

Kovo m. 12 d. p. E. Turauskas, stud. At-kų Centro Valdybos pirmininkas ir stud. Pr. Dielininkaitis, L. U-to stud. At-kų Sąj. pirm-kas atsilankė pas senj. Gudiną ir pakvietė *arba atšaukti gandus arba stoti į Garbės Teismą.* Ten pat *abiejų buvo pasirašytas* kvietimo ir sutikimo aktas, kuriuo senj. Pr. Gudinas ligi kovo m. 20 d. 17 val. turėjo pranešti savo teisėjų pavardes, antrašus ir sutikimą, arba to nepadarius kovo mėn. 21 d. 17 val. susitikti su minėtaisiais at-kų atstovais. Terminams pasibaigus, senj. Pr. Gudinas nei vieno nei antro nepadarė. Sen. Gudinui neišpildžius raštiškos sutarties, kovo 22 d. jo butą du kart atsilankė at-kų atstovai, bet nerado namie. Kovo 24 d. jam buvo parašytas raštas, kuriuo terminas pratęsiamas ligi kovo m. 26 d. 17 val. 24 ir 25 d. raštas buvo nešamas senj. Gudinui į namus, bet vis nepavykdavo su juo susitikti. Galutinai buvo pasiūlyta gyvenantiems su senj. Pr. Gudinu viename kambary draugams perduoti jam laišką, bet šie atsisakė. Tada kovo m. 25 d. iš ryto raštas buvo pasiųstas apdraustu laišku. Iš šį kartą nei laiškas grįžo, nei atsakymo nesulaukta.

Tuo būdu sen. Pr. Gudinas skaudžiai ateitininkus apšmeižė, šmeižtus atsisakė atšaukti, raštu priėmė kvietimą į Garbės Teismą ir atėjus reikiamai ir net pratęstai valandai į Teismą nestojo.

Tai taip „Neo — Lithuanijos“ Korporacijos senjoras paaiškino dalyko esmę iš korporacijos pusės.

Koks skaudus gyvenimo nusišypsojimas! O jei prisiminsim bendrus studentų žygius, jų derybas, sutartis, koalicijas, nuolatinius, Neo — Lithuanijos svyravimus, klaidžiojimus ir staigius persimetinėjimus, kiek kartų gyvenimas turėjo panašiai šypsotis, nors tai, kaip ir dabar, tematė tik nedaugelis pačių artimųjų bendrajam darbui žmonių.

Bet juk tie nuolatiniai „Neo — Lithuanijos“ silpnybės momentai ir nuolatinis dangstymasis vien tik skambioms frazėms išeis aikštėn ir nusibos žmonėms. Ar tai yra ir bus naudinga pačiai Neo — Lithuanijai?

Aktyvis.

Deliai laukinių paukščių globos. Tokia antrašte š. m. „Lietuvos“ 106 Nr. buvo prof. *T. Ivanausko* straipsnis. Autorius labai susirūpinęs likimu Lietuvos laukinių paukščių, kurie kasmet vis labiau nyksta. Čia paduosim iš dalies ištisai, iš dalies trumpai atpasakotas gerb. Profesoriaus mintis. Paukščiai mūs draugai.

„Kas nepatyrė to ypatingo liūdesio, kada rudenį iš mūsų krašto išsidangina paukščiai?

Jau senai nustojo kukavus gegutė, senai nebegieda vieversys... ant bažnyčios stogo susirinko kregždžių būrys — ryto poryt jos išlėks į dausas. Aukštoje padangėje skrenda išsirikiavęs gervių pulkas ir jų graudingi balsai pripildo mūsų širdis liūdesiu.

Kaip giliai mes jaučiame rudenį, kada nutilsta paukščių balsai, kurie žadino kilnią nuotaiką, karštus jausmus, gilų sujudimą ir linksmumą!

Ne taip pageltę, nubyrėję lapai ir balsvos ūkanos mus slegia, kaip — tai, kad paukščių netekom, mintis, kad jie paliko mūsų kraštą. Tai jie išlėkdami pažymėjo gamtos miegą, tai jie nuliūdimu mūsų širdis suspaudė...

Bet štai praėjo žiaurioji žiema.

Dar nesuspėjo pasirodyti pirmos žibuoklės, dar tebemiega apsigaubusios šiltais pūkais melsvos šilagėlės, o jau pas rodė pirmieji dausų svečiai. Ir dar stipriau, negu pirmos pavasario gėlės, jie saldžiai sudrumstė mūsų buitį, davė naujos vilties, naujų linksmybių... ir tą džiaugsmo jausmą patiria lygiai puikus rūmų kaip ir samanotos pirkios gyventojas.

Mūsų tautos poezija, o ypač dainos randa paukščiuose neišsemiamus šaltinius savo motyvams. Raiboji gegutė, margas strazdas, pilkas sakalėlis, mėlynas karvelis ir daug kitų — štai paukščių vardai, kurie vis girdėti mūsų dainose, ir, rodos, jokia kita tauta negalėtų pasigirti tokiu gyvosios gamtos pamėgimu, kaip mes."

Tačiau iš tikrųjų mes paukščių nemokam gerbti, nors jų visotik 4—5 rūšys yra kenksmingi. Naudingiausi plėšrūs paukščiai yra pelėdos ir apuokai. Medžiojami paukščiai būtų taip pat daugiau naudingi, jei juos medžiotų tiksliai. Vokietijoj tvarkinga medžioklė duoda 26—40 mil. aukso markių pelno. Be to, Amerikoj apskaičiuota, kad vienas paukštis duoda į metus 1—6 dol. pelno.

Štai kaip vaizduoja autorius mūsų paukščių likimą pavasarį:

„Ateina pavasaris. Pabunda gyvoji gamta. Žuvys neršia. Paukščiai krauna lizdus ir peri kiaušinius. Žvėrys veda vaikus. Pavasaris jiems tai svarbiausias laikas, nes tik tuomet jie gali papildyti tuos nuostolius, kuriuos per ištisus metus padarė jų eilėse įvairūs jų priešai, nelaimingi prietykiai ir pagalios naturalinė mirtis. Bet drauge pavasaris, tai pavojingiausias laikas mūsų laukiniams gyviams, nes patirta, kad jų kaip tik daugiausia žūsta jaunose dienose atlikdami tėvų prievoles. Čia mūsų gyvūnijai gresia nesuskaitomi pavojai. Staiga ištikęs pavasario šaltis arba dargena vieną naktį sunaikina šimtus lizdų su kiaušiniais ar jaunuoliais, arba nuo lietaus pakilęs vanduo apsemia pievas o kartu su jomis balų paukščių lizdus. Čia ištikęs miško gaisras sunaikina lizdą ir tupinčią jame patelę. Čia besivalkiodama katė padaro savo kruviną darbą, čia dalgis ar piaunamoji mašina užeina lizdą. Bet visų baisiausias pavojus, tai mūsų vaikų piemenėlių armija. Nesuprasdami savo elgesio žalos, jie ištisas dienas su šunimis braidžioja po miškus, pievas, balas, krūmus, pažįsta kiekvieną kūdrą, kiekvieną kupstą raiste, kiekvieną uoksą medy. Nuo jų niekas negali pasislėpti, ir nuo jų nukenčia visi, ypatingai brangintini paukščiai ir žvėrys. Jie drasko lizdus, išima kiaušinius, pagauna jauniklius, o dažnai net ir perinčias pateles. Ypatingai yra prasiplatinęs pas mus paprotys rinkti laukinių ančių kiaušinius. Bet nuo piemenų negali apsisaugoti ir mūsų smulkūs paukščiai, kaip antai, strazdai, volungės, laukiniai karveliai, geniai ir t. t. Jie kepa kiaušinius ir jauniklius, o kitą syk tiesiog žaidžia, kankindami pagautus paukštelius arba daužydami kiaušinius. Rasi, neapsiriksiu pasakęs, kad piemuo ir jo šuo yra pikčiausi mūsų gyvūnijos priešai".

Dauguma mūsų paukščių žuva nuo inteligentų ir pusinteligenčių neva medžiotojų, „gamtos mėgėjų" rankos. Be to,

„mūsų jaunuomenė kartais ir be piktos valios turi palinkimą pasigaut paukštį ar žvėriuką norėdami prijaukinti jį ir padaryti sau pramogą ar žaislą. Dauguma tokių mėgėjų dažniausiai

ne tik neturi supratimo apie laukinių gyvių auginimą, bet net dažnai nežino, kuo pagautas paukštis ar žvėris minta. Toks belaisvis pririšamas kokiame užkampyje ar tamsiame narvely, nešvariai išlaikomas, savo laiku nepalesintas, daužosi, mušasi, sukruvina sau kaktą, nusitrina ir nusilaužo sau sparnų ir uodegos plunksnas. Liesas, išvargęs, nešvarus, pusiau nupeštas, šašuotom kojom, o kartais ir išsuktais sparnais kantriai laukia savo galo. Daug tokių belaisvių greit galą gauna, kiti gi, pagalios nusibodę savo šeimininkui, gauna laisvę, bet, deja, dažniausiai esti per vėlu. Nuo mažens žmogaus auginamas, silpnas, o dažnai ir sužeistas nesugeba jisai savarankiškai gyventi, o kas blogiausia, nelaisvėje prarado jisai savo svarbiausiąjį ginklą — baigštumą. Apdovanotas laisve jis ūmai patenka į nagus šunims, katėms ar nesuskaitomiems kitiems priešams".

Kultūringos tautos net griežtomis priemonėmis saugoja savo krašto gyvąją ir negyvąją gamtą. Mūsų krašte

„ypač besimokančioji jaunuomenė, turite visur ir visuomet skelbti ir vykinti mūsų gamtos, o ypač paukščių ir žvėrių apsaugojimo idėją. Imkime pavyzdį iš Šiaurės Amerikos, kur susibūrusi moksleivija sudaro galingą organizaciją paukščiams nuo naikinimo apsaugoti. Ši organizacija, Audubon'o draugija vadinama, apima net pradžios mokyklas ir turi su viršum 50 tūkstančius skyrių arba vad. paukščių klubų, o viso labo per 1.254.000 narių.

Mūsų jaunuomenė galėtų irgi daug padaryti: atminkime tiktai, kad apie 90% paukščių yra arba naudingi ar bent nekenksmingi ir kad jie sudaro neužginčijamą mūsų krašto turtą, kurio niekas neprivalo naikinti. Atminkime irgi, kad žmogus visa galva prašoka kitus gyvus gamtos tvarinius ir jei jis nori būti tobulas, tai turi parodyti gyviams ne tik savo galingumą, bet ir savo teisingumą. Juk Lietuva turi su viršum 100 tūkstančių moksleivių tegul kiekvienas jų laike savo atostogų apsaugoja nuo pražūties bent po vieną paukščiuką arba žvėriuką — ir tai naudingas Lietuvai ir žmonijai darbas".

Manome, kad šios mintys paskatins ne vieną susirūpinti*). Moksleivijai čia labai plati darbo dirva. Netrukus pakrikę po mūsų Lietuvą ne tik patys globokime paukščius, bet ir kitus išmokykime juos saugoti.

Atsigimimas ir paveldėjimas. Tai labai įdomus prof. Pr. Dovydaičio straipsnis š. m. „Kosmo" 2—3 Nr. Gerb. autorius plačiai supažindina su atsigimimo ir paveldėjimo reiškiniais bei jų aiškinimo būdais. Paveldėjimo reiškiniai labai žymiai veikia visus gyvius, o taip pat ir žmogų. Paveldimos tiek geros, tiek blogos protėvių savybės. Vienos jų paveldėtos pasireiškia, kitos glūdi nepasireiškusios.

Paveldėjimo reiškiniai ištisose tautose yra labai žymūs. Norint tautų būvį gerinti reikia, kad jos paveldėtų kuo daugiausia gerų savybių ir kuo mažiausia blogų. Tuo rūpinasi jau plačiai išaugęs mokslas eugenika, kuris Lietuvoj vos pradeda leisti pirmuosius savo diegus.

---

*) Šia proga patariame pasiskaityti T. Ivanauskas: Mūsų paukščia ir mokykla. Kaunas, 1923, T. Ivanauskas: Gamtos paminklai ir jų klausimas Lietuvoje. Kaunas, 1921.

Pasirodo, kad taip vadinamoji modernioji kultūra labai blogai veikia tautų geryneigą. Jos padariniai ypač liūdni inteligentijos tarpe. Inteligentija nuolat ima išsigimti, mažėti ir tuo būdu veda žmoniją į liūdną ateitį. Lietuvoj šiuo atžvilgiu taip pat ne viskas tvarkoj. Mūsiškė tautinė inteligentija pseudokultūra užsikrėtusios inteligentijos tarpe užima vieną pirmųjų vietų. „Štai kur tikrasis, didysis, anot autoriaus, pavojus, štai kur reikia kuo skubiausiai taisyt trūnijantieji mūsų tautos ir valstybės rūmų pamatai". Šitam pavojui mes turim pastoti kelią. Visiems, kam rūpi tautos gerovė ir laimė, reikia susirūpinti, jog mūsų tauta ne tik kad nemenkėtų, bet augtų, stiprėtų ir savo kultūros laimėjimais pasaulį džiugintų. Jaunuomene, ateitis mūsų rankose! Apsižiūrėkim!

Vl. V.

Mūsų kariuomenės vado generolo S. Žukausko jubiliejus. Lietuva šiandien gali didžiuotis, turėdama savo kariuomenės priešaky narsų, pasiryžusį vadą, š. m. birželio m. 5 d. šventusį karininko tarnybos 40 metų jubiliejų.

Generolas S. Žukauskas, kilęs iš Panevėžio aps., Doveiniškių kaimo ūkininkų, gimė 1865 m. gruodžio m. 31 d. Mokėsi Šiaulių gimnazijoj. 1887 m. gegužės m. 15 d. baigęs Vilniaus karo mokyklą pakeliamas į pirmą karininko laipsnį. Dalyvavo rusų — japonų ir Didžiajam kare, kuriam buvo du syk sužeistas. Už pasižymėjimus kautynėse rusų apdovanotas įvairiais aukštais ordinais. 1918 m. gryžo į Lietuvą ir jau 1919 nors jautėsi sergąs įstojo į kariuomenę ir liko paskirtas vyriausiu kariuomenės vadu. Jam vadovaujant išvyti bolševikai, sumušti lenkai. Už pasižymėjimus kare del nepriklausomybės generolas Žukauskas apdovanotas Vyties Kryžiaus I rūšies 3 ir 2 laipsnių ordinais. Latviai jį apdovanojo „Lačplėšio", o čekai „Križ Valečny" ordinais.

Mes tikime, kad mūsų garbingas kariuomenės Vadas į savo žygių skaičių įpins dar ne vieną gražų žygį ir išvaduos mūsų pavergtą Vilnių.

„Pavasario" Kongresas. Šią vasarą, liepos mėn. 2, 3 ir 4 d., „Pavasario" Sąjunga rengia 15-kos metų Jubilejinį Kongresą. Kongrese dalyvaus katalikiškas ir tautiškas Lietuvos jaunimas. Į Kongresą atvažiuoja Amerikos Vyčiai ir Pabaltės Valstybių jaunimo organizacijų atstovai. Kongresas bus didelis ir turiningas. Tokio Kongreso Lietuva dar nebuvo mačiusi. Jo programa labai įvairi: arklių lenktynės, dainos šventė (dainuos apie 3000 dainininkų). Tautodailės paroda. Didelė po Kauną demonstracija. Moksleiviai ateitininkai turi padėti mūsų kaimo jaunimui prisirengti ir kartu su jais vykti į šį didelį jaunimo žygį.

Nėra gėlėms vietos kapuose. Vilniaus lietuvių moksleiviai šį pavasarį Rasų kapinėse sutvarkė lietuvių kapus, apsodindami juos gėlėmis. Tačiau mūsų Vilniuje gėlės, lietuvių rankomis pasodintos, negali žydėti ir puošti tautos darbininkų kapų: vieną dieną jas nurovė. Tai, be abejo, sąmoningas laikinų Vilniaus šeimininkų darbas.

Gaudžia žygių trimitai. Suaidėjo pirmo trimito balsai, ir visoj Lietuvoj nuo Vištyčio ligi Ežerėnų, nuo Merkinės ligi Joniškio sukilo at-kai, suskambėjo dainos, sujudo sportininkai. Trimito garsai pasiekė ir mūsų Idejos brolius už Tėvynės ribų.

Netrukus vėl sugaus antras trimitas, ir graži, jauna, idealinga, pilna jaunatvės džiaugsmo ir pasiryžimo ateitininkija vyks į Palangą, kur mūsų tautos šventovės, kur Baltijos bangos tėvynės krantus plauja. Ateitininkija, tuoj išmuš tavo žygio valanda...

Tautos likimo misterija. Mūsų poetas Putinas - Mykolaitis parašė misteriją „Nuvainikuotoji Vaidilutė". Jos per Reorganizacinę Konferenciją Palangoj žiūrės tūkstančiai at-kų ir svečių. Jau daromi bandymai. Vaidina studentai. Ateitininkijos jaunas entuziazmas reiškiasi galingomis lytimis ir veržiasi į didelius žygius. Senojo Kauno Vytauto ąžuolynas 1925 m. matė „Paparčio Ziedą", šiemet Birutės kalno šlaituose išvysim „Nuvainikuotą Vaidilutę". Tvirtai tikimės, kad 1930 m. švęsdami 20 m. jubiliejų šiandien pavergtojo Vilniaus Gedimino kalne, laisvai trispalvei vėliavai plevėsuojant suvaidinsim iškilmingiausią mūsų Tautos laimėjimo misteriją.

Pirmoji Ateitininkų Dainų Šventė. Pirmajai Ateitininkų Dainų Šventei ruošiamasi labai sparčiai. Visi chorai jau išmoko repertuarą ir išsiilgę laukia tos laimingos dienos, kada galės pasirodyti Palangoje. Ten kur chorų nebuvo, susidarė choristų būreliai, kurie išmokę repertuarą taip pat atvažiuoja į Palangą. Bendrajame chore dainuos 500 su viršum dainininkų. Ir nenuostabu. Ateitininkai juk gilūs ir nuoseklūs patriotai. Jie myli tai, kas sava — pamilo ir lietuvišką dainą. Taip, Ateitininkija dainuoja.

Be bendrojo choro, atskirai dainuoti rengiasi pora didesnių ateitininkų chorų. Be to, dar šią vasarą pas mus į svečius atvažiuoja mūsų broliai Vyčiai iš Amerikos. Ir jie mūsų Dainų Šventėje dainuos atskirai. Kaip gražu. Birutės tėviškėj visa Ateitininkija, labiausiai savo tėvynę mylįs jaunimas ir mūs užjūrio broliai — tą pačią lietuvišką dainą dainuoja.

Raseiniškiai sparčiai ruošiasi reorganizacinei Konferencijai. Choristai visi pasiryžę važiuoti į Palangą. Jie jau prašė visi savo mamyčių, kad sutaupytų pinigų — visi nori važiuoti į Palangą.

Linkuviečiai žinomi dainininkai. Jie jau visai pasiruošę ir laukia konferencijos. Choras p. Jovaišo energingomis pastangomis dainelių repertuarą išmoko. Jie palieka ir garsiuosius Škapliernos atlaidus ir visi atvažiuoja į Palangą. Dėkingi ponui Jovaišai už jo pastangas.

Uteniškiai pirmutiniai davė raštu pasižadėjimą atvažiuoti į Palangą. Choras jau gerai pasiruošęs.

Panevėžiečiai savo choro neturėjo. Tačiau gavę aplinkraščius apie organizuojamą Dainų Šventę, chorą sudarė. Į Palangą jau pasižadėjo važiuoti apie 60 asmenų.

Malėtų kuopa nedidelė, tačiau pasiryžusi ir energinga. Ruošiasi ir Dainų Šventei. Tačiau tolimas kelias ir nepatogus susisiekimas neleidžia visai kuopai atvažiuoti į Palangą. Į konferencija važiuoja keli asmens, tačiau ir jie mokosi prisiųstąjį dainų repertuarą. Taip ateitininkai supranta savo pareigą! Nors vienas būčiau, tačiau iš aš šį tą reiškiu!

Alytus. Dzūkai — dainininkai — jau senai išmoko savo repertuarą. Kelias ir jiem tolimas, bet nenusimena. Choras beveik visas atvažiuoja į Palangą. Kuopos valdyba, matydama, kad daugelis narių del lėšų stokos negalės nuvažiuoti į Konferenciją, stengiasi surasti lėšų ir neturintiems kelionę apmokėti. Dzūkai savo padarė — choras atvažiuoja.

Mariampolės choras didžiausias iš moksleivių ateitininkų chorų. Chorą veda p. J. Kamaitis, kuris pakviestas dirīguoti bendrajam ateitininkų chorui per Dainų Šventę. Mariampolės choras dainuoja atskirai ir gieda per pamaldas. Mariampoliečiai pasiryžę ir Palangoje turėti pirmenybę.

Sunku visus paminėti, nes tam vieno „Ateities“ numerio bemaž nepakaktų. Tačiau iš čia paminėtų kuopų matyti, kad kas tik gyvas kruta ir dirba. Dainų Šventės organizatoriai širdingai dėkoja visiems chorų dirigentams ir visiems dainininkams už jų triūsą. Reikia manyti, kad tiek darbo įdėję ruošdamiesi Dainų Šventei, visi atvyks į Palangą.

Jurbarkas plauks. Š. m. gegužės 22 dieną Jurbarko at-kai šventė savo metinę šventę. Šventės programą sudarė: pamaldos, Šv. Komunija, bendri pusryčiai, iškilmingas susirinkimas ir linksmoji dalis. Šventė pavyko labai gerai ir paliko nariuose gilaus įspūdžio. Ypatingai buvo malonus kanauninko Jerulaičio dalyvavimas ir toks širdingas prisidėjimas prie šventės atlikimo. Iš Centro V-bos buvo nuvykęs Stud. V. Viliamas, laikė paskaitą: „Ateitininkija ir jos reikšmė Lietuvai“ ir plačiai informavo apie konferenciją Palangoj. Jurbarkiečiai visi pasiryžę kuo gausiausiai aplankyti Palangą. Jurbarkas plauks Nemunu.

Aukštaičiai neapsileidžia. C. V-bos vicepirm. stud. S. Rauckinas konferencijos reikalais aplankė: Linkuvos, Joniškėlio, Pasvalio ir Biržų kuopas. Visur pastebėtas didelis konferencija

susidomėjimas ir smarkus prie jos ruošimasis. Pav. iš Biržų vyksta 80 nuoš. visų kuopos narių. Aukštaičiai neatsiliks nuo kitų provincijų.

Aukštaitija pasiryžus pergalėti. C. V-bos pirm. St. Lušys buvo išvykęs į Aukštaitijos gilumą ir aplankė Panevėžio, Kupiškio, Skapiškio ir Rokiškio kuopas. Kiek silpniau lig šiol veikusios kuopos pavasariui atėjus ir konferencijai besiartinant smarkiai pradeda veikti. Panevėžys ir Rokiškis jau senai manevruoja sportininkus ir lavina gražiabalsius dainininkus-es. Daugumas narių mano vykti į Palangą ir konkursais prizais, taškais nepasiduoti nei suvalkiečiams, nei žemaičiams, nei dzūkams.

Ir pietuose neramu. Stud. O. Kubiliute C. V-bos narys aplankė Kaišiadorių ir Žiežmarių kuopas. Kuopose jaučiamas gyvas at-kų idealų pamėgimas. Kuopos, nors ir toli būdamos nuo išsvajotos dabar Palangos, vis tiek mano ir ieško visokių galimybių Palangą pasiekti ir ten savo pozicijas išlaikyti.

Mūsų rytuose lankėsi C. V-bos nariai stud. A. Stalioraitytė ir stud. J. Dabrovolskis. Aplankytos šios kuopos: Jonava, Ukmergė, Utena. Užpaliai, Antalieptė, Zarasai. Kad kai kurios kuopos ir nusiskundžia Palangos tolumu, bet vis tiek pasiryžę dideli būriai ją pasiekti. Birūtės tėviškė visus, ypač visas vilioja. Kuopos turi gražius chorus, vikrius sportininkus, daug kuklių Biručių ir šitos visos jėgos sužaibuos Palangos pajūry.

Visur bruzda. Stud. J. Pankauskas vizitavo Raseinių, Šiluvos ir Kelmės at-kų kuopas. Ir čia ateitininkijos gyvybė pulsuoja. Visur padaryta smarkūs susirinkimai. Visi dainuoja, sportuoja ir žiūri į žemėlapius, kokiais keliais žygiuos į Palangą.

Dzūkai susižavėjo. Kalvarijos, Leipalingio, Merkinės ir Lazdijų at-kų kuopas aplankė stud. Bendaravičius. Dzūkai Palanga jau susižavėjo. Daugelis jau įsitikinę, kad Palangos „dzyvai“ bus daug prašmatnesni. Tačiau jie nenusimena. Kuo kuo, bet dainomis, tai jau niekam žada neužsileisti. Valio dzūkams!

Prienai ruošiasi. Gegužės mėn. 19 d. „Ateities“ Redaktorius aplankė Prienų at-kus. Čia Konferencija susidomėjimas nemažas: rengiasi į ją sportininkai, dainininkai, abiturientai, vadai ir eiliniai nariai. Kuopa, kaip matyti, turi gerų darbininkų ir pasiryžusių narių. Dirba gana plačiu užsimojimu. Tik gaila, kad Prienai nėra pirmieji atsiteisti su „Ateitimi“. Delto ir Redaktoriaus vizitos susilaukė...

Skautai at-kų konferencijoje. Šiaulių skautų tunto štabas savo posėdy nutarė, sąryšy su at kų reorganizacine konferencija, vasaros skautų stovyklą ruošti Palangoje. Be to, sutiko aprūpinti konferencijos dalyvius sanitarine pagalba ir priimti į savo palapines nakvynėn, konferencijon atvykusius kitų tuntų skautus-es.

Ir Abiturientai Palangoje posėdžiaus. Bendrosios at-kų konferencijos metu Palangoje įvyks ateitininkų abiturientų posėdis. Jame plačiai bus išgvildentas specialybės bei studijų vie-

tos (Lietuvoje ar užsieny) pasirinkimo klausimas ir materialių kliūčių nugalėjimo klausimas. Tad visi at-kai abiturientai vykime Palangon bendrųjų savo reikalų svarstyti!

Kuopų globėjai ir kapelionai tarsis. Sąryšy su ateitininkų organizacijos pertvarkymu reorganizacinės konferencijos metu Palangoje numatomas kuopų globėjų ir kapelionų posėdis — pasitarimas. Bus gvildenami svarbūs jaunuomenės auklėjimo klausimai. Geistina, kad kuo daugiausia atsilankytų.

Apsirikta. „Ateities" 4 nr. kronikoje per nesusipratimą pažymėta, kad į vietos komitetą padėti ateitininkams konferenciją ruošti įeina p. *R. Pocius*. Turi būti kanauninkas *Prapuolenis*.

Sportininkai jau baigia rengtis. Visi ateitininkų sporto klūbai ir sekcijos I-osios Olimpiados pratimus jau išmoko. Iš 15 vietų jau gauti atsakymai, kad Olimpiados metu visi jų sportininkai bus Palangoj. Tik dar nevisi pranešė dalyvių skaičių. Iš Mariampolės važiuoja 30 sportininkų ir sportininkių, iš Vilkaviškio 25, iš Mažeikių 25, iš Raseinių 30, iš Panevėžio 25, iš Kražių 25, iš Skuodo 15. Tad tik iš šitų 7 vietų jau bus apie 200. Del to galime tikėtis, kad bendros Olimpiados dalyvių skaičius sieks 350 — 400.

Laukiame, ką pasakys Rokiškis, Biržai, Ukmergė, Utena, Rietavas, Prienai, Jurbarkas, Kybartai, Ežerėnai, Kupiškis ir visa eilė mažesnių kuopų, iš kurių jokių pranešimų dar negauta.

Dovanos sportininkams. Be asmeninių dovanų I-ajai mūsų Olimpiadai numatomos 4 pereinamosios dovanos klūbams. Viena pereinamoji dovana skiriama vyrų (aktyvių ir juniorių) grupės nugalėtojui, antra moterų, trečia tautiškojo sporto (Vilniaus ripkos) laimėtojui ir ketvirta ietininkams. Visoms dovanoms jau parašyti statutai. Pereinamosios dovanos galutiniu savininku bus tas sporto klūbas (sekcija), kuris ją laimės 3 kart (kad ir ne iš eilės).

Klūbų lankymas tęsiamas nuo gegužės m. vidurio. Ligi šiol stud. Balčiūnas aplankė Mažeikių ir Rokiškio sportininkus, stud. I. Kudirka Panevėžio, stud. Ražaitis Prienų, stud. Steponaitytė Radviliškio, Šiaulių ir Panevėžio (sportininkes), stud. Treigys Vilkaviškio. Lankymas dar bus tęsiamas, nes klūbams jis labai reikšmingas. Iš minėtųjų vietų tik Panevėžio sportininkai jau kurį laiką ilsėjosi, bet dabar ir berniukai ir ypač mergaitės uoliai ėmėsi darbo.

Ir sportininkai dviračiais. Telšių „Džiugo" sportininkai, atsisakę nuo visokių kelionės patogumų važiuojant geležinkeliu ar kitaip, nutarė į Palangą vykti dviračiais. Olimpiadoj jie išstato ripkos, kumščiasvydžio, krepšiasvydžio ir futbolo komandas.

Nepražiopsokit! Primename sportininkams, kad bent iki mokslo metų pabaigos turi būti atsiųsti Olimpiados organizatoriams visi visų lengvosios atletikos šakų ir žaidimų dalyvių sąrašai.

J. E. Arkivyskupas Pr. Karevičius malonėjo š. m. gegužės m. 13 d. Mariampolėje priimti pasikalbėti „Ateities“ Redaktorių. J. E. gyvai susidomėjęs ateitininkų gyvenimu ir darbais.

Žengiam pirmieji. Mūsų priešai dažnai šaukia, kad at-kai dirbdami organizacijose atsilieka moksle. Teko patirti, kad veikliausi at-kai yra ir pirmi mokiniai. Šiemet bemaž visose gimnazijose baigiančių abiturientų pirmos vietos priklauso at-kams. Taip, ateitininkas ir organizacijoj ir mokykloj, visur pirmutinis.

Plevėsuoja mūs vėliavos. Sekminių antrą dieną Kaune suplevėsavo Stud. At—kų Abstinentų Korporacijos vėliava. Tai ketvirtoji Liet. Univ. stud. ateitininkų vėliava. Iš ryto buvo iškilmingos pamaldos. Pamaldas laikė ir pamokslą pasakė Jo Eksc. vysk. Reinys. Vėliavos kūmais buvo prof. Gylys ir dr. Gylienė. Vėliavai asistavo visos stud. at—kų vėliavos. Daugelis korporacijos narių ėjo šv. Komunijos.

12½ val. įvyko iškilmingas susirinkimas. Garbės prezidiumą sudarė visi korp mecenatai: J. E vysk. M. Reinys, prof. Pr. Dovydaitis, prof. S. Šalkauskis, prof. A. Gylys, prof. P. Kuraitis. Toliau visi nariai iškilmingai davė garbės pažadą vėliavai ją bučiuodami. Tuoj pasipylė sveikinimų gausybė. Be visos ateitininkijos organizacijų korporaciją sveikino daugelis kitų studentų korporacijų ir katalikiškų—kultūriškų draugijų. Visi sveikinusieji džiaugėsi gražiais abstinentų siekiais ir taip kilniu, vėliavoj įrašytu, obalsiu: „Per santūrą į dorą“. Po sveikinimų ėjo suteikimas užsitarnavusiems ženklų. Visi mecenatai apdovanoti I-mo laipsnio — aukso ženklais, kun. Kripaitis ir mokyt. A. Tylenis II-ro laipsnio — sidabro ženklais ir 12 korp. narių III laipsnio ženklais. Baigiamas kalbas pasakė: prof. Šalkauskis, prof. Gylys ir prof. Dovydaitis.

Tautos himnu ir „Gaudeamus“ baigtas iškilmingas susirinkimas. Vakare, vietoj gegužinės, buvo draugiškas pasilinksminimas. Visi džiaugėsi tikrai linksma nuotaika ir korporančių — abstinenčių vaišingumu.

— **Studentų Ateitininkų Meno Draugija „Šatrija“** gegužės 29 d. šventė savo pirmąją metinę šventę ir užsidėjo pirmu kartu savo uniformą.

Iškilmes padarė ne Kaune, bet iškėlė jas į užmiestį, į Baripolio dvarą. Taip ir originaliau ir sveikiau, ir jaukiau ir, pagaliau, poezijos daugiau. Tose iškilmėse prof. E r e t a s, prof. Š a l k a u s k i s, prof. M y k o l a i t i s pakelti į draugijos garbės narius.

Prof. Mykolaitis, nuolatinis menininkų patarėjas ir rėmėjas, išrinktas ir garbės pirmininku. Jisai čia kiekvienam draugijos nariui uždėjo uniformos kepuraitę.

Kitą „programos“ dalį sudarė dainos, žaidimai, šokiai, prakalbos, pašnekesiai, skanūs ir gausūs bendri pietūs, o dekoracijos tai idilei buvo — medžiais apaugusi upelio pakrantė, miš-

kas, pusiau kaimiška seklyčia, šviesos — rūkais klota saulė, vakaro spinduliais įžiebti debesys upelio dugne. Toji šventiška idilė, „Šatrijos“ vadovų rūpesčiu ir svečių gerais norais, visus geriausiai nuteikė.

Šios draugijos pradžia užsimezgė dar 1924 m. prof. Ereto, prof. Mykolaičio, stud. Paukštelio ir kt. iniciatyva. Jų sudarytas būrelis veikė kaip Liet. universiteto ateitininkų draugovės meno sekcija, bet šių metų pradžioj del narių gausumo draugovė skirstėsi į atskiras korporacijas, ir menininkų sekcija įsiregistravo kovo 17 d. senate ateitininkų „Šatrijos“ draugijos vardu.

Dabar susirinkimai daromi dažniausiai pas prof. Mykolaitį, kur be oficialumų, draugiškai, dažnai prie stiklo arbatos, skaitomi pačių narių literatūros bandymai, skambinami grojami muzikos kūriniai, vertinami Lietuvos menininkų darbai, diskutuojami įvairūs meno klausimai.

Šiame būrely dirbo buv. „Ateities“ redaktorius p. Grinius, žinomasis mums rašytojas Juozas Paukštelis, dabar čia dalyvauja mums žinomieji Ateities“ redakcijos narys Salomėja Neris, St. Barzdukas. buv. redakcijos narys A. Petrauskaitė, taip pat buv. redakcijos narys J. Tarvydas ir kt. Draugijos pirmininku yra J. Skrupskelis, kuris dabar atsidėjęs rūpinasi mūsų didžiosios konferencijos Palangoje misterijos pastatymu.

Mariampolės ateitininkai šventė. Gegužės mėn. 29 d. at-kų kuopa šventė savo metinę šventę. Iš vakaro kuopos nariai priėjo išpažinties. Rytojaus dieną visi gražiai su savo vėliava atžingsniavo iš V. R. Jono gimnazijos rūmų į parapijos bažnyčią. Čia J. E. vysk. M. Reinys atlaikė šv. mišias ir pasakė pamokslą. Per mišias vargonais grojo p. Urbonas, smuiku violino — mokinys J. Akelis ir smuiku viola — V. R. J. gimnazijos mokytojas Paketuris. Iš J. E. rankų kuopos nariai priėmė Švenčiausiąjį Sakramentą. Po pamaldų N pėst. pulko dūdų orkestrui gedulo maršą grojant, ėjo į kapines mirusių draugų atlankyti. Prie at-ko Ant. Matulaičio kapo Vilkaviškio Kun. Sem. prorekt. kun. A. Dailidė pasakė graudų pamokslą. Orkestrui sugrojus „Marija, Marija“ ir visiems sugiedojus „Viešpaties Angelas“, grįžo į miestą giedodami psalmę „Dievas mūsų gelbėtojas“. Pirmą valandą kuopos nariai ir svečiai, visi su savo vėliava pėsti dainuodami nutraukė į gegužinę. Sveikino stud. Vl. Viliamas—L. Kat. Moksleivių At-kų C. Valdybos, L. Universiteto Studentų At-kų S-gos ir Konferencijai ruošti komisijos vardu. Stud. A. Januševičius — „Ateities“ vardu. Stud. J. Andziulis — L. K. J. „Pavasario“ S-gos Centro Valdybos vardu. Z. Vinickas — Mar. moksl. tautininkų „Jaunosios Lietuvos“ ratelio vardu. V. Gelgauta — L. K. J. „Pavasario“ S-gos Mar. kuopos vardu. Mokyt. V. Ignatavičius — L. K. Mokytojų S-gos Vilkaviškio skyriaus vardu. J. Laurinaitis — L. K. J. „Pavasario“ S-gos Ukmergės rajono vardu. J. Bazilevičius — Mar. skautų tunto vardu. J. Štrimas

— V. V. S-gos Mariampolės moksl. kuopos vardu. Kun. Vl. Mažonas — „Saltinio“ vardu. Laiškais ir telegramomis sveikino Vilkaviškio, Panevėžio, Alytaus ir Šakių ateitininkai. Gražiai suvaidinti „Aušros sūnų“ dramos du paskutinieji veiksmai. J. Kamaičio vedamas at-kų choras gražiai sugiedojo At-kų Himną ir padainavo kelias dainas. Turėjo būti mankštymai — sportas ir meliodeklamacijos, bet del laiko stokos nebuvo.

Kybartai. Š. m. balandžio mėn. 6 d įvyko visuotinas Kybartų at-kų susirinkimas, kuriame dalyvavo Centro Valdybos pirmin. St. Lušys ir sveikino, kaipo naujai atgimusią ir sparčiai pradėjusią veikti; taip pat padėkojo „Ateities“ Redakcijos ir Administracijos vardu, už sąžiningą atsiteisimą už š. m. I pusmetį. Pirmininkas plačiai kalbėjo „Ateities“ S-gos reorganizacijos ir Palangoj įvyksiančios konferencijos reikalais. Po jo kalbos A. Orentas, J. Matusevičaitė, B. P. Murinas ir kiti draugai iškėlė daug svarbių klausimų liečiančių reorganizacinę konferenciją ir kitus gyvenimo reikalus.

Iš visų kalbų paaiškėjo, kad Kybartiečiai turi plačių užsimojimų ir mano gausiai dalyvauti konferencijoj. Po susirinkimo įvyko tarybos posėdis, kuriame taip pat dalyvavo Centro Valdybos pirmininkas.

Kybartų at-kų kuopa š. m. birželio m. 11—12 d. švenčia savo penkių metų veikimo sukaktuves. Palinkėtina šiai jaunai, bet stipriai kuopai savo sukaktuvių dieną dar labiau pasiryžti „Visa atnaujinti Kristuje, tarnaujant Dievui ir Tėvynei“.

Nauji ganytojai. Pirmą Sekminių dieną J. E. Vilkaviškio vyskupas Ant. Karosas įšventino į kunigus baigusius Vilkaviškio Kunigų Seminariją Gižuose šiuos šešis auklėtinius: *Vincą Brizgį, Joną Grigaitį, Juozą Mačiulaitį, Joną Palukaitį, Joną Rugį* ir *Petrą Žilinską.* Visi šeši buvę Gižų at-kų kuopos nariai ir „Ateities“ skaitytojai. Tikimės, kad šie nauji Kristaus darbininkai tikrai daug pasidarbuos Bažnyčios ir mūsų krašto gerovei. Džiaugsimės taip pat juos matydami visumet „Ateities“ draugais.

Liūdi atsiskyrę. Š. m. gegužės mėn. iš 1 į 2 d. naktį Pasvalio Vidurinė Mokykla išleido gerb. savo direktorių A. Jušką, persikėlusį į Vilkaviškio gimnaziją. Visa mokykla liūdėjo. Per visą savo direktoriavimą gerb. Direktorius su mokiniais, kaip geriausias draugas elgėsi. Jis taip pat brangus yra ir ateitininkams, visur kiek galėdamas padėdavo, patardavo. Atsisveikinant mokyklos vardu J. Mundrys pasakė gražią prakalbą, p. E. Jesiūnaitė įteikė gražų bukietą. At-kai taip pat atsisveikino. Aušt ant visa mokykla palydėjo į stotį, atsitolinantį traukinį sekė ašarų pilnos akys ir šauksmai: „Ilgiausių metų“.

Nuėjo pas Viešpatį. Besidžiaugiant bundančia gamta ir pavasario grožybėmis, negailestingoji mirtis prie savo šaltos krūtinės prispaudė devyniolikos metų jaunikaitį, Šiaulių at-kų kuopos narį *Apolinarą Špoką.* Ji netikėtai jį aplankė š. m. gegužės

mėn. 19 d. 10 val. ryto. Apolinaras buvo uolus „Pavasario“ sąjungos, Šiaulių rajono sekretorius ir energingas šaulys. Todel visos trys organizacijos, daugybė draugų moksleivių (jis buvo dar tik V kl.) ir šiaip žmonių palydėjo jį amžino atilsio vieton ir, kaip galėdami, tarė jam paskutinį „sudieu“. Ilsėkis, Idejos Drauge, Viešpatyje, Tavo pradėtus darbus mes tęsime toliau.

Jurgis Steponaitis buvęs „Ateities“ administratorius, L. K M. At kų C. V. pirmininkas ir uolus „Ateities“ bendradarbis š. m. birželio m. 8 d. baigė L. U. Teolog. Filos. fakulteto filosofijos skyrių, išlaikydamas diplominius egzaminus. Jis dabar dirba mokytojo darbą Jurbarko „Saulės“ gimnazijoj. Linkime ir toliau sėkmingai darbuotis.

Pas kaimynus. J. Katinas ir Dočkus, Panevėžio at-kai, aplankė Ramygalos ir Raguvos kuopas. Nuotaika visur gera. Ruošiasi į Palangą.

Kapsai posėdžiavo. Sekminių 1 ir 2 dieną Mariampolėje įvyko at-kų kapsų susivažiavimas. Dalyvavo aplinkinių kuopų at-kai. Paskaitas laikė J. E. vysk. M. Reinys ir Dr. Pr. V. Raulinaitis. Buvo sporto olimpiada, koncertas, literatūros vakaras, bendra vakarienė ir kt. Gerai pavyko.

Atsisveikino. Uolus Panevėžio blaivininkų vadas at-kas Tamošaitis šiemet baigdamas gimnaziją atsisveikino su vietos Blaivybės Dr jos skyriumi. Panevėžio blaivininkai linki savo buvusiam vadui nepamiršti tų gražių bendro sutartino darbo valandų ir baigusiam mokslą vėl dar su didesne energija pūrenti mūsų tautos dirvonus.

Mūs sendraugiai pas jaunuosius. Dr. Kazys Pakštas š. m. gegužės m. 8 d. Vilkaviškio at-kams laikė paskaitą: „Tautiška kultūra ir jaunimas“. Paskaitos mintimis vilkaviškiečiai labai susidomėję.

Dr. J. Urmanas š. m. gegužės m. 22 d. laikė Mariampolėje moksleiviams at-kams paskaitą: „Tauta ir jos pasireiškimas“.

Mes už Lietuvos ribų. Š. m. geg. 1 d. įvyko paskutinis 1926—27 moksl. m. Rygos at-kų kuopos visuotinas sus-mas. Į sus-mą atsilankė kuopos globėjas mok. Šidiškis ir pirmą kartą kun. Direktorius. Referatą skaitė kuopos narys P. Markevičius — „Masonai ir jų veikimas“. Šiame sus me atsisveikino at-kai abiturientai, kurie šiemet apleis kuopą. Kun. Direktorius taip pat pasakė at-kams gražią prakalbą, pabrėždamas at-kų obalsį ir kilnius jų siekimus. Po sus-mo kiek pasilinksminta, o 18 val. atlankyta Sop. Motinos Bažnyčia.

Nauji pasiryžėlai. Vilkijos vidurinėj mokykloj jau kelinti metai veikia at—kai. Jų darbas šį pavasarį pradėjo gyviau reikštis. Įsisteigė eucharistininkų būrelis su 28 nariais (24 merg. ir 4 bern.). Kas dvi savaiti daro susirinkimus, skaito paskaitas, referatus, deklamuoja. Eucharistininkai nėra užsidarę, — jie kar-

kartais visi drauge padaro ekskursijų, pavaikščiojimų. Taip š. m. gegužės m. 22 d. garlaiviu nuplaukė aplankyti Pažaislį, kur šv. Kazimiero seserų buvo gražiai priimti. Pažaislio vienuolynas, jo gražios apylinkės paliko visų širdyse gražių atminimų. Sekminių antrą dieną jauni, bet stiprūs vilkijiečiai eucharistininkai pėksti aplanko Pastuvos bažnytėlę, kur kartu visi išklauso šv. Mišių. Po pamaldų miške surengiami iškilmingi pietūs prie savo pasidaryto stalo. Iškiloje dalyvauja ir mokytojai. Susirūpinę šie jaunučiai darbininkai ir savo atostogų veikimu. Kilnioji atei tininkija tegali džiaugtis, kad joje dirba jauni Kristaus ir Tėvynės darbininkai vis randa naujų kelių savo trykštančiam jaunatvės galingumui pareikšti.

Mergaičių darbai. Alytaus mergaitės at-kės gegužės m. 8 d. suruošė vakarą. Vaidino P. Vaičiūno pjesę „Pražydo nuvytosios gėlės, pašoko baletą „Pavasario gėlės". Vakaras puikiai pavyko.

Gegužės m. 9 d. C. V. atstovei stud. Griniūtei dalyvaujant įvyko Alytaus at-kių susirinkimas. Pavyko. Susirinkimą pradėjo ir baigė malda.

Ukmergė. Š. m. gegužės m. 18 d. C. V. Merg. vedėja stud. Ald. Stalioraitytė kalbėjosi su ukmergietėmis at-kėmis moterų, auklėjimo ir kt. klausimais.

Jonavos merg. at-kes aplankė C. V. Merg. vedėja. Įkurta kuopelė su 17 narių. Kuopelės valdyba: pirm. Grinevičiūtė, Purgelytė ir Petruševičiūtė.

Šiauliečių vakaras. Š. m. geg. m. 21 d. at-kės surengė gimnazijos salėj vakarą. Vaidino 1 veiksm. kom. „Provincijos tetulė". Buvo baletas, plastikos, deklamavo, pasakė monologą. Vakaras puikiai pavyko.

Geguž. m. 22 d. buvo visuotinas mergaičių at-kių susirinkimas. C. V. narė stud. C. Griniūtė skaitė paskaitą „Moteriškumas ir jo ūgdymas".

Marijampolė. Š. m. gegužės m. 26 d. Vargdienių Seselių Vienuolijos vyresnioji sesuo Uršulė laikė mergaitėms at-kėms paskaitą.

Pas Kaišedorietes š. m. gegužės m. 16 d. atsilankė C. V. narė stud. O. Kubiliūtė. Buvo susirinkimas. Draugė Būblytė išrinkta merg. reikalų vedėja. Kaišedorietės susidomėję at-kų gyvenimu.

Gižų apylinkės moksleiviai at-kai balandžio m. 18 d. Gižų „Naujoj Salėj" surengė viešą vakarą. Vaidino „Bajoro Gaidį", 4 veiksm. komediją. Tvarka buvo gera. Gautą pelną (76 lit. 20 c.) paskyrė Vilniui vaduoti.

Visiems Ateitininkų sporto klūbams ir sekcijoms.

Pirmajai Ateitininkų Olimpiadai laikas nustatytas liepos m. 18 ir 19 d. d. Pirmąją dieną bus pravesta visa rungtynių dalis, antroji diena bus parodomoji: čia išeis tik laimėtojai.

Žymimų vietų bus 4. Už pirmą užskaitoma 5 taškai, už II — 3, už III — 2 ir už IV — 1. Bendram laimėtojui nustatyti bus sudedami visi kiekvieno klūbo laimėti taškai (juniorų ir aktyvių, mergaičių atskirai). Laimėjusių klūbų eilei nustatyti skiriamos šešios vietos.

Cia dedame sąrašą tų dalykų, kurie sudarys olimpiados programą. Joje dar nenurodyta, kokiu laiku kurie numeriai bus išpildomi.

I-osios Ateitininkų Olimpiados programa.*

Pirmoji diena — liepos 18 d.

I. Bendras maršas, paradas, bendra mankšta, himnai (repeticija).

II. Bendra mergaičių mankšta (repeticija) vadovauja K. Steponaitytė.

III. Lengvoji atletika.

Antroji diena — liepos 19 d.

I. Bendras maršas, paradas su prakalbomis, himnai, bendra mankšta, mergaičių mankšta.

II. Lengvosios atletikos laimėtojų demonstravimas:

III. Žaidimai. Žaidžia laimėjusios komandos: a) krepšiasvydį, b) Vilniaus ripką, c) kumščiasvydį.

IV. Komiškasis sportas, gyvi paveikslai, atskirų klūbų mankšta (šie numeriai bus įterpiami tarp lengvosios atletikos ir žaidimų).

V. Rezultatų skelbimas ir dovanų dalinimas.

Įvairiose šakose dalyvaujančių atletų (atskirai aktyvių, juniorų ir mergaičių) ir žaidimų komandų sąrašai turi būti atsiųsti organizatoriams iki b i r ž e l i o 15 dienos. Nuvykus į vietą be svarbių priežasčių sąrašai nebus papildomi.

Olimpiadoj griežtai laikomasi tvarkos. Laiku neatvykusieji į rungtynių vietą iš sąrašo išbraukiami. Skundus nepatenkintieji paduoda tik per klūbų atstovus. Teisėjų reikalavimai pildomi be svarstymo. Vieną trečdalį viso teisėjų skaičiaus sudarys klūbų atstovai.

Jei klūbuose bus kokių neaiškumų del programos, prašome skubiai kreiptis *(Laisvės Al. 61. S. Treigiui).*

Kiekvienas klūbas (sekcija) turi išmokti bent po porą

---

*) Platesnė programa išspausdinta „Jėgos ir Grožio" 5—6 nr.

komiškojo sporto numerių. Apie komiškąjį sportą žiūr „Ateities“ 5—6 N. N. ir „J. ir Gr.“ 3 N.

ATITAISYMAS. „Ateities“ 4 N. paskelbtam antrame olimpiados pratime praleista dalis sakinio. Antrame tekste po žodžių „rankos į viršų“ reik dar pridėti „kairę koją pritraukti“.

PASTABA. Uniformos vienodumo reikalavimas buvo taikytas tik atskiriems klūbams.

Kar. Dineika, Olimpiados Organizatorius.
S Treigys, pavaduotojas.

Ekskursijų reikalu.

I. Ekskursija laivu iš Palangos iki Šventosios uosto (10 klm.). Iš ten, atsitolinę nuo krašto tolyn į jūrą, nuplauksime Klaipėdos uostan (apie 35 klm.) Apžiūrėję Klaipėdos miestą, jos įstaigas ir apylinkes vyksime Kuršių užuomariu į Juodkrantę (Schwarzort, 20 klm.). Kuršių užuomario juosta yra labai graži ir visuomet verta pasižiūrėti. Apaugusi ir apsodinta pušimis (platumas $^1/_2$ — 3 klm.) ji žavi žiūrint į jūrą ir į užuomarį. Iš Juodkrantės keliausim į Nidą (28 klm.). Čia yra gražūs gamtos reginiai; galima matyti gražus ir idiliškas žvejų gyvenimas. Iš Nidos Rusnen (apie 35 klm.) prie Nemuno žiočių, kur Nemunas plačiai išsišakojęs įplaukia užuomarin. Iš čia laivu į Šilutę (Heydekrug), kur yra vieno vokiečio archeologinis muzejus. Iš Šilutės geležinkeliu grįžtama Klaipėdon — Kretingon. Šioje ekskursijoje turbūt teks užtrukti 2 - 3 dienas, o Klaipėdoje ir Nidoje gal ir nakvoti prisieis. Kiek kainuos, dar tikrai nežinia.

II. Dalis laivu važiuojančiųjų ekskursijos dalyvių (ypač jaunesnieji), kuriems būtų per sunkios didelės kelionės, nuvažiavę iš Palangos laivu Šventojon ir iš ten Klaipėdon, čia pasilieka. Apžiūrėję miestą ir jo apylinkes (Smiltynę — Sandkrug'ą) ir k. plentu ar geležinkeliu grįžta Kretingon. Galėtų net atskiras burelis iš Palangos pajūriu nuvykti Klaipėdon (20 klm.).

Pirmajai ekskursijai dalyviai numatomi jau daugiau mačiusieji ir „pinigingesni“. Antrojoje, manome, dalyvaus daugiau jaunesnieji moksleiviai. Šiai ekskursijai reikės turėti kiekvienam apie 10 litų. Nakvoti priseis, turbūt, Klaipėdoje.

III. Pėščiųjų ekskursija per šias žymesnes Žemaičių vietas. Iš Palangos Kretingon (14 klm.). Kretingoje verta aplankyti vienuolyną, Tiškevičiaus grafo parką; ten yra Chodkevičiaus vienuolyno įkūrėjo ir Švedų nugalėtojo ąžuolas ir k. Iš čia Kartenon (14 klm.). Čia yra piliakalnių. Toliau palei Miniją yra

įdomus Imbarės piliakalnis. Salantai (alkos kalnas ir vysk. Valančiaus tėvo kapas). Iš Salantų — Gintališkėn (piliakalnis), į Platelius (puikus ežeras, pilies sala. Iš čia yra du keliu: a) arba per Plungę, Lieplaukę (alkos kalnas) į Telšius; b) arba iš Platelių per Alsėdžius pro Džiugo kalną į Telšius.

Ekskursijos dalyviais, manome, galės būti tik stiprokų kojų berniukai ir mergaitės, nes visas kelias bus apie 120 klm. Geriausia toje ekskursijoje dalyvauti tiems, kuriems reikėtų geležinkeliu grįžti per Latvijos žemę į kitas Lietuvos dalis. Jie, pasiekę Telšius, galės namon važiuoti traukiniu. Šioje ekskursijoje reikės trukti 6-7 dienas, kasdien einant po 20 — 25 klm.

Tuose trijuose ekskursijų planuose maža teįnešime pataisų. Dviratininkų ekskursijoje šį tą nauja įdėjome arba išmetėme.

IV. a) Išvažiavę iš Palangos per Kartena, Salantus, Gintališkę, Platelius, Alsėdžius, ir Telšius (žiūr. III planas pėstiems), jie dviračiais, geru, nors kalnuotu keliu važiuoja į Žarėnus (Žemaičių Šveicarija); toliau Žąsiogala (piliakalnis), Luokė (Šatrijos kalnas), Varniai, Kaltinėnai, (Medvėgalis), Bijotų dvaras netoli Girdiškės (D. Poškos baublys). Toliau plentu: Kelmė — Bubliai (piliakalnis). (Toliau norintieji galėtų padaryti mažą lanką šiomis vietomis: Tytavėnai (labai graži bažn.), Šilava, Lyduvėnai (aukščiausias ir didžiausias Lietuvoje geležinkelio tiltas). Toliau plentu į Šiaulius arba geležinkeliu į Radviliškį.

b) Antroji ekskursija dviračiais numatyta šiais punktais: Palanga, Klaipėda, Juodkrantė, Nida, Rusnė, Šilutė (žiur. I), Piktupėnai, Pajūris, Bijotų dvaras. Toliau taip pat plentu į Šiaulius (žiūr. IV a).

Paskutinių dviejų planų kilometrų skaičiaus aiškiai paduoti negalime. Maždaug šios kelionės sieks ligi 200 klm. su viršum. Dviratininkai, žinoma, daugiau neužtruks, kaip 3 dienas (kasdien po 70 klm.).

Šios ekskursijos numatomos po Palangos Konferencijos. Del vietos stokos plačiau painformuoti netenka.

Padėka.

„Ateities“ reikalams paaukojo kun. A. Linkus Amerikoje) 1 dol., Per Gižų kuopą: prof kun. Bartkus 10 lt, prof. kun. Stankevičius 10 lt., prof. Požėla 10 lt. prof. kun. Dailidė 10 lt., prof. kun. Aleksa 15 lt., Gižų kuopa 25 lt., Gižų Kun. Sem. laikr. „Mūsų Aidų“ Administracija 20 lt. ir Linkuvos kuopa 10 lt. Už aukas širdingai dėkojame.

„Ateities Administracija.

Redaktorius A. Janušėvičius. „RAIDĖS, spaustuvė Kaune

Ateitininkų Konferencijos Palangoje

Liepos mėn. 15—20 d. dienotvarkė.

15 d. I Pilnaties posėdis 15—19 val.

1. Atidarymas,
2. Prezidiumo ir komisijų rinkimai,
3. Konferencijos reguliamino priėmimas,
4. Sveikinimai (raštu),
5. Visų At-kų sąjungų pirmininkų pranešimai,
6. Reorganizacinės Komisijos pranešimas.

16 d. I Atskiri sąjungų posėdžiai 8—12 val.
II Olimpiada 16 „
III Bažnyčioje išpažintis 20 „

17 d. I Iškilmingos pamaldos atviram ore 10 „
II Dainų šventė 16 „
III Eisena 20 „

18 d. I Moksleivių sekcijų, abiturientų, kuopų globėjų bei kapelionų atskiri posėdžiai 8—12 „
II Žemaičių konterencija ir konfer. komisijų posėdis 15 „
III Misterija 20 „

19 d. I Bažnyčioje gedulingos pamaldos 7 „
II Pilnaties posėdis 9—14 „

1. At-kų Konstitucijos priėmimas,
2. Komisijų pranešimai
3. Centralinių organų rinkimai,
4. Uždarymas.

Šios dienos vakare norintieji galės išvažiuoti namo.

20 d. Įvairios ekskursijos ir išsiskirstymas.

Konferencijon visi išvažiuoja liepos mėn. 14 d. vakare. Visi važiuoja geležinkeliais ketvirtadaliu kainos. Del formalumų kreipkitės pas kuopų vadus.

Ką vešimės į Palangą.

1. Nakvynės bus parūpintos visiems veltui, bet... tik ant šiaudų. Tad, nenorint nuvargti ir susivelti, reikia atsivežti: a) paklodę, b) kas gali mažą pagalvėlį, c) anklodę užsikloti, d) rankšluostį ir e) muilą.

2. Arbata bus visiems parūpinta, bet reikia atsivežti: a) arbatinį puodžiuką, b) šaukštelį, c) cukraus ir d) visoms dienoms buterbrodų (duonos, sviesto, mėsos...).

3. Kadangi teks sušilti ir sudulkėti, tai patartum atsivežti bent po vieną komplektą švarių baltinių permainai.

Aukščiau išvardyti daiktai jokių sunkenybių važiuojantiems neuždės, bet labai daug patogumų suteiks.

Techninė Komisija.

2388

Šv. Kazimiero Draugijos knygynai

siūlo gerb. moksleiviams šias knygas:

1. *P. Šalčiaus*: **Visuomenės ūkio teorijos.**
2. **Maironio raštai V tom.** (Pasaulinės liter. vadovėlis).
3. *Glivenkos*: **Visuotinos literatūros istorija.**
4. *Dūrio*: **Lietuvių kalbos sintaksė.**
5. *Dr. A. Maliauskio*: **Bedievių inkvizicija.**

Ką nors pirkdami, pirkite
Šv. Kazimiero Dr-jos knygynuose.

RADIO, RADIO, RADIO!

Kai pirksiesi radio aparatų ar jo dalių, neik jau pas svetimtautį, nes **Laisvės Alėjoj 64 Nr. Šv. Kazimiero knygyne** pas **lietuvį** techniką **J. Barisą** yra didelis pasirinkimas radio aparatų ir jų dalių. **Savi pas savuosius!**

Jau išėjo iš spaudos **eilėraščių rinkinys**

SALOMEJOS NERIES

ANKSTI RYTĄ

80 psl.

KAINA

2 lt. 50 ct.

Išleido „ATEITIS“

Išsirašantiems iš „Ateities“ Administracijos (Laisvės al. 3 nr.) ne mažiau 2 egz. kainuos **po 2 lt.** su prisiuntimu. Reikalaukite visuose knygynuose.

„Raidės“ spaustuvė Kaune, Kęstučio g. 41. Telef. 158.